DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY 0.

Fábrika SVITAVY

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ, 15. – 16. 4. 2023

Organizátoři z DDM Spirála, Praha 8, ji tradičně pořádají o víkendu, aby to byla přehlídka přístupná široké veřejnosti a skutečně na všechny čtyři kategorie byl plný sál. Tentokrát se zúčastnilo celkem 70 recitátorů. Pro účinkující, jak říkají organizátoři recitátorům, byla připravena řada zajímavých aktivit. Například na chodbách byly pověšeny portréty nejčastěji recitovaných spisovatelů, u nichž byly barevné gázy jako jejich múzy. Děti si pak mohli stříhat múzy pro štěstí. Pro mladší děti probíhala o přestávkách tajenková hra. Děti hledaly po celé budově odpovědi do tajenky. Tajenka se vždy týkala nějaké knížky. Na konci pak byli vylosováni ti, kteří vhodili správnou odpověď do krabice. Organizátoři nešetřili drobnými dárky a vylosovali i 10 dětí. Pro nejstarší věkovou kategorii byla připravena výtvarná dílna. Účinkující i diváci si mohli vyrobit textilní placky. Každý účinkující si odnesl malou knížku na krk a pamětní list.

Na začátku každé kategorie probíhaly hlasové dílny a nově i dílna, v níž si děti mohly skládat Nebe peklo ráj. Tuto známou papírovou hru studentka KVD Štěpánka Tušlová převedla na variantu „Co divák na recitátorovi sleduje“. Tato hra pak sloužila jako podnět k diskusi o tom, co vlastně dělá přednes sdělným a na jaké složky je třeba se zaměřit a o čem přemýšlet. Děti mluvily o tom, kam cítí, že se mají ještě posouvat a co jim problém nedělá.

Na Pražském poetické setkání se porotcům říká poradci a na začátku se jim netleská, protože oni nejsou ti nedůležitější. Organizátoři dávají důraz na to, že poradci jsou ve službách účinkujících a ti si s nimi mohou po přehlídce popovídat o své práci na textu, pokud budou mít zájem. Letošními poradci byli Gabriela Zelená Sittová, Josef Kačmarčík a Vít Staša. Dílny vedla Jana Machalíková.

Na celostátní přehlídku dětské recitace byli vysláni:

2. kategorie

Žofie Hánová: *Eva Janikovszky, Kdybych já byl dospělý*. Recitátorka oslovila diváky autentickým projevem. Díky osobnímu vztahu k tématu vztahu mezi dětmi a dospělými vznikl jemný a chytrý humor.

Hanna Hof: *Daniel Hevier, Zapomětlivý parašutista*. Poradci ocenili celistvě zvládnutou recitaci, vystavěný text, vědomou práci s pauzou, vědomou práci s publikem a přirozené vyprávění.

Mikuláš Ondřej Rychetský: *Astrid Lindgrenová, Jak Emil zavřel tatínka do Trissovy boudy*. Poradci se shodli, že se Ondřej chopil textu s humorem a energií, které mu sluší a odpovídají. S textem skvěle souzněl. Ondřej byl navržen na postup v případě, že by vzniklo volné místo.

3. kategorie

Johan Březka: *Peter Ginz, O ztracené tašce*. Johan předvedl komediální výkon ve kterém si přirozeně poradil i s lehce archaickou formou jazyka. Druhý text nebyl tak skvěle zvládnutý jako první (*Hanuš Hachenburg, Hned vedle bílá barva mráčků*) a tak poradci doporučili, aby na DS recitoval rozhodně text první.

Eliška Libertínová: P*etr Borkovec, Rybízy*. Eliška byla přesvědčivá v obou textech. Poradci mluvili o její síle komunikovat s publikem o schopnosti vystavět přesně situace. Jemně tvoří vtip. Přitom druhý text (*Klára Pondělíčková, Něco ti povím Johane*) byl zcela odlišný od prvního a v obou byla osobitá.

4. kategorie

Linda Křišťálová: *Alexandra Berková, O malé bílé cedulce*. Poradci žasli, jak byla Linda schopná pracovat s nadhledem a jemností, se kterou vybudovala celek vyprávění. Její práce s dialogem mohla být pro mnohé inspirací. Dobře text rytmizovala a pracovala s tempem i pauzou. Druhý text již tak inspirativní nebyl (*Miloš Macourek, Strýc Blažej*) a rozpadal se.

Matouš Zimčík: *Mark Twain, Z Adamova deníku*. Matouš získal poradce a diváky svěžím vyprávěním. Přesně vnímal humor textu a měl výkon vystavěný po smyslu. Text mu seděl. Druhý text byla drobnička a Matouš dokázal, že i velmi krátký text může být zážitkem, když je dobře vypointován. (*Nanao Sakaki, Jen dál*)

Jana Machalíková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA PRAHA, OTVÍRÁNÍ, 21.–23. 4 2023

Letos se v Praze poprvé organizovalo nejen pražské, ale i středočeské kolo přehlídky v jednom čase a na jednom místě. Vzniklo tím velmi inspirativní setkání, kde se mohlo diskutovat o různých přístupech k tvorbě, seznámily se tu soubory a pedagogové, kteří se ještě neznají a všichni se mohli vzájemně inspirovat. Za víkend jsme měli možnost zhlédnout sedmnáct inscenací dětských souborů a s nimi nepřeberné množství přístupů a směřování a způsobů zpracovávání témat a látek.

Viděli jsme různá jevištní uspořádání, jako je ulice, klasické kukátko nebo třeba i náznak imerzivního divadla. Setkali jsme se s divadlem autorským, s divadlem výpovědi, s divadlem vycházejícím z klasické předlohy, nebo i z říkadel a poezie, a v neposlední řadě i s divadlem nonverbálním a tanečním.

Vedle diskusí o jednotlivých představeních s vedoucími souborů se konaly paralelně i dílny pro účinkující děti, které vedly Julie Šišková s Adélou Greéovou, jež jsou studentkami prvního ročníku Katedry výchovné dramatiky na DAMU. Lektorský tým se sešel v sestavě: Jiřina Lhotská, pedagožka dramatické výchovy, pedagožka na DAMU a režisérka, Jiřina Vacková, herečka z legendární Ypsilonky a někdejší členka dětských divadelních souborů, pedagožka DAMU, a já, Pavel Skála, pedagog dramatické výchovy, a jak pravidelně zmiňoval neúnavný organizátor Jakub Hulák, nejspíš i kulturní aktivista.

Z mého pohledu celá přehlídka probíhala v naprosto přátelském duchu, a musím říci, že ač nás Jakub varoval před punkovou situací, k níž došlo rozšířením o příliv představení ze Středočeského kraje (a s tím související časovou tíseň), tento punk se naštěstí nekonal. Tímto bych chtěl Jakubovi i jeho ženě Lence poděkovat, že nenechali zaniknout přehlídky, ať už ve Středočeském kraji, tak tu v Praze pro Mladou Scénu a Šrámkův Písek, ale umožnili tato společná setkání. Setkání, která jsou právě kvůli výrazným překážkám ještě intenzivnější. Možná se díky tomu je na nich méně prostoru pro soutěživost a možná o to víc jsme rádi, že se na nich můžeme setkat spolu, s dalšími novými přístupy, s diváky a především se zážitky. Já rád jsem a moc. Děkuji.

A nyní se pojďme dostat k samotným představením. Přehlídku zahájilo představení ***Hola, hola, škola volá!*** pod vedením **Hany Trázníkové**. Soubor pracoval mimo jiné s říkadly a s knihou Jana Nejedlého, Mistr sportu skáče z dortu. Děti se na jevišti neztratily, byly plné energie a hravé, jen škoda, že se v inscenaci často objevovaly vtipy založené na záchodovém humoru. Vedoucí jsme upozornili na přílišné množství situací, které byly bohužel na úkor kvality. Dalo by se s nimi více vyhrát. I přesto bylo pro nás představení pěkným zážitkem. Ocenili jsme například situaci „žádost o ruku“, která byla divadelně chytře zpracovaná. **Představení získalo cenu za energii a hravost na jevišti.**

Další představení ***Poslední kapka*** do Prahy přijelo **z Libčice nad Vltavou**. Vedoucí **Jaroslav Hejnic** s žáky si pro nás připravili autorský příběh učitelky, která postupně přichází o své iluze ve školství, až nakonec zkolabuje. Zajisté bylo velice zajímavé se tímto tématem zabývat, často se setkáváme jen s problémy samotných žáků a s nepochopením z druhé strany, ze strany pedagogů. Z představení jsme se bohužel nedozvěděli, čím si obrovský tlak od dětí hlavní představitelka učitelky zasloužila. Také jsme vnímali jako problematické přílišné psychologizování situací týkajících se zhroucení učitelky, při kterém představitelka polyká prášky a atmosféra je velice depresivní. Ocenili jsme detektivní retrospektivní rámec a živou hudbu, jež by se dala využít ještě více a dalšími způsoby. **Poslední kapka získala ocenění za výběr tématu a autorské zpracování.**

Třetí představení v prvním bloku ***Služba u královny*** bylo založené především na pohybu a pantomimě a méně na jednání slovem, i když slovo jednotlivé situace propojovalo. Žáci vedoucí **Valérie Daňhové** ovládali pohyb naprosto bez problémů. Na rozboru jsme diskutovali především o situacích s obrazem a situaci s focením se s klenoty, kde se pro nás stal příběh poněkud matoucím a nepřehledným. V každém případě se jednalo o velice poctivé autorské pohybové zpracování tématu královny Alžběty II.. Představení získalo **ocenění za pohybovou stylizaci a doporučení do širšího výběru na Dětskou scénu do Svitav.**

Posledním představením prvního bloku byla ***Řepa*** od souboru **Okna ven! z Kralup nad Vltavou** pod vedením **Jana Bouchnera**. Řepa je precizní zpovědí o tvorbě souboru literárně dramatického oddělení v době karantén a covidového období. Problematické setkávání online, hledání něčeho, co bychom mohli spolu vytvořit, až nakonec vytvoříme něco narychlo. Řepu. Představení pro nás bylo nejen silnou výpovědí souboru, ale oceňovali jsme i vzájemné vnímání se členů na jevišti a jejich přítomnost. Za problematickou jsme označili postavu sestry/vedoucí souboru, nikoliv kvůli jejímu projevu, ale kvůli k funkci v příběhu. Kdo to přesně je? **Soubor získal ocenění za autorskou výpověď a doporučení do širšího výběru na Dětskou scénu do Svitav.**

Páteční večer uzavíralo představení, které vzniklo na základě klasické předlohy Karla Čapka s úpravou Ivany Sobkové ***Válka s mloky***. Práce na tomto kusu byla nepopiratelně rozsáhlá, bylo vidět, že si vedoucí souboru **Jana Kottasová** dala záležet na všech složkách od kostýmů po světla. Velice zajímavě z hlediska tématu a vývoje inscenace zde byla zpracována rovina manželů Povondrových, ovšem z důvodů prostorového uspořádání se nám často tyto postavy vytrácely. Dalším zajímavým posunem inscenátorů bylo vnímání tématu skrze masmédia a opravdu

první velká situace „tisková konference” byla obrazově zpracována velice dobře. Slabinou tohoto představení ovšem byla nedostatečná dramatičnost jednotlivých situací. Příběh nám byl spíše převyprávěn, což možná bylo způsobeno tím, že jsme kvůli zmíněnému uspořádání prostoru nemohli skrze Povondrovy vnímat celý děj příběhu. **Představení získalo ocenění za stylizovanou práci s tématem.**

V sobotu nás čekaly rozmanité cesty, jak zpracovávat různorodou látku do dětského divadelního představení. V prvním bloku jsme se setkali s představením ***Robinové*** pod vedením **Dany Svobodové a Karla Tomase**. Soubor **HRÁBLOTI, z. s. Divadlo pro Zličín** přivezl představení dle předlohy Martiny Drijverové. Základem byly tři příběhy, které na sebe navazovaly. Děti na jevišti působily energicky a většinu času se vnímaly velmi dobře. Možné rezervy vnímal lektorský sbor především v nastolení expozice, abychom věděli, kde se nacházíme a kdo jsou jednotlivé postavy. Diskutovalo se i o dalším hledání cesty v situaci chycení bytosti a o jejím větším propracování. Kvitovali jsme, jak děti uchopily postavy a jejich základní vlastnosti držely po celou dobu představení. **Soubor získal ocenění za skupinovou spolupráci na jevišti.**

Další se nám představil soubor **KUKlíci** pod vedením **Zuzany Sobkové** s představením ***Lichožrouti*** dle předlohy Pavla Šruta. Soubor nám ikázal svět malých příšerek, které kradou lidem ponožky, a jejich rivalů vědců, kteří se je snaží dopadnout. Jevištně to soubor vyřešil jednoduchou proměnou pomocí pláště, děti tedy mohly být tu lichožroutem, tu vědcem. Celkově i přes pro mě zajímavou kostru inscenace, byla inscenace přijata lehce rozpačitě. Děti byly mnohdy v situacích nejisté (prozatím). Vrcholem inscenace pak byla prohlídka lichožroutů pod mikroskopem, určité rezervy má trénink lichožroutů před vstupem do opravdické akce. **Soubor získal cenu za práci s literární předlohou.**

Poslední v bloku sobotního dopoledne bylo druhé představení pod vedením **Jaroslava Hejnice z Libčice nad Vltavou**, nyní se však jednalo o soubor Anmia a představení s názvem ***Průšvihářka Radomila***. Předloha byla napsána vedoucím souboru, odehrály ji dvě dívky, které si na této předloze mohly zdokonalit své divadelní dovednosti. V inscenačním procesu měly možnost pracovat se znakem, vyzkoušet si střih v situacích, a také herecky uchopit různé typy postav. Za problematickou jsme považovali především postavu otce v závěru představení, jež byla zpracována nedůvěryhodně. **Soubor získal ocenění za partnerskou souhru na jevišti.**

V odpoledním bloku jsme zhlédli další dvě představení, prvním byla ***Mrtvá společnost*** od souboru **Smrtící delfínci** pod vedením **Lenky Kašičkové**. Soubor si pro svoji autorskou práci zvolil téma smrti, které ohledával z různých úhlů. V představení se odehrávalo setkání smrtek, od nějž jsme se dostávali do jednotlivých příběhů. Tyto příběhy by však stálo za to hlouběji zpracovat, abychom si opravdu uvědomili, proč je smrt v tomto případě důležitá, případně jaký tam má další rozměr. **Soubor získal ocenění za partnerskou souhru a doporučení do širšího výběru na celostátní přehlídku do Svitav.**

Druhé představení bylo pro mnohé překvapením především pro jeho stylové uchopení. ***Nina*** je představení souboru **Kompoty ze ZUŠ Klecany** pod vedením **Barbory Černochové**. Jedná se o velmi promyšlený příběh dívky, který nám ukazuje několik zlomových okamžiků v jejím životě, jež ji dovedou až do chvíle, kdy zkolabuje. Následuje diskuse s diváky, ti se mohou zapojit do jednotlivých situací a pokusit se změnit osud Niny. Aktéři jsou na to připraveni a jsou schopni jednat v různých variantách příběhu. Na rozboru jsme se bavili taktéž o divadelních prostředcích: světlech, apod., zda jsou přínosem či naopak. **Soubor získal ocenění za zprostředkování tématu v divadle fórum a byl nominován na celostátní přehlídku do Svitav.**

Následovala dvě představení od souboru **Taneční studio Light při ZUŠ Popelka** pod vedením **Lenky Tretiagové**. Soubor už od rána pracoval na přeměně sálu, který zdaleka nenese divadelní parametry, obzvláště pro taneční divadlo, a není akusticky zcela ideální. O to napínavější bylo vyčkávat, jak se s tím soubor vypořádá. A zhostil se toho více než se ctí. První ze dvou představení ***Námořníci a mořské panny*** oplývalo velice kvalitním pohybem, jak je u tohoto souboru pravidelně zvykem. Rád bych vyzdvihl i práci se slovem, obzvlášť v prostoru, kde je s tím potřeba pracovat velmi precizně. Souboru bylo rozumět v podstatě vše. Scénografie byla jednoduchá a funkční, kluci námořníci měli k dispozici malířské náčiní a štafle. Dívky měly igelit, s nímž pracovaly jako s mořem. Problém však nastává při uchopení role nejmenšího námořníka. V tomto konkrétním představení působil spíš jako něco než jako někdo. A ač naprosto přesně plní úkol, který měl pedagožkou zadán, na diváka působí tak, že je naprosto nepřítomný ve hře samotné a že si zcela neuvědomuje sebe jako součást příběhu. **Představení získalo ocenění za energii na jevišti.**

Druhé představení souboru ***Má to hloubku? Aneb Písání Džona Lemouna*** vychází z literární předlohy Písání Johna Lennona. Soubor nám představuje opět jiné prostorové uspořádání, jež nám bylo uvedeno jako částečně imerzivní (jak toto představení vzniklo v prostorách souboru), avšak v tomto prostoru jde spíše o jeviště polopřstencové, všude se hraje, všude se zpívá, všude se tančí a divák se otáčí. Je nám předvedena jakási laboratoř, která nám neotřelým způsobem přibližuje

tvorbu Johna Lennona. Vzhledem k podpoře větší divadelnosti jsme na rozborovém semináři zmínili, zda by nebylo vhodnější zkrátit písničky pouze na sloku a refrén, a zda je nutné hrát přídavek na konci představení. Obzvláště povedené nám přišlo propojení písničky HAPPY XMAS (WAR IS OVER) a textu Randolfův večírek. **Soubor získal ocenění za zprostředkování divadelní laboratoře a doporučení do širšího výběru na celostátní přehlídku do Svitav.**

V neděli ráno jsme se setkali v Klubu Letka, kde byl připraven soubor **Ty-já-tr – Letíme** pod vedením **Radky Tesárkové** s představením ***Chlapec v pruhovaném pyžamu***. I tento soubor nám nabídl další prostorové uspořádání, tentokrát se jednalo o avenue – ulici. Soubor připravil příběh, který v sobě nesl mnoho velkých témat: rodiny, přátelství, život během 2. světové války a holocaust. Děti po celou dobu byly na jevišti naprosto přítomné a věděly kde jsou, co dělají a proč to dělají. Nutno říci, že celé představení probíhalo už od začátku v ponuré a závažné atmosféře, že nám neumožnilo se tolik zaměřit na jednotlivé příběhy dvou hlavních postav. Ztotožnit se s nimi se nám podařilo bohužel až po nějaké době. Kladli jsme si otázku, zda použitá projekce pouze neilustruje to, co je schopen soubor předat svým jednáním. I přesto se jedná o zajímavý počin a **soubor získal ocenění za zprostředkování náročného tématu v inscenaci a byl nominován na celostátní přehlídku do Svitav.**

Následně jsme se přesunuli opět do Karlínského spektra, kde nás čekalo představení ***Elá hop!*** od souboru **Tři boty ze ZŠ a MŠ škola Třebotov** pod vedením **Václavy Makovcové a Jany Barnové**. Inscenace vznikla i díky předloze Daniila Charmse Cirkus Abrafrk. Celým představením nás provází dva konferenciéři, kteří nám představují další a další čísla, jež nám předvedou jednotliví vystupující. Do toho se jim plete jeden Všetečkin, který na sebe neustále upoutává pozornost. Až ho nakonec kouzelník zavře do bedny a kouzlem pošle pryč. A nakonec se zase objeví, protože prostě Všetečkina se nezbavíte. Představení působilo nervózním dojmem, obzvláště ve své první polovině. Děti se z velké části soustředily na úkol. V druhé části, od odkouzlení Všetečkina, děti začaly více reagovat, byly živější. V tom jim pomohlo i větší rozehrávání jednotlivých situací. Obzvláště jsme ocenili situaci s akváriem ke konci představení, nebo hravý slovní humor se jménem Am ham chlam Kaba baba Saba baba Samba hip čip lip Čili Kuki luky kuki Čuch šuch Sdugr pugr Puf uf Prrr. **Soubor získal ocenění za radost a energii na jevišti a doporučení do širšího výběru na celostátní přehlídku do Svitav.**

Předposledním představením přehlídky Otvírání byla ***Koralína*** zpracovaná dramatickým kroužkem **ZŠ Weberova** pod vedením **Kateřiny Škrétové**. Představení na motivy stejnojmenné knihy Neila Gaimana nás dostává do rodiny, kde se rodiče nestarají, resp. nemají čas na svoji dceru Koralínu. Ta se dostává skrze tajný průchod do jiného světa, kde je vše naopak, ale pokud zůstane, dá se předpokládat její uvěznění. Celé představení vnímám jako neukotvené zejména žánrově. Používají se zde prvky nejen groteskní, ale i hororové, divák je po chvíli zmaten, protože se mu ztrácí myšlenka, kterou mu chce soubor předat. Následně pak dochází ke komickému jednání či dialogům, u kterých divák neví, zda je to tak záměrné nebo ne. Ovšem několik prvků je zde ryze divadelních například stínohra nebo ztvárnění uvězněných postav na druhé straně. **Soubor získal cenu za práci s inspirativní předlohou v inscenaci Koralína.**

Na závěr nám zahrál soubor **HEVLIMESKA z. s. Divadlo pro Zličín** pod vedením **Dany Svobodové a Karla Tomase** představení ***Vidíš ho?*** Představení se zabývalo tématem outsiderství a přechodem na další školu, kde se studenti setkávají a znovu si utvářejí vazby. Děti jsou na jevišti přítomné a ví co, jak a proč konají. Je zřejmé, že se jedná o zkušený soubor. Avšak je škoda, že situace, například strašení na zámku, nejsou úplně uvěřitelné vzhledem ke stáří souboru. Podobně jsme vnímali i přehnanou stylizaci kluků „drsňáků". **Soubor získal ocenění za práci s literární předlohou.**

V konečném součtu jsme viděli sedmnáct inscenací, které byly z velké části na vysoké úrovni, a to především díky vedoucím jednotlivých souborů. Děkujeme všem pedagogům, že si nadále dávají práci a vedou děti k tvorbě, ukazují jim cestu k literatuře a společně tráví čas na těchto i jiných setkáních. Děkujeme, že jsme se mohli bavit o divadle a dramatické výchově. Děkujeme Jakubu Hulákovi, že toto setkání zorganizoval pro dva kraje, pro tři dny plné inspirace, diskusí, hledání a propojení. Díky.

Pavel Skála

STŘEDOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE
KUTNÁ HORA, 18. – 19. 4. 2023

Ve Středočeském kraji se letos konala recitační přehlídka poprvé v Kutné Hoře, v překrásně rekonstruované knihovně kousek od centra města. Organizaci tak laskavě a profesionálně přebrala tato instituce po mnoha letech od kolínského DDM. Proti zaběhnutým zvyklostem byly kategorie prohozené z důvodů přijímacích zkoušek na SŠ, takže v úterý 18.4. se nám vždy po hlasové rozcvičce představili recitátoři z 1. a 4. kategorie a ve středu 19.4. pak ti z 2. a 3. kategorie.

V kategorii těch **nejmladších** jsme vyslechli 20 interpretů a užili si společně s nimi vyprávění textů skvělých českých autorů. Jediným zahraničním byl – právem velmi oblíbený – Shel Silverstein, který od svého vydání (ve vynikajících českých překladech) už u nás za poslední roky krásně zdomácněl. Potěšující bylo, že děti recitovaly převážně poezii, která na recitačních přehlídkách dlouhodobě ustupuje próze.

Skóre 16 : 4 pro verše bylo v této věkové skupině recitátorů pro mne tou největší výhrou. V porotě jsme se shodli na tom, že žádnému recitátorovi se nedala upřít velká dávka vypravěčských dispozic a chuti vyprávět. Nutno však dodat, že jsme museli znovu připomenout základní doporučení jako např. pořadí autora a názvu textu, práci na přirozenosti projevu bez falešných intonací včetně gestikulace. Rozhodli jsme se udělit osm cen těm recitátorům, kteří podle našeho názoru ušli ve svých vypravěčských schopnostech přeci jen o kousek cesty dál než ostatní. Jmenovitě **Alici Elen Boráňové** (Rakovník), **Aleši Kapičkovi** (Malešov), **Amálii Kašparové** (Kolín), **Sofii Kolenčíkové** (Slaný), **Henrymu Spenceovi** (Zaječov), **Václavu Sukovi** (Rakovník), **Vítu Šafránkovi** (Dobřichovice) a **Vojtěchu Veverkovi** (Vrané n/V.).

Odpoledne jsme všichni „povyrostli" až do **čtvrté kategorie**, kde jsme společně prožili 18 příběhů. U nejstarších jsme tu ocenili pestrost dramaturgie. Dva texty každého interpreta byly převážně vybírány jak z veršované, tak z prozaické literatury. Z většiny vypravěčů byla cítit již značná interpretační zkušenost, osobní zaujetí tématem textů, které si vybrali, i zkušená práce s výrazovými prostředky. Bylo skvělé sledovat, kam se recitátoři mohou posunout ve svých dovednostech, když se s trpělivostí, energií a vztahem k této krásné disciplíně stále zdokonalují. Na překážku bylo nejčastěji rychlé tempo projevu a ledabylá výslovnost. Práce s pointou byla rovněž v rozborovém semináři tématem k zamyšlení. Do Svitav postoupil **Tadeáš Oplatek** (Vinařice), který zaujal osobním přístupem v interpretaci úryvku z knihy *Opilé banány* od *Petra Šabacha* a **Simona Matoušková** (Bělá pod Bezdězem), která s humorem a ironií přesvědčivě vystavěla příběh *Ivany Chřibkové Město je fascinující*. Téměř stejně vysoké vypravěčské úrovně ovšem dosáhla interpretací (poměrně náročných textů z hlediska formálního i obsahového autorů J. Šotoly a Ch. Baudelaira) **Anna Ruppertová** (Třebotov), která dostala cenu bez přímého postupu na celostátní přehlídku, ovšem s doporučením se na ni dostat, pokud to bude kapacitně možné. Dalšími oceněnými v této kategorii pak byli i **Vladimíra Lubinová** (Kolín), **Amálie Jindrová** (Uhl. Janovice), **Zuzana Kšírová** (Rakovník) a **Štěpán Lapáček** (Kutná Hora).

Druhý den jsme se těšili nejprve na interprety ze **druhé kategorie**, bylo jich celkem 22. Tentokrát to byly příběhy v osmi případech prozaické a 14 básní. Autoři i předlohy nám vesměs známí a osvědčení, ale přesvědčili jsme se u mnohých o tom, že pokud je znovu a znovu objevují noví recitátoři s touhou je po svém vyprávět, rádi je budeme znovu a znovu číst i poslouchat. Vyprávět je s radostí, se zaujetím, představou, prožitkem, humorem, kontaktem s posluchačem teď a tady jim znovu vdechne život a důvod k interpretaci. Nejlépe se podle našeho mínění v tom všem dařilo **Tobiáši Poncetovi** (Nové Strašecí) v textu *Trychtýře* od *Emanuela Frynty* a **Ondřeji Rebecovi** (Malešov) v *Boříkových lapáliích* od *Vojtěcha Steklače*, a proto chlapce uslyšíme i ve Svitavách. Za své zdařilé výkony dostali cenu bez postupu i další interpreti: **Daniel Berg** (Třebotov), **Anna Hrozinková** (Jílové u Prahy) a **Veronika Neumannová** (Poděbrady).

Nejméně recitátorů jsme si poslechli ve **třetí kategorii**, a to 15. I v této skupině jsme museli všechny zúčastněné pochválit za to, že alespoň jeden z připravených textů byl veršovaný a zkusili se tedy „nebát" básní a s touto (přeci jen obtížnější formou) se potkat. Recitátoři se též ponořili do ne právě snadných textů naší i světové literatury a úroveň jejich vyprávění byla opravdu poměrně vysoká. Často se nebáli „jít s kůží na trh" a pracovat s emocemi, osobním prožitkem i v niterných předlohách. V semináři se však také tradičně rozebírala práce s polohou vypravěče a přehráváním postav v přímé řeči, práce s interpunkcí, technikou řeči, zvládnutím celku, vhodným použitím různých výrazových prostředků i např. mechanickým ne/dodržováním veršů. Všichni však víme, že je to usilovná práce na dlouhou trať a proto jsme shovívaví ve stálém učení se, opakování. Do celostátního kola jsme za tuto kategorii poslali velmi zdatné a přesvědčivé recitátory **Anežku Staňkovou** (Třebotov) s textem z knihy *Z deníku kocoura Modroočka* od *Josefa Koláře* a **Lukáše Palána** (Třebotov) s obdivuhodně zvládnutou předlohou *O vlku velkém jako kůň* od *Jana Vladislava*. Naše ocenění si však zasloužila za své výborné, velmi osobitě zvládnuté výkony (v interpretaci textů *E. Papouškové Kosprd a Telecí a E. Frynty Ježek*) i **Linda Suková** (Rakovník), kterou jsme jako další recitátorku doporučili na postup do Svitav, bude-li to kapacitně možné. Cenu si v této kategorii převzaly **i Lucie Doubková** (Rakovník) a **Barbora Matoušková** (Bělá pod Bezdězem).

Porota pracovala ve složení Martina Longinová, Jana Machalíková a Alexander Koukol a děkuje a fandí všem, kteří rádi vyprávějí příběhy, obohacují tím sebe i nás a na své cestě ke stále zvládnutější interpretaci, která dokáže zaujmout a nevzdávají to. Společně děkujeme i skvělým organizátorkám z knihovny v Kutné Hoře – v čele s paní Lenkou Frankovicovou – za báječné dva dny plné radosti a inspirace! Budeme se těšit na to, že i v příštím roce se bude moci přehlídka konat v kutnohorské knihovně, kde jsme nalezli skvělé zázemí pro přednes (včetně úžasné kavárny s občerstvením :), těšili se ze setkání s dobrou literaturou, a hlavně se sebou navzájem.

Martina Longinová

Přehlídka dětského divadla
viz Praha, Otvírání 2023

JIHOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE
ČESKÝ KRUMLOV, 27. – 28. 4. 2023

V překrásném historickém prostoru Prelatury krumlovské Městské knihovny jsme se opět po roce sešli na krajské recitační přehlídce. Sál ožil energií a dobrou náladou všech zúčastněných a oslavy poezie i přednesu se tak nesly v duchu přátelského shledání. Konec dubna ukázal nadšený zájem o recitaci a je třeba poděkovat novým i stálým účastníkům stejně jako doprovázejícím učitelům i rodičům.

Organizace se opětovně ujala Marie Smeykalová, která svým milým úsměvem vnesla do celé přehlídky lehkost. Ve čtvrtek 27. dubna usedli do poroty zkušená herečka a pedagožka působící na DAMU a ZUŠ Mgr. Lenka Šestáková, bývalý ředitel a dramaturg Krumlovského divadla, dlouholetý lektor dramatické výchovy a pedagog Teologické fakulty Jihočeské univerzity Mgr. Jiří Pokorný, dále ředitelka divadla SUD Bc. Aneta Švarcová působící také jako pedagožka v ZUŠ v Písku. V páteční porotě vystřídala slečnu Švarcovou pedagožka literárně dramatického oboru a divadelní publicistka MgA. Adéla Kalusová. Pro děti byly v letošním roce přichystané dramatické dílny pod vedením A. Kalusové a A. Švarcové. Lektorky vycházely z textů, které na přehlídce zazněly, a přes dramatická cvičení je společně s dětmi objevovaly v jiných tvarech. Nutno dodat, že právě dramatické dílny jsou cestou, jak mezi dětmi vytvořit pocit sounáležitosti a přátelské atmosféry, které by měly na takových akcích panovat především.

Čtvrtek patřil **třetí a čtvrté kategorii**. Pro první přednes si recitující vybrali převážně texty prozaické. K poezii jsme se přesunuli při znění druhých textů, které si porota přála slyšet od všech účastníků. Překvapující byla témata, jež texty prostupovala, a obecně můžeme konstatovat, že žáci těchto starších kategorií vnímají přednes jako možnost sdělovat poměrně těžká témata bez ohledu na to, zda je jejich interpretace konkrétní a osobní. Do celostátního kola postoupili ze třetí kategorie **Beáta Brandová** (*Jacques Prévert, Stránka ze sešitu; Petra Soukupová, Klub divných dětí – Katka*) a **Magdaléna Gábiková** (*Martina Drijverová, Je mi strašně; Petr Borkovec, Aby ses nebála pavouků*). Za čtvrtou kategorii pojedou jihočeský kraj reprezentovat dvě dívky **Nela Samková a Alex Frank**.

Páteční dopoledne rozzářili žáci nejmladších kategorií svou autenticitou a roztomilostí. Výběru dominovala poezie. Básničky k těmto nejmladším kategoriím zpravidla patří, přestože se děti opakovaně potýkají se strukturou básně a zvládnutí verše jako disciplíny. Z **první** nepostupové **kategorie** byli oceněni **Sophia Brodcová, Dalibor Novák a Matěj Veselý**. Z **druhé** postupové **kategorie** byli oceněni **Alžběta Drvotová** *(Alois Mikulka, Ubrousku, prostři se)*, která porotu ohromila svým autentickým přístupem. S dlouhým a náročným textem se mladá recitátorka sžila přesvědčivě. Do celostátní přehlídky ji doprovodí **Zdeněk Špaček** (*Pavel Šrut, Lichožrout*). Porota ocenila především pochopení vtipu a přítomný nadhled, který je u těchto mladších kategorií vzácnou přidanou hodnotou.

V rámci letošního ročníku se uskutečnil také seminář Recitace a její specifika pod vedením Jaroslavy Krčkové a Lenky Šestákové. Seminář byl pořádaný se záměrem obeznámit pedagogy s recitací jako specifickou disciplínou, jejími pravidly a přístupem k její výuce.

Na závěr celé přehlídky se při vyhlašování výsledků druhé kategorie rozeznělo sálem Prelatury hlasité výskání příslušníků rodin oceněných, které vybudilo všechny přítomné k neutuchajícímu potlesku. Neskrývaně nás těšila podpora mladých recitátorů, která je důležitá pro motivaci do dalších aktivit spojených s recitací jako krásnou disciplínou oslavující slovo a text.

Adéla Kalusová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA BECHYŇSKÉ JARO, 14. a 15. 4. 2023

CO NABÍDLA LETOŠNÍ BECHYNĚ

Na jihočeskou krajskou přehlídku přivezli nejzajímavější inscenace František Oplatek a Jana Wertigová. Oba na přehlídce představili po dvou inscenacích – František Oplatek připravil obě se 7. ročníkem LDO ze ZUŠ v Jindřichově Hradci a Jana Wertigová s dvěma různými soubory.

Veskrze dívčí skupina **7. ročníku LDO ZUŠ Vítězslava Nováka Jindřichův Hradec** zahrála v Bechyni nejprve inscenaci ***Tři sestry a jeden prsten***. Dramatizace **Františka Oplatka**, akcentující grotesknost tohoto od středověku populárního příběhu, svérázně vyprávěného Janem Werichem, je zdařilá, dívky jsou vybavené a kultivované.

Ale zatím nepřekonaným problémem inscenace je skutečnost, že historce v podání jindřichohradeckých děvčat, jejímž jádrem je „souboj“ mužských a ženských, chybějí právě ti mužští. Náznak řešení lze už dnes v inscenaci vytušit: úvodní situaci v hospodě, kde se nad pivem sejdou tři manželky a vzájemně se trumfují, která nejvíc převeze svého mužského, lze číst jako rozhovor, v němž ženské fantazírují, co by která mohla na toho svého vymyslet – aniž k uskutečnění jejich bláznivých nápadů ve skutečnosti nakonec dojde. Pak by se tyto nápady daly inscenovat jako jejich „zhmotněné“ myšlenky, tedy např. s využitím loutkářského principu (mužští jako loutky v rukou manželek). Diskuse s vedoucím byla o další možné cestě této inscenace zajímavá, ale – málo platné – bechyňské představení tuto cestu zatím jen naznačovalo. Inscenace je to však každopádně zajímavě nastartovaná a má nepochybně potenciál dál růst, a tak ji lektorský sbor navrhl do širšího výběru na Dětskou scénu ve Svitavách.

Bára, druhá inscenace **Františka Oplatka**, dramatizace novely Boženy Němcové *Divá Bára*, také zakopávala o absenci kluků, ale tento handicap se souboru dařilo kompenzovat lépe, protože tématem, které je jádrem inscenace, je jinakost, jež může vést až k ostrakizování nebo dokonce šikanování (v inscenaci divadelně zdařile naznačené např. hrou na slepou bábu). Dalším akcentovaným tématem je nezištné přátelství (mezi Bárou a Elškou). V dramatizaci zůstaly z mužských postav jen Bářin otec Jakub a správce, kterého si má Elška vzít, ačkoliv se tomu brání. Situace, v nichž vystupuje Jakub, jsou neseny především vyprávěním

nebo komentáři vedlejších postav, a správce je pojat téměř jako směšná karikatura (s důrazem na jeho chorobnou bázlivost), kterou tak může hrát i dívka. Naproti tomu motiv myslivce, který miluje Báru, přijde jí na pomoc do márnice a nakonec si ji i vezme, František Oplatek ze své dramatizace vynechal, stejně jako další mužské postavy Divé Báry. V jindřichohradecké inscenaci tak do márnice za Bárou přichází Elška, která tak podtrhuje silně exponovaný motiv přátelství mezi oběma dívkami. I v této inscenaci prokázala děvčata svou kultivovanost a nemalé dovednosti. A tak lektorský sbor doporučil Báru k postupu na celostátní přehlídku.

Alfy neví, kroužek při ZUŠ Borovany, s kterým pracuje **Jana Wertigová**, připravil autorskou inscenaci ***Tři*** o třech Emách, třech různých dívkách, které se každá po svém, podle svého založení a podle svých podmínek potýká s pubertou. Jedna Ema je „šedá myška“, která se cítí osamělá. Druhá Ema je premiantka, jedináček, která je aktivní a „dokonalá“ a všichni ji mají rádi. A třetí Ema je „emo“, má problémy ve škole, ale má hodně kamarádů. Tedy zajímavé východisko k rozvíjení situací, které dětem v tomto „nebezpečném“ věku jsou nepochybně blízké a kterými se chtějí zabývat. Stylizaci pomáhá princip ostrých střihů mezi jednotlivými mikrosituacemi. Inscenace je však zatím polotovarem a působí trochu monotónně, chybí jí gradace. I když každá z Em byla typologicky jinak nastavená, jejich situace měly prakticky stejný temporytmus. Nepříliš šťastně uvozuje expozice všech tří Em situace, v které patrně učitel oznamuje své třídě, že jedna ze studentek spáchala sebevraždu. Což je motiv, který je natolik silný, že ovlivňuje vnímání všech dalších situací, i když se s ním dále nepracuje. Děti z borovanského souboru jsou na jevišti přirozené, vnímají se, ale jejich hlasový projev je bohužel takový, že jim často není rozumět. Lektorský sbor ocenil inscenaci jako zajímavý pokus o ztvárnění tématu blízkého dětem a udělil souboru čestné uznání.

Uřvaný kachničky, další soubor **Jany Wertigové**, pracuje v **Ateliéru 3D v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích**. Pro svou autorskou inscenaci ***Vnitřní město*** si jako inspiraci vybral knihu australského výtvarníka a spisovatele Shauna Tana *Příběhy z vnitřního města*. Kniha je to po textové, ale zrovna tak po výtvarné stránce mimořádná, se silnými tématy a uhrančivou atmosférou. Ale k dramatizaci více než složitá, protože nabízí především obrazy a lyrické momentky, méně už situace a příběhy. Je tedy pochopitelné, že českobudějovická inscenace sází především na obrazy, doplněné výpověďmi členů souboru. Pracuje se tu s výtvarně pojednanou mizanscénou (záplava židlí – černých a světlých – rozestavěných po celé ploše a hloubce jeviště, závěrečné hromadění věcí jako symbolů osobních životů hráčů, světlo) a s kombinováním hlasů, které se různě splétají dohromady. Děti jsou na jevišti soustředěné, vnímají atmosféru, jsou do hry ponořené. Nejslabším místem inscenace je situace s únosem cizinců, kterou si soubor v improvizacích vymyslel a která do celku nezapadá. V každém případě jde však o ne zcela běžnou inscenaci, kterou proto lektorský sbor navrhl do širšího výběru na Dětskou scénu ve Svitavách.

S autorskou inscenací s aktuálním tématem přijel do Bechyně soubor **Dramathálové ze ZŠ Volar**y, který vede **Jana Fistrová**. Na počátku inscenace stála improvizace na téma „Upustil jsi na zem svůj drahý mobil“, ale vlastní příběh, který se od této situace odvíjí, je dílem kolegyně Jany Fistrové češtinářky Veroniky Kunzové. Ta napsala dramatický text ***Tula*** o umělé inteligenci: Když si hlavní hrdinka nešťastnou náhodou poškodí svůj nový mobil, aktivuje se z něj umělá asistentka Tula, která hlavní hrdince nejprve pomáhá s úkoly, ale čím dál tím víc jí necitlivě zasahuje do jejího života. Námět je to pravda zajímavý, ale vedení příběhu není příliš zručné. Ostatně tragický závěr, ke kterému vše spěje, je zatím nedořešený a sám soubor si s ním neví rady. I když jsou volarské děti přirozené, jejich projev působí místy rozpačitě, text někdy jen mechanicky odříkávají a ne vždy jednají slovem. Na druhou stranu se tu objevují působivé scénické prostředky. Týká se to především ztvárňování umělé asistentky Tuly, která se pohybuje sošně, strojově, nikdy nekontaktuje očima hlavní hrdinku, i když k ní promlouvá, a objevuje se vždy za magického zvuku tibetské mísy. Ve srovnání s předchozí inscenací Jany Fistrové (*Kouzelnická škola*), kterou jsem v Bechyni viděl v roce 2019, je *Tula* výrazným posunem v práci souboru. Lektorský sbor ocenil inscenaci čestným uznáním.

Na programu jihočeské krajské přehlídky bylo celkem osm inscenací. Potěšující je, že jen dvě z nich byly poznamenány malou poučeností v metodice práce s dětmi, přičemž v jednom případě se dá mluvit navíc i o necitlivosti a problematickém vkusu.

Paradoxně se to týká především vedoucí, která samu sebe prezentuje jako profesionální herečku a zkušenou divadelnici. Jde o **Janu Hubku Vanýskovou**, která učí na **ZUŠ v Sezimově Ústí.** Do Bechyně vloni přivezla po všech stránkách nevkusnou inscenaci Erbenovy *Kytice*. Letos prezentovala se souborem nazvaným **All-Paka** inscenaci ***Nejmilejší potvůrky*** o nevycválaných dětech, které mají potěšení z toho, že za každých okolností otravují a de facto terorizují dospělé, což má působit jako vtipné scénky. Podle vyjádření vedoucí je inspirovala kniha Eoina Colfera *Legenda o Pistolnici Murphyové*. Jde o podbízivou knížku s chatrným příběhem o nesnesitelném devítiletém klukovi Vildovi, kterého rodiče za trest pošlou do knihovny, kde to Vilda ovšem nesnáší, ale náhodou se začte do knihy o Finnovi McCoolovi a to ho jako zázrakem promění v nepřekonatelného milovníka všech knih. Výsledkem této „inspirace“ je série čtyř trapných situací: děti otravující rodiče na Štědrý den, děti s dospělými na dovolené, ztrapňování babičky, která se maže Voltarenem a děti na návštěvě, na které se opijí. Jednotlivé „scénky“ mají zřejmě působit jako historky k pobavení, efekt je však zcela opačný – vtip je to hodně ukoptěný a situace mají podobu táborákových taškařic. Inscenace je problematická jak podbízivou dramaturgií, divadelní nepoučeností, tak především – a to je u základní umělecké školy na pováženou – naprostou nevybaveností a nekultivovaností dětí, včetně přehrávání, až šarží a nehygienické forze v hlasovém projevu.

Divadelní ateliér při DDM Kaplice vede prvním rokem **Romana Majerová**. Ale hned se pustila do látky, která je jak nad její možnosti, tak nad možnosti jejích dětí, do ***451 stupňů Fahrheita*** Raye Bradburyho. Není divu, že jejich inscenace vykazuje všechny známky divadelní neobratnosti (necitlivá dramatizace, která se zcela míjí s Bradburyho poetikou, snaha o psychologický realismus v hraní dospělých postav, neadekvátní kostýmování, kulisy řešené jako dětské výkresy atd.). Na projevu dětí je znát, že si vedoucí zatím neví rady s tím, jak je vést k přirozenému projevu a jak je vybavovat nezbytnými dovednostmi. Lze jen doufat, že se vedoucí začne seznamovat s tím, co se v oboru dramatické výchovy děje a jak vypadá současné divadlo.

Lektorský sbor krajské přehlídky Bechyňské jaro pracoval ve složení: Irina Ulrychová, Jakub Hulák a Jaroslav Provazník.

A ještě drobný dovětek: Bechyňská krajská přehlídka se od počátku, od doby, kdy se jí zkraje 90. let ujal tehdejší ředitel Kulturního domu Josef Brůček, i v letech následujících, kdy stál včele KD Štěpán Ondřich, vyznačovala velmi dobrou organizací a přívětivou atmosférou. Když se vloni stal Štěpán Ondřich starostou Bechyně a Kulturní středisko města Bechyně získalo nové vedení, poprvé se letos o chod přehlídky starala pracovnice

KS Petra Šulcová. Bechyňského jara, které letos vstoupilo do svého třicátého ročníku, se chopila s péčí a pochopením a oba přehlídkové dny zvládla s přehledem. Jen jedna věc jí bohužel nevyšla podle jejích představ. V dobré víře – aby účastníkům nabídla inspiraci i od profesionálů – objednala na doplnění programu profesionální zájezdové Divadlo NAVĚTVI s inscenací *KnihoMOLI*. Určitě netušila, že tak do programu zařadí ukázku kýčovité, trapné produkce, ve které dva mrckující pánové křečovitě vyrábějí hrubozrnný humor, ať to stojí, co to stojí. Ale na druhou stranu lze tuto nekonečně dlouhou a horkou jehlou sešitou inscenaci na principu, jak pejsek s kočičkou vařili dort, brát také jako odstrašující příklad toho nejpoklesilejšího divadla pro děti. Přítomní vedoucí dětských souborů tak mohli na vlastní oči vidět produkci, která rozhodně nemůže a neměla by sloužit jako inspirace pro tvořivé pedagogy dramatické výchovy.

Jaroslav Provazník

PLZEŇSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE HORŠOVSKÝ TÝN, 25. 4. 2023

Krajská přehlídka dětských recitátorů se tradičně uskutečnila v Horšovském Týně díky skvělé péči Jitky Pluháčkové ze ZUŠ Staňkov, která se letos obětavě ujala nejen krajského kola a okresního kola pro okres Domažlice, ale i okresního kola pro Plzeň-město, které se její tradiční plzeňský pořadatel zřejmě z důvodu nejasností s financováním přehlídek nečekaně zřekl. Velké poděkování patří i ředitelce ZUŠ Staňkov Ivě Záhořové, která organizaci přehlídek umožnila a aktivně podpořila.

V první, nepostupové **kategorii**, vystoupilo 13 recitátorů. Výrazně zde převažovaly básně, celý blok dokonce trochu připomínal malou „antologii“ české poezie pro děti: František Hrubín, Josef Kainar, Zdeněk Nerušil, Michal Černík, Jiří Havel, Ivan Martin Jirous, Janek Ledecký (kupodivu s absencí jindy všudypřítomného Jiřího Žáčka). K tomu ovšem dvakrát A. A. Milne, jedna „rodinná tvorba“ a dvě prózy. Úroveň recitačních vystoupení vesměs nebyla nijak mimořádná, mezi všemi ale výrazně zazářil **Karel Syka** (ZŠ Božkov, Plzeň), který se nenechal vyvést z rovnováhy tím, že *Milneova* báseň *Schovávaná* **v 1. kategorii už jednou zazněla, a se zaujetím a konkrétní vnitřní představou text mimořádným způsobem** rozžil. Získal proto ocenění za inspirativní přednes. Ocenění za výborný *přednes klasického textu získala* ***Ema Škardová***, která hezky po smyslu a s vědomím celku přednesla *Hrubínovu* **báseň** *Paleček a jeho kamarádi*. Spíš dílčí ocenění – za přehledné a srozumitelné uchopení textu – dostala **Elena Hošková** (*Ivan Jirous: Ptala se Františky Marta*), ocenění za sdělný přednes pak **Anna Matějková** (*Josef Kainar: Na zápraží koště stálo*).

Ve druhé kategorii se představilo 15 recitátorů. Poezie se už vyskytla jen čtyřikrát a s jednou výjimkou se nedalo mluvit o dobré volbě. Výběr textů byl ovšem často kamenem úrazu i u recitovaných próz. V několika případech se ale naopak recitátor se svým textem velmi dobře „sešel“. Určitě to byl případ **Matěje Stona** ze ZŠ a ZUŠ Kašperské Hory s textem *Shela Silversteina Bordelář*. Přestože je báseň v posledních letech na přehlídkách dětské recitace dost frekventovaná, Matěj ji dokázal přednést velmi přesvědčivě, s konkrétní představou a trochu jinak, než je obvyklé. Nápaditě k tomu využil „trik“ s upuštěným a posléze nalezeným papírovým kapesníčkem. Velmi dobře se to podařilo i **Barboře Štichové** ze ZUŠ Domažlice se zdařile zkrácenou kapitolou z knihy *Ivy Procházkové Myši patří do nebe*. Recitátorka ho vyprávěla přehledně a přirozeně, zároveň s velkým zaujetím a citem pro vystižení situace. Oba recitátoři byli doporučeni k postupu na celostátní přehlídku. Ocenění za kultivovaný projev získali **Antonín Štěrba** s prózou *Jak řídících Tonča krasobruslila na rybníčku u školy…* z knihy *Václava Bárty* Kozí válka, **Viktorie Molcarová** s kapitolou *Jak se fotografuje štěně* z Dášeňky **Karla Čapka** a **Isabella Johannah Stirzula** s textem *Lojzička Reného Goscinnyho*. **Filip Novák** s textem *Miloše Nesvatby Štětce na ostrově* získal ocenění za přehledné uchopení textu. Ocenění za zaujaté vyprávění kapitoly *Podivná hůl* z knihy Prevítovi *Roalda Dahla* získala **Johana Malíková**.

Vystoupení obou mladších kategorií hodnotil lektorský sbor ve složení: Pavla Sovová, Jaroslav Provazník a Jakub Hulák. Moderování se velmi dobře ujala Simona Brožovská, kolegyně Jitky Pluháčkové ze ZUŠ Staňkov.

Ve třetí kategorii se přehlídky zúčastnilo 14 recitátorů. V porotě (Vojtěch Maděryč, Lenka Čurdová, Tomáš Fejtek) panovala shoda na tom, že zde bylo mnohem víc živých a přesvědčivých výkonů než v kategorii čtvrté. Poměr prozaických a poetických textů byl rovnoměrný. Lektorský sbor udělil celkem šest ocenění v podobě čtyř čestných uznání za interpretaci jednoho z vybraných textů a dvou postupů do celostátního kola přehlídky Dětská scéna. U postupujících byla rozhodující kvalitní připravenost obou textů, byl jim však doporučen text, který lektoři shledali jako zdařilejší – interpretačně i dramaturgicky. Zároveň

byla recitátorům sdělena další doporučení, na která se v další práci s textem zaměřit.

Ondřej Kapusta (*Václav Bárta: Jak jsem zapálil piliňáky*, z knihy Kozí válka; *Jiří Suchý: Dobré rady*) v prozaickém textu dokázal velmi působivě předat téma, pracoval s pozorností diváka, se kterým zdařile komunikoval. Text byl po stránce vyprávění dobře vystavěn a propojen myšlenkou očekávaného výprasku za to, že nesplnil to, co se od něj očekávalo a splnit měl. Tato myšlenka byla jakýmsi laitmotivem celé interpretace textu. Doporučení směřovala k práci s temporytmem a jeho zlepšení, k čemuž má Ondřej zjevné předpoklady i schopnosti. Tento text byl doporučen. Ve druhém textu interpret dovedl velmi ukázněně a přesně technicky interpretovat poetický text s dodržením a naplněním přesahu ve verších, velmi citlivě pracoval i s prostorem a dobře komunikoval s diváky. V poslední sloce bylo patrno, že je třeba zlepšit a zpřesnit sdělení ve vztahu k pointě textu a vlastní porozumění samotnému konci básně.

Matěj Vejvoda (*Vítězslav Nezval: Věci, květiny, zvířátka a lidé pro děti; Jan Skácel: Uspávanka se studánkou*) v prozaickém textu V. Nezvala prokázal svou schopnost předat své osobní sdělení a velmi zajímavým způsobem nás přesvědčit o tom, že textu rozumí a je mu blízký. Po celou dobu jeho recitace bylo patrné velké zaujetí pro interpretaci a radost z možnosti sdělení myšlenky textu a svou radost předával i publiku. V textu Jana Skácela dokázal recitátor přesně pracovat s veršem a dokázal srozumitelně interpretovat myšlenku textu. Osobní zaujetí textem vypovídalo o jeho porozumění básni a ukázněnou formou dovedl přesvědčivě sdělit svůj postoj k textu publiku, jehož pozornost si dokázal ihned získat a udržet po celou dobu interpretace.
Tento text byl doporučen.

Ve 4. kategorii vystoupilo 12 recitátorů. Obecně lze říci, že tato kategorie byla méně zdařilá v kvalitě interpretace i dramaturgickém výběru textů, které byly velmi často pod očekáváním toho, co by recitátoři v nejstarší kategorii měli být schopni zvládnout. Část textů byla svým zaměřením, tématem, a především zpracováním neúměrná k věku recitátorů a vedle toho nebyla ani interpretace zmíněných textů dobře odvedená. V rozborovém semináři se porotci snažili o předání doporučení právě i k výběrům textů (způsob, zdroje, téma, zaujetí) nejen k samotné interpretaci. Porota udělila jedno ocenění za interpretaci textu a dva postupy na celostátní přehlídku.

Tereza Mašátová (*Jan Otčenášek*: úryvek z knihy *Romeo, Julie a tma; Jan Jícha: Pátý den*) byla soustředěná a orientovaná na téma a sdělení vnitřního souznění s textem, práci s hlasem a intonací. Výrazná byla její schopnost představit, předložit a zprostředkovat svou představu prostoru, prostředí a událostí v textu v první polovině. V druhé části zvolila rychlejší formu vyprávění naléhavé události, ve které je mladá židovka naháněna. Tam jsme místy postrádali její představu o tom, čím dívka prochází v rovině strachu o život, tíživosti situace a spíše jsme vnímali zprostředkování v rovině fyzického pohybu – k tomu vedlo naše doporučení ve zpřesnění představy a začlenění do interpretace. Tento text byl doporučen k interpretaci. U textu Jana Jíchy recitátorka zvolila velmi dobrý způsob interpretace silného a aktuálního tématu, bylo patrné její hluboké vnitřní zaujetí tématem a společenskou situací. I přes popis postoje autora k celé situaci a vnímání toho, co v našich životech mění, nespadala do patosu, velmi přesně pracovala s veršem. Svým zaujetím a hlasovým projevem upoutala pozornost diváků a získala si publikum. Nicméně pochybujeme o kvalitě a možnosti textu (s tak aktuálním tématem) reflektovat přesvědčivým způsobem téma válka na Ukrajině. Text je z našeho pohledu jakýmsi citovým zpracováním osobního šoku, proto byl k recitaci doporučen předchozí text.

Zuzana Wünschová (*Wisława Szymborská: V ohromné spoustě*; *Michal Viewegh* – úryvek z knihy *Výchova dívek v Čechách*) prokázala svou zkušenost a schopnost interpretovat text s komplikovaným sdělením, ale i schopnost dobře text vystavět a pracovat s veršem až k pointě. Osobní zaujetí a výpověď recitátorky byly silným zážitkem z jejího podání básně *V ohromné spoustě*. V druhé části básně bylo doporučeno zapracovat na soudržnosti, aby nedocházelo k rozdrobení slok nad rámec formy textu a nutného pochopení sdělení. Pro dramaturgický výběr i větší interpretační možnosti byl tento text doporučen k interpretaci na Dětské scéně. Interpretace úryvku z knihy Výchova dívek v Čechách byla v jejím podání opravdu velmi zdařilá. Povedlo se jí z textu vytěžit vše, co bylo možné předat. Dokázala skvěle komunikovat s diváky a získat je na svou stranu. Textem dokázala diváky provést a zároveň velmi bavit i díky svému nadhledu a způsobu vyprávění. Interpretačně jsme shledali skutečně vyčerpání možností textu, a protože text nenabízí výjimečné příležitosti, byl k interpretaci doporučen text W. Szymborské.

Velmi děkujeme za skvělou organizaci celé přehlídky, která byla o to náročnější, že nebylo možné být v prostorech zrekonstruovaného kina, jak bylo plánováno a avizováno, z důvodu prodloužení zmíněné rekonstrukce. Přehlídka se tak konala na dvou místech, 3. a 4. kategorie v sále hotelu Šumava. Sál neměl úplně ideální akustiku, nicméně jsme se společně s recitátory dohodli na vytvoření adekvátních podmínek v prostoru a ten jsme dle toho upravili. Recitátoři byli vlídní, vstřícní a ukáznění, i díky tomu se nám podařilo akusticky nepříznivé podmínky překonat. Program přehlídky se dařilo plnit plynule dle harmonogramu. K naší radosti byl jak ze strany recitátorů, tak i doprovodu včetně rodičů velký zájem o výkladový rozborový seminář. Při vedení semináře jsme se snažili sdělit hlavní přednosti, ale i úskalí interpretace jednotlivým recitátorům v menších skupinkách. Vzniklo mnoho užitečných a inspirativních diskusí a doporučení k další práci. Součástí diskusí pak byly i obecné rady a inspirace týkající se výběrů textů vhodných k interpretaci.

Jakub Hulák (1. a 2. kategorie) a Lenka Čurdová (3. a 4. kategorie)

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA TARTAS, DOBŘANY, 28.–30. 4. 2023

Letošní dobřanskou přehlídkou regionální dětských divadelních, recitačních a loutkářských kolektivů pro Plzeňský kraj s výběrem na celostátní přehlídku Dětská scéna se neslo téma kolektivu, který čelí ohrožení z venku nebo řeší problémy uvnitř skupiny.

Soubor **Osamělá smečka** přivezl adaptaci dějově komplikovaného románu Neala Shustermana ***Bez šance***. Jde o antiutopický příběh dětí, které svedl dohromady společenský jev „odloženého potratu“. To znamená, že rodiče se mohou ve třinácti letech svého dítěte rozhodnout, zda si ho ponechají nebo ne. V inscenaci byly použity výtvarně originální autorské videoprojekce a funkční minimalistická scénografie. Nejpůsobivějším momentem byly osobní výpovědi „potracených“ dětí, společensko – politické pozadí událostí se ale nepodařilo souboru zcela srozumitelně artikulovat.

Soubor **Ovčák a čtveračky** představil dramatizaci novely Ivy Hercíkové ***Pět holek na krku***. Tvůrci se pokusili příběh zbavit dobových nánosů a zaměřit se na fungování holčičí party, kterou rozvrátí boj o první lásku. Role hlavní hrdinky se suverénně zhostila herečka s řečovou vadou a tento hendikep byl v ději tematizován. Cesta k aktuální a osobní interpretaci ale zůstala na půl cesty. Místy zašustil starý jazyk šedesátých let dvacátého století a téma třídních rozdílů.

Soubor **Camels** nazkoušel autorkou inscenaci ***Velbloudi***. Příběh party, která stojí na chatrných základech. Každý, kdo chce do party vstoupit, musí natočit video, které proti němu v případě zrady bude použito. Hlava party, kluk z rozvrácené rodiny alkoholika a násilníka se dopustí zločinu a my sledujeme, jaký postoj členové skupiny zaujmou. Působivý byl silný osobní vklad herců, přes to, že děj inscenace se neodvíjel vždy kauzálně srozumitelně.

Soubor **Nanervy** přivezl inscenaci vytvořenou na základě dokumentárních materiálů s názvem ***Padesátá***. Ta nás přenesla na pionýrský tábor a neideologicky zobrazila dětství v totalitě. Napjatou atmosféru v kolektivu, kde na sebe naráží energie a názory prominentních dětí, dětí z dětského domova, dětí oportunistů a mladých vedoucích, kteří mají pochopení, ale musí dodržovat nastavená pravidla. Inscenace ztrácela na působivosti vinou nedotažené výtvarné stránky a laxního hereckého napětí.

Soubor **Společenstvo kulatého stolu** přivezl inscenaci ***O andělech a lidech.*** Tentokrát jsme byli pozváni na večírek party strážných andělů, kteří se vzájemně svěřují se svými selháními. Každý příběh pracoval s jinou estetikou a divadelní formou, jenže o charakterech, motivacích a postojích jednotlivých andělů strážných jsme se toho mnoho nedozvěděli.

Dalším silným tématem přehlídky byl humor, satira a parodie.

Soubor **Archiv** Přivezl inscenaci ***Trolejbus č. 75***, adaptaci kratičké povídky Gianni Rodariho. Ta vypráví o trolejbusu, který se urval z drátů a zavezl své vystresované cestující do bezčasí na konvalinkovou louku. Soubor pomocí improvizací propracoval groteskní charaktery jednotlivých nesnesitelných cestujících, vytvořil vztah melancholického trolejbusu a jeho řidiče, který žije z ruky do huby a podařilo se mu pobavit publikum energickou společenskou satirou. Tato inscenace byla doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna ve Svitavách.

Soubor **TajtrDlíci** zdramatizoval tři pohádky Miloše Macourka pod názvem ***To nejlepší pro děti***. Podařilo se mu pomocí loutkářských triků a takřka švankmajerovské estetiky vyprávět surreálné pohádky jako skutečné horory, kde obludný svět dospělých tak moc chce to nejlepší pro své děti, až je to o život. Radikálnímu pohledu dětí na nesmyslné výchovné metody dospělých ubralo na ostrosti jednotné tempo jednotlivých kapitol i meziher.

Soubor **Krvavej flek** přijel s autorskou adaptací pohádky ***Bajaja***. Tu odehrál jako dryáčnickou pouliční taškařici, která vyzdvihuje a groteskně hyperbolizuje spíše pochroumané charaktery vládců, matek, následníků trůnu než pohádkové motivy a poselství.

Soubor **Fí...Ha!** Přivezl hříčku ***Jak indián Pípsil spal, až se z toho...***, parafrázi na pohádku o šípkové růžence odehrávající se v prostředí imaginárního indiánského kmene. Souboru se podařilo zparodovat českou posedlost divokým západem. Scénograficky a režijně vědomě pracoval s etno klišé a středoevropskou představou exotiky a rituálů. Balancoval na hraně trapnosti, až ji místy překročil, ale pak to zase vybral. Inscenace byla doporučena do širšího výběru celostátní přehlídky Dětská scéna ve Svitavách.

Soubor **McSit.com** nazkoušel pomocí improvizací divadelní sitcom ***Mystery box***. Přenesl nás do prostředí seriálového průmyslu, který nakonec kvůli cenzuře, korektnosti, reklamě a protekcionismu zmaří všechny nápady a ideály začínajícího tvůrce. Mnohdy příliš rozbujelé situační gagy a improvizované pasáže poněkud znejasnily sdělení a postoj tvůrců.

Klub divných dětí se v inscenaci ***The absolute wildest show ever*** rozhodl adaptovat drastické americké pohádky převyprávěné Pavlem Šrutem formou cirkusu/ obludária. Ocitli jsme se tak v zákulisí i na jevišti zábavního podniku plného podivuhodných bytostí, které se s vervou snaží co nejspektakulárněji odehrát příběhy story o morálně pochybných hrdinech a outsiderech amerického venkova. Ona v názvu slibovaná divokost souboru při představení v Dobřanech podtrhla nohy, ne všechny cirkusové triky se povedly nebo nebyly pečlivě provedeny a tak se představení rozvezlo a zanikly pointy i vtip jednotlivých zkazek.

Soubor **Minibanda** přivezl hříčku ***O kůzlátkách, ale poslušných***, ve které se uplatnil početný chór kůzlátek, která se nenechají zlákat poněkud natvrdlým vlkem. Už samotná předloha inscenace parafrázuje známou pohádku místy nešikovně a zkratkovitě a tvůrcům se nepodařilo tento problém nijak autorsky vyřešit.

Soubor **Lichožrouti** zahrál desetiminutovou drobničku ***Na JEŽKA!*** podle zvířecí pohádky Václava Čtvrtka, o domýšlivém ježkovi, který je nakonec vytrestán mrštným rejskem. Soubor zvolil sympaticky nepopisnou stylizaci pro jednotlivá zvířata a představil se jako divoká parta dětí, které si radostně hraje, škoda jen, že na pozadí příběhu, jehož poselství není příliš zřetelné.

V Dobřanech se letos nevylouplo žádné oslnivé dílo, ale s radostí pozoruju, že vedoucí souborů dávají v tvorbě čím dál větší prostor kontroverzním tématům a osobním problémům svých žáků a nechávají je například samostatně nahlížet starší látky současným generačně kritickým pohledem. Porota pracovala ve složení Marie Nováková, Vojtěch Bárta, Jakub Hulák.

Marie Nováková

KARLOVARSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE AŠ, 20. 4. 2023

LITERÁRNÍ LÁZEŇ V AŠI JIŽ PO PÁTÉ

Ašská Základní umělecká škola Roberta Schumanna se již po páté ujala organizování krajského kola dětského přednesu celostátní přehlídky Dětská scéna. A tak se ráno ve čtvrtek 20. dubna do Aše sjela padesátka dětských recitátorů, kteří prošli okresními koly této přehlídky. I když byli u moci čeští politici, kteří Karlovarský kraj označili za „ve všem nejhorší", v dětské recitaci to rozhodně neplatí. Třeba budovu Základní umělecké školy mají v Aši novou, povedenou, funkční a krásnou.

A jaký že byl ten ročník letošní? Také v Karlovarském kraji recitátoři měli možnost projít přes školní, (v Aši i na některých dalších místech i okrsková) a okresní kola až do kraje, aby nabídli své výstupy a pokusili se ucházet o možnost reprezentovat kraj na 51. ročníku Dětské scény ve Svitavách. Do Aše dorazili tedy recitátoři a recitátorky do jisté míry otrkaní a ověření. Před samotným zahájením proběhly na přehlídce rozehřívací dílny pod vedením lektorů a žáků LDO ZUŠ Aš. Děti se tak nejen rozmluvily, ale také navzájem seznámily. Pak přišlo slavnostní zahájení i s přítomnými zástupci města a za zvuků titulní skladby ze Star Wars představena odborná porota. Porota letos v Aši pracovala již tradičně ve dvou skupinách, pro první a druhou kategorii lektorovaly herečka a pedagožka Jitka Doubravová, pedagožky Jana Pivrncová a Soňa Demjanovičová. O třetí a čtvrtou kategorii se postarala trojice Martina Pokorná, dramaturgyně Západočeského divadla v Chebu, Roman Černík ze Západočeské univerzity a DAMU, společně s divadelnicí a pedagožkou Martinou Štadlmajerovou. Jak bylo výše uvedeno, ašská škola má velmi dobré zázemí, a tak se také recitovalo v příjemných a akusticky kvalitních sálech. Recitátoři svým přednesem vtahovali diváky do rozmanitých světů, zaznívala próza i poezie, texty veselé i vážnější. Ve starších kategoriích došlo u několika vybraných soutěžících k přednesu druhých textů.

Podívejme se na průběh ašské přehlídky s drobným dramaturgickým zaostřením. Ve výběru recitátorů se ocitla vedle sebe zajímavá autorská jména. U **první kategorie** to byl například se třemi texty Daniel Hevier, ale také třeba komik stand upu Lukáš Pavlásek. Oceněnými v této kategorii byli **Ema Jíchová, Mia Szabó, Jakub Šrůt, David Lenk, František Libeňský**. **Druhá kategorie** měla rozstřel v přednesu uvedených autorů ještě větší, vedle Ivana Jirouse například I. A. Krylov nebo Ilja Hurník, a dokonce současný slovenský dramatik a básník Viliam Klimáček. Nominace pro Dětskou scénu za svá vystoupení získaly z této kategorie slečny **Ella Buiová** *(Michal Černík: Vzpomínka na pravěké doby a zlatý věk)* **a Růženka Hong An Nguyeni** *(Ivan Martin Jirous: Ptala se Františky Marta).* **Třetí kategorie** je pokaždé zajímavým polem, na kterém se potkávají hravé dětské texty s prvními texty „skorodospělými". I letos jsme mohli v Aši od ranných puberťáků slyšet vedle Miloše Macourka trefné texty Radka Malého nebo Shela Silversteina, ale také pokus o velkou báseň Prevértovu či prózu Roberta Sallingera. Karlovarský kraj budou ve Svitavách zastupovat **Magdalena Demjanovičová** a **Antonín Peňa** *(Jerome David Salinger: Jestli mě chcete poslouchat; Jan Kašpar: Puberta).* **Čtvrtá kategorie,** to jsou již spíše mladí lidé než děti a texty, jež převažují, toho jsou dokladem. V koncertním sále ašské základní umělecké školy se nesla slova a myšlenky Morgensternovy, Prevertovy, ale také šikovný cestovatelský fejeton Jiřího Peňáze či pokus o přednes písňových textů Jaromíra Nohavici. Doporučení k postupu získali dva hoši **František Brozman** *(Woody Allan, překlad Michael Žantovský; Odmítnutí; anonym ze 16. stl., překlad Ivan Wernisch: Moc pěkný, veselý a poučný příběh*) a **Kryštof Daněk** (*Ěric Emmanuel Schmitt, překlad Denisa Kerschová-Brosseau: Oskar a růžová paní; Jan Werich: Škorpion*), role náhradníka byla nabídnuta ještě **Kryštofu Špeciánovi**. Poroty v jednotlivých kategoriích udělily i několik dalších ocenění. Podstatnou součástí přehlídky i v Aši je nabídka následné otevřené a detailní debaty lektorů a lektorek s recitátory a jejich doprovodem.

Ukazuje se, že se dlouhodobě se v kraji profilují hlavní centra soustavné práce v rozvoji dětského přednesu. Jsou to základní umělecké školy, a to již tradičně ZUŠ v Ostrově, ZUŠ Antonína Dvořáka v Karlových Varech a také domácí, ašská ZUŠ Roberta Schumanna se i letos zúročuje především ve vyšších kategoriích. Kvalitní výběr textů, pestrost přístupů k nim i celková radostná atmosféra tohoto poetického setkání by pro mnohá „lepší" místa mohla být vzorem.

Jsme – li u ocenění, je třeba říci, že nesoutěžní a přátelský profil ašské přehlídky podtrhuje také obdarování všech účastníků drobnými upomínkami, všichni také mají možnost společného oběda, přes dopravní komplikace, je na vše dost času a celé přijetí všech účastníků je v Aši přátelské a vstřícné. Dík za to patří vedle opravdu nadšeného týmu ašské ZUŠ, jejímu vedení i všem dalším kolegyním ze ZUŠ Aš, které se staraly o uvádění jednotlivých recitátorů, o občerstvení, studentům LDO za průvodcování účastníků a rozehřívací dílny, Infocentru Aš za dárky a MěDDM Sova Cheb a Městu Aš za financování akce.

Pokud jste nikdy nebyli v Aši, možná mezi čtenáři Deníku Dětské scény takoví ještě mohou být, vězte, že tam stojí na náměstí socha jednoho z největších světových básníků. Jedete – li na krajskou přehlídku dětského přednesu do Aše, musíte objet nebo obejít sochu autora Fausta, sochu Johanna Wolfganga Goetha. Zasmušilý velikán věštecky (vědecky) hledí do tajuplného krystalu, jako by přál sílu lidskému duchu, lidské tvořivosti propojené s přírodou. Určitě by měl velký Goethe radost, že se v Aši již tradičně představili žáci z řady míst celého karlovarského kraje a již pojmenovaných silných tradičních center uměleckého přednesu potěšitelné byly již tradičně výkony účastníků i z malých škol (např. Habartov, Žlutice, Horní Slavkov).

Uplynulých pět ročníků krajské recitační přehlídky v Aši ukazuje, že ředitelka ašské „zušky" Anna Pokorná spolu s kolegyní Pavlou Hoškovou i celým dalším týmem důsledně naplňují před pěti lety nastavený cíl, chtějí, aby krajské kolo přehlídky dětského přednesu bylo pro všechny účastníky, recitující děti i jejich pedagogický doprovod, organizátory a spolupracovníky především příjemným zážitkem, kde se setkají s lidmi se stejným koníčkem a inspirují se navzájem svými výkony.

A taková byla ašská přehlídka i letos.

Roman Černík

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OSTROV, 23. a 24. 3. 2023

Divadelní přehlídka se konala v kulturním domě v Ostrově. Proběhlo zde současně krajské kolo soutěže literárně dramatických oborů ZUŠ Karlovarského kraje a krajská přehlídka divadelních a recitačních souborů Dětská scéna. Na obou přehlídkách se pořadatelsky podílely ZUŠ Ostrov, spolek ÚUR ZUŠ ČR, spolek Minidiv a město Ostrov. Soubory měly k dispozici tři prostory. Klasické velké jeviště v divadelním sále, prostor s menším jevištěm v kinosále a útulný komorní sál v budově LDO ZUŠ Ostrov. Zuškové přehlídky se zúčastnilo 13 divadelních souborů, přehlídky dětského divadla DS rovněž 13. Součástí přehlídky byly semináře určené dětem a vedoucím souborů (zvlášť).

Největší zastoupení divadelní přehlídky Dětská Scéna měly děti z Ostrova, představilo se hned 8 souborů z místní ZUŠ. Dva soubory byly z Karlových Varů, po jednom z Mariánských Lázní, z Aše a Chebu.

Soubor **Marmeláda ze ZUŠ Karlovy Vary** přivezl inscenaci ***Petr*.** Podle volného scénáře vedoucího souboru **Jana Kindla** rozehrály děti příběh chlapce, který žije sám se svým otcem a ani doma ani ve škole nenachází pochopení. Oázu nachází v klubovně, kde se schází se svojí partou, ale ani ta není schopna Petrův problém řešit. V představení si děti vyzkoušely různé techniky (např. projekci nebo dabing), ale chybělo to podstatné, jednání dětí v situacích. Vedoucí souboru byl autorem i druhé inscenace ***Malý croissant***, tentokrát v provedení souboru **Divadla loutek A. Dvořáka**. Anekdotku o peripetiích se sochou, postavenou na náměstí malého francouzského městečka sehrál soubor s chutí a nadsázkou a právem si odvezl čestné uznání lektorského sboru. Zaslouženě si čestné uznání odvezl z přehlídky i soubor **NaKdyby a Jakože z Aše**. Inscenoval text své vedoucí Jany Zacharové ***Mlha je spadlý mrak*.** Otázky jak nezabloudit v dospělém světě se snaží řešit prostřednictvím příběhu jedné dívky, inspirovaném skutečným životním příběhem. S invencí a nasazením předávali aktéři příběh divákům, škoda jen, že jsme se víc nedozvěděli o příčinách, které vedly k téměř tragickému konci hlavní hrdinky. **Chebský soubor Dramatéři** se inspiroval testy z knížky J. Bauera Fantastický bestiář. V inscenaci ***Bestiář*** v jednotlivých uzavřených obrazech s nadsázkou zkoumají protagonisté fantastická stvoření současné fantasy literatury. Inscenaci by prospěla menší popisnost a konkrétnější nastavení, kým vlastně jsou a proč nám jednotlivá stvoření prezentují. I tak byla tato inscenace rovněž oceněna čestným uznáním. Jediné představení, které nepocházelo z repertoáru zušek byla ***Kouzelná třída*** v podání **Komediantů z Jihu** – jedné třídy **ZŠ v Mariánských Lázních**. Šikovně vybrané situace ze stejnojmenné knihy Z. Pospíšilové umožnily malým představitelům přirozeně existovat na jevišti a komunikovat s divákem. **Inscenace byla doporučena na celostátní přehlídku Dětská scéna 2023**. Diváci viděli hned tři soubory z domácí ZUŠ v Ostrově pod vedením Ondřeje Šulce. Soubor **HOP--HOP Tornáda** s představením ***Můj brácha Tornádo***, podle P. Štorkové, **HOP-HOP Svačiny** uvedl ***Naštěstí nemáme mléko*** podle N. Gaimana a soubor **HOP-HOP Vlaštovky M*oje teda Matylda*,** inspirovaný textem S. Heinleinové. Ve všech třech případech pracoval vedoucí souboru s vhodnými předlohami, ve kterých mohly děti najít svá témata i prostor k jevištnímu vyjádření. Bohužel všechny tři inscenace trpěly nedostatečnou dramaturgickou přípravou, byly nepřehledné a přes všechno nasazení chybělo dětem přesnější vedení v situacích. Na motivy knihy M. Lukešové vystoupil na přehlídce další soubor ze ZUŠ Ostrov, **HOP-HOP Déšť**, tentokrát pod vedením Daniely Králové, a uvedl představení ***Holčička a déšť*.** V drobničce, kde byla hlavním tématem hra, kde klíčovým scénickým prvkem byly barevné deštníky, se osmi až devítileté děti pohybovaly bezpečně a svobodně. **Soubor byl doporučen na celostátní Dětskou scénu do Svitav 2023**. Ze základní umělecké školy v Ostrově byla i další čtyři představení souboru HOP – HOP, tentokrát v režii Ireny Konývkové. O tom, zda a jak se lze vypořádat se svými ***Strachy*** se autenticky a s nadhledem vypořádala na jevišti Kulturního domu v Ostrově tři dvanáctiletá děvčata ze souboru ***HOP-HOP Strachy*** která se společně s vedoucí souboru podílela i na původním scénáři. Oceněna byla čestným uznáním**.** Dalším představením ostrovských byla ***Nová holka*.** Příběh o tom, jak je obtížné zařadit se do nového kolektivu, představil soubor **Nová**. Za ztvárnění nejednoduchého vztahu dvou dívek v jedné třídě získal soubor **doporučení do celostátního kola DS**. **Doporučení na DS 2023** získal soubor **HOP-HOP Poslíček** s klukovským příběhem nejen o poslíčkovi telegramů, ***Poslíček*.** Čtveřice kluků rozehrává situace někde na periférii v kalifornské Ithace, odkud odjíždějí pravidelně vlaky s muži do Evropy na bojiště druhé světové války. Žijí si zde své každodenní klukovské životy s jejich radostmi a strastmi. Čtyři kluci a jejich kola jsou ústředním tématem velmi zdařilého představení. Scénář I. Konývkové je inspirován románem W. Saroyana Lidská komedie. Vrcholem přehlídky byla inscenace ***Ruby a Garnet*,** dramatizace knihy Dvojčata v průšvihu J. Wilsonové **nominovaná na DS ve Svitavách**. Příběh šikovně zúžen na situace, ve kterých prochází nejednoduchým vztahem dvojčata, dvě dívky, z nichž každá má jiné předpoklady a jinou představu o své budoucnosti.

Součástí přehlídky byl rozborový seminář, zvlášť pro dospělé i děti. A přesto, že ostrovská přehlídka (spojení krajských přehlídek DS a LDO ZUŠ) byla organizačně náročná, pořadatelé zvládli celou akci bez problémů.

Lektoři pracovali ve složení Petra Richter Kohutová, Hana Trázníková, Petr Richter, Jaroslav Kodeš a Jiřina Lhotská.

Jiřina Lhotská

ÚSTECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ LOUNY, 22.–23. 4. 2023

Postupovou přehlídku pro Ústecký kraj už po šestnácté zajišťoval tým Městské knihovny Louny v čele s její ředitelkou Dagmar Kučerovou a hlavním organizátorem akce Ondřejem Kuncem. A je třeba pochválit, že tak učinil výtečně. V objektu s poetickým názvem Luna čekalo vše připraveno ke zdárnému průběhu dvoudenního recitátorského a vypravěčského maratonu. Velikostí a akustikou ideální sálek, přilehlé prostory pro diskuse, odpočinek a občerstvení, hlasové rozcvičky pro účastníky, předskokani jednotlivých kategorií, ručně ušité hračky – talismany zhotovené Spolkem paní, dam a dívek z Loun, které si odnesl každý recitátor (ne ty dívky, ale ty hračky), hodnotné knihy jako hlavní ceny, ochotná nápověda a další vstřícní a usměvaví organizátoři. Do lektorského sboru byly pozvány zkušené osobnosti v oblasti pedagogiky, recitace a divadla – Ema Zámečníková, Renata Vordová a František Kaska (takže tři ve třech).

Sobotní dopoledne patřilo **1. kategorii**. Jako předskokani potěšily a všechny pozitivně naladily děti z mateřské školy Ve vilách s nápaditým tanečním vystoupením. Pak už se svými, převážně básnickými, hravými a veselými texty, vystoupilo třináct malých recitátorek a jeden recitátor. Pozoruhodná byla vzhledem k nízkému věku vysoká úroveň hlasové techniky, poměrně kvalitní dramaturgický výběr i množství přirozených a zároveň suverénních výstupů. Hlavní cenu lektorského sboru tak získaly hned čtyři recitátorky: **Barbora Kovanda** s básní *Pavla Šruta: Pane Nováku*, **Kateřina Kubieň** s *Bordelářem od Shela Silversteina*, **Rozálie Hanusková** s básní *Sysel od Ljuby Štíplové* a **Beáta Zelenková** s jediným prozaickým (nebo spíše veršovanou formu a prozaické části kombinujícím) textem v této kategorii: *Jak liška napálila medvídky od Jiřího Žáčka* (v této kategorii jednoznačně nejvíce frekventovaného autora). Protože nemohly holky postoupit do žádného vyššího kola, dostaly nabídku vystoupit jako předskokanky odpoledního programu, čehož dvě nadšeně využily a ukázaly starším kamarádům, jak kvalitní jim roste v kraji „konkurence“.

Odpoledne vystoupili interpreti **3. věkové kategorie**, konkrétně osm dívek a tři chlapci. Specifikem lounské přehlídky je, že všichni recitátoři předávají oba své texty, takže jsme slyšeli a viděli 26 výstupů. Jak už to v této kategorii bývá, vnímali jsme velké rozdíly v interpretační i osobnostní vyzrálosti přednášejících. Kolísavá byla i úroveň dramaturgického výběru. Objevily se osvědčené i méně známé texty prověřených autorů (J. Seifert, D. Charms, P. Šrut, D. Fischerová, M. Kundera, A. Mikulka, K. J. Erben, M. Kratochvíl, P. Nikl) i texty, které příliš možností ke kvalitní interpretaci nenabízely. Texty ještě „dětské“, ale i texty vyžadující více přemýšlení, s možností nastolit vážnější, hlubší téma. **Čestné uznání** získali **Jan Hošek** za suverénní bavičský výkon *v Monologu šroubu ve dřevě od Naděždy Slunské* a **Barbora Odlasová** za osobitou interpretaci básně *Ivana Martina Jirouse: Ptala se Františky Marta*. **Zvláštní ceny poroty** pak **Zora Vágaiová** za citlivou interpretaci básně *Dopis od Jana Skácela* a **Ester Štefanová**, která pobavila výborně vystavěným přednesem textu *Miroslava Válka: Neviditelné auto, viditelný strom*. Vyrovnaným recitátorským a vypravěčským výkonem pak přesvědčil o svých kvalitách **Kryštof Frýba**. Ten zaujal nejprve kultivovaným a osobitým přednesem bajky *Jeana de la Fontainea: Vlk a jehně*, ve druhém kole pak s pochopením a nadhledem interpretoval povídku *Jana Vodňanského: Květy iniciativy*. Oběma výkony, ve kterých skloubil pevný názor s jemností a přesností v projevu, si zasloužil **postup do celostátního kola**. Podobně vyrovnaná byla v obou kolech **Magdalena Šponarová**, která nejprve citlivě, po smyslu přednesla (opět bajku) *Vránu a lišku Ivana Andrejeviče Krylova* a poté při interpretaci textu *Daniila Charmse: O zlobivé Žofince* prokázala nejen své dovednosti, ale i smysl pro specifický humor a poetiku autora. Také ona byla **nominována do Svitav**.

Nedělní dopoledne patřilo recitátorům **2. věkové kategorie**. Po „předskokanském“ hudebním vystoupení talentovaného třináctiletého saxofonisty předávalo šest chlapců a osm dívek ve dvou blocích text, se kterým postoupili z okresních kol. Po silném úvodu následovaly spíše průměrné výkony, problematický byl často výběr textu (kromě prvoplánového Štěněte Kateřiny Lužné a obdobně ploché básně Závistivá Ivany Pavlišíkové jsme byli nuceni přežít dva výtvory Janka Ledeckého, kterému se podařilo prorazit směrem dolů dno nejen umělecké kvality, ale i elementárního vkusu). Bohužel ani zajímavější texty (objevili se například opět Shel Silverstein, Daniela Fischerová, Jan Brzechwa, či Emanuel Frynta) nebyly často naplněny. **Čestné uznání** získala **Lola Černohousová**, která s možná až moc velkou energií převyprávěla anekdotickou pohádku *Daniela Heviera: Zapomnětlivý parašutista*. **Do celostátního kola** poslal lektorský sbor **Štěpánku Bártovou**, která přirozeně, se zápalem a jistou suverenitou předala povídku *Maurice Sendaka: Tam, kde žijí divočiny*, a po chvilkovém váhání i **Tobiáše Armstarka**, který se sympaticky popasoval s básní *Josefa Kainara: Starý muž* (vzhledem k přemýšlivosti a pokoře interpreta jsme uvěřili, že naše drobné připomínky vezme vážně, a ještě na přednesu zapracuje).

Pomyslným vrcholem přehlídky mělo být (a bylo) vystoupení **4. věkové kategorie** v nedělním odpoledni. Tři mladí muži a deset slečen (opravdu už nelze říkat dětští recitátoři) většinou předvedli, že o výběru a možnostech interpretace textu hodně přemýšlejí, hledají, někdy i experimentují. I v této kategorii ovšem došlo k dramaturgickým omylům (příliš dětské texty bez posunu v interpretaci, texty nesouznějící s životní zkušeností a naturelem přednašeče, nekoncepčně zkrácené texty, ukázky vytržené z kontextu a samy o sobě nenabízející téma a báseň Janka Ledeckého). Přesto se značná část z 26 výstupů (opět všichni předávali oba texty) ukázala jako inspirativní. **Michaela Špatenková** zaujala citlivým, emočně uměřeným projevem při vyprávění ukázky z románu *Astrid Lindgrenové: Bratři lví srdce*, **Michaela Tučková** do značné míry souzněla s poetikou *Jana Skácela* a přednesla jeho *Uspávanku se starými domy* s citem a jemností. **Zuzana Kocumová** interpretovala báseň vloženou v románu *Stephena Boskyho: Ten, kdo stojí v koutě* s pochopením témat textu a dobrou výstavbou přednesu. **Jakub Mikula** předvedl sympatický pokus o interpretaci *Nezvalova Edisona* a přes řadu dílčích chyb byl výsledek zajímavým zážitkem. Všichni tito recitátoři obdrželi **čestné uznání**. **Do celostátního kola** nakonec postoupil **Kristián Valeš**, který se svým osobitým, jakoby z přetlaku tryskajícím mluvním projevem nejprve nápaditě, s hravostí a smyslem pro absurditu vyložil *Pohádku o X Petra Nikla* a poté nám prostřednictvím textu slamera *Jiřího Charváta: Vyděšený děti* podal zprávu o dětství a dospívání. **Do Svitav postoupila** také **Emma Braunová**, která s nadhledem a ochotou „střílet do vlastních řad“ prozradila při vyprávění úryvku z románu *Pařby a lektvary Sarah Mlynovské* něco málo o duších dospívajících dívek. Mnohem silněji však o citech a pocitech ženy promluvila chvějivě mrazivým přednesem básně *They Sedmidubské: Yperit*, se kterým by se přes svůj nízký věk neztratila ani na Wolkerově Prostějově.

Určitým, ne úplně milým překvapením pro nás bylo, kolik recitátorů (a jejich doprovodů) napříč kategoriemi po vyhlášení odešlo, aniž se zúčastnilo rozboru svých výstupů. V krajském kole bychom očekávali větší zájem o zpětnou vazbu, než princip: „nevyhrál jsem, tak jdem“. Asi stále hodně účastníků přichází spíše „soutěžit“ než společně sdílet a pracovat na sobě.

Co říci závěrem. Přehlídka byla výborně připravená, recitátoři výrazně motivovaní, všechny texty byly (s různou úrovní zážitku) předány, cen bylo rozdáno mnoho, diskuse proběhly (až na výjimky) ke spokojenosti všech stran, užili jsme si svátek přednesu poezie (i prózy) plnou měrou a věříme, že podobně naplňující pocit zažijí i účastníci příští rok.

František Kaska

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA LOUNY, 21. 4. 2023

Šestnáctý ročník Lounské přehlídky dětského divadla letos proběhl během jediného dne opět v prostorách Vrchlického divadla. V porotě, která mimo jiné vybírala soubor pro přímý postup na národní přehlídku do Svitav, usedl profesor Jaroslav Provazník, novinářka Anna Zuzánková a režisérka Zuzana Burianová. Všichni tři zhlédli společně s diváky celkem deset představení z původně třinácti přihlášených. Ředitelka Knihovny Louny, Dagmar Kučerová, se ujala role asertivní a nakažlivě veselé průvodkyně celým dnem, a i díky ní probíhaly rozborové semináře v příjemné a nenucené atmosféře. V zákulisí divadla se na hodnocení poroty celkem pěkně dařilo rozproudit diskuzi, a zpětná vazba lektorům přicházela nejen od poroty, ale i od ostatních pedagogů. U většiny zúčastněných byla znatelná chuť jít k podstatě záměru, procesu a problémů u vzniku jednotlivých inscenací. Ty byly letos dramaturgicky různorodé a nedá se říci, že by v nich šlo nalézt nějaké jednotící téma. A když by to bylo třeba, mohla by se společným jmenovatelem stát alespoň částečně otázka, proč a čím je dnešní mladý člověk nucen neustále se přizpůsobovat se svému okolí, které sice pro jedince může být bezpečnější a jednodušší životní cestou než jít proti většině, může však u něj dojít ke zmatení a k potlačení vlastní jedinečnosti.

Letošní ročník přivítal pět souborů s autorskými texty či kolážemi, pět dalších skupin představilo interpretace některé literární předlohy.

Mezi druhé zmíněné patří odvážný počin uskupení **DIVse!** zformovaného ze studentů **Gymnázia Lovosice**, kteří se společně s lektorkou Jozefínou Štěpánovou pustili do dramatizace současné novely spisovatelky Petry Dvořákové, ***Vrány***. Příběh týrané dvanáctileté dívky a její rodiny byl skupinou původně uveden jako scénické čtení a bylo znát, že se svým těžkým tématem a expresivitou začínajícím divadelníkům vzpírá. Dokázal však mezi porotou a pedagogy rozproudit diskuzi, jak lze vést mladé herce k tvorbě postavy, která jim je věkově vzdálená, jak jim pomoci při hledání vhodné stylizace a kde vůbec hledat odstup u inscenování takového typu temného a bezvýchodného textu, jakým Vrány bezpochyby jsou.

Poodstoupit od náročného tématu, odlehčit jej a uchopit po svém, se podařilo souboru **Gaučáci ze ZUŠ Louny.** Pod názvem ***Kolik je maminek na světě?*** uvedl dramatizaci knihy Oty Hofmana Lucie a Zázraky. Lektorka Oksana Kaplanová využila s pomocí jednoduchých scénických postupů žánr moderní pohádky tak, že se jí společně s mladým souborem podařilo nápaditě otevřít hlubší téma a živě odvyprávět příběh dívky z dětského domova hledající novou rodinu. Z těchto důvodů byli Gaučáci porotou **doporučeni do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna Svitavy**.

Na závěr přehlídky proběhlo představení dramatizace komiksu ***O vačici, která se nesmála.*** Podobně jako jiné soubory se museli mladí herci a herečky **LDO – ZUŠ Litvínov** ve velmi krátkém čase vypořádat s překážkami a výzvami, které skýtal specifický prostor jeviště Vrchlického divadla. Pozitivním bodem představení byl živý hudební doprovod v podání pianisty Kryštofa Frýby, jenž doporučila porota dále rozvíjet, protože výrazně podpořil dynamiku celku. Stejně tak probrala s lektorkou Lenou Slámovou i práci s loutkou Vačice, ústřední jevištní postavou, která v podstatě celý děj visí na stromě vzhůru nohama, zároveň však reflektuje a zrcadlí své pokřivené okolí.

Rafinovanost předlohy a dramaturgický výklad se stal důležitým bodem diskuze i v případě představení ***Jako ta Gerda*** souboru **Gerdaróba**. Bylo znát, že herci a herečky **ZUŠ Rakovník** se ztotožňují s konceptem lektora Jiřího Suka a společně se pokoušejí o zasazení klasické Andersenovy pohádky Sněhová královna do současných rakovnických reálií. Co je ale to dnešní zlo, se kterým musejí Gerda a Kaj bojovat? A je možné si nechat vyoperovat střep z prokletého zrcadla na očním oddělení v Rakovnické nemocnici?

ZUŠ Rakovník na lounské přehlídce vystoupila také se skupinovou recitací básně Ivana M. Jirouse ***Ptala se Františky Marta.*** Soubor **Malošci** předvedl zábavnou a hravou jevištní ilustraci plnou chrastícího kuchyňského nádobí. Podobně pestrý, byť dramaturgický zdánlivě neukotvený, byl i druhý recitační výstup přehlídky, který předvedla skupina **Úterý odpoledne z Loun**, jež si dle lektorky Oksany Kaplanové dala na začátku tvůrčího procesu interní zadání „jen stát a vůbec nic nedělat“. V autorské scénické koláži z díla kolektivu básníků, ***Počkám potom uvidím,*** nakonec projevili recitátoři schopnost práce s dramatickým napětím, jistou technickou vybavenost a v neposlední řadě i smysl pro humor.

Dalším a posledním vystupujícím uskupením přímo **z Loun** byla **Kostrbatá improvizace**, která si letos z přehlídky odnesla **čestné uznání za kolektivní souhru**. V inscenaci ***Blackout***, odehrávající se na nedefinovaném dětském táboře, nevystupují žádné postavy dospělých. To, že herci a herečky představují sobě věkově blízké figury, jim viditelně pomáhá k hledání vlastních vnitřních témat, jako je objevování svého místa v kolektivu, ochota obětovat přátelství kvůli názoru většiny nebo lež, která vznikne proto, aby je ostatní měli rádi. Porota kromě jiného ocenila i jednoduchý inscenační princip využité dětské hry na jevišti jako možnosti rozkrytí vztahů mezi postavami. Další **čestné uznání** od poroty získala autorská inscenace ***Záhada ztraceného náhrdelníku*** souboru **Děti v zrcadle ZUŠ F. L. Gassmanna v Mostě**, kteří se pustili do zkoumání žánru detektivky s lektorkou Leonou Houdkovou.

Mostecká ZUŠ přivezla na letošní přehlídku opět přesvědčivé a originální autorské inscenace, kdy je čitelné, že místní lektoři kladou důraz na dva důležité aspekty kolektivní tvorby – silné téma vycházející z konkrétní tvůrčí skupiny a výrazný formální postup, kdy jsou herci a herečky vedeni ke vnímání a zapojování různorodých výtvarných i hudebních složek. Právě tak pracovala i Barbora Gréeová v inscenaci ***My.Já*** souboru **Surikaty v sámošce**. Čtyři dívky barvitě vyprávějící o tom, jaké nároky na ně jako na dospívající ženy má jejich okolí, se během představení postupně převlékaly a snažily skrze práci s kostýmem a židlemi vtěs-

nat do rolí, že jim byly společností předepsány. Jednoduchá scénická koláž z křehkých a až mrazivě vtipných střípků ze životů teenagerek si nakonec odvezla **cenu lektorského sboru s doporučením do širšího výběru do Svitav**. Další inscenace jiného mosteckého souboru pod vedením stejné lektorky, ***spi-bdi-sni***, naproti tomu provoněla celý sál Vrchlického divadla vůní čerstvě uvařené kávy. Dala divákům nahlédnout situaci čtrnáctiletých holek, které jsou pod tlakem okolností nuceny ke zvyšování výkonnosti ve škole, na kroužcích a při jiných aktivitách. Čtyři herečky souboru **Korpus** se během inscenace nenuceně svěřují divákovi nad hrnkem oblíbeného nápoje o svých obavách ze selhání nebo nejistotách, které je v životě provází. Uvedené představení mělo díky jejich přirozenému projevu, zvláštnímu vnitřnímu temporytmu a minimalistickým výtvarným prostředkům jedinečnou až hypnotickou atmosféru a sílu. Porota udělila právě tomuto počinu hlavní cenou přehlídky, tedy **přímý postup na celostátní přehlídku Dětská scéna Svitavy 2023**. Škoda jen, že úprk na autobus do Mostu byl tak rychlý a předání jednotlivých ocenění bylo snad nejkratší v dějinách přehlídky, takže si ho nikdo ze zúčastněných nemohl naplno vychutnat. Příště snad bude zase více času a všichni si dají kávu nakonec společně.

Zuzana Burianová

LIBERECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ LIBEREC, 29. 4. 2023

Poslední dubnová sobota byla svátkem poesie i prózy a setkáním dětských recitátorů. Sešli se v libereckém Knihkupectví U Fryče na krajském kole postupové přehlídky, aby svými vystoupeními reprezentovali své okresy (Česká Lípa, Jablonec n/N., Liberec a Semily), aby se s diváky a posluchači (ostatními dětmi a jejich dospělými doprovody) podělili o svá přednesová vystoupení, a v neposlední řadě i proto, aby přesvědčili nejen lektorský sbor (porotu), že právě oni jsou hodni toho, aby se stali účastníky Dětské scény – 51. ročníku celostátní přehlídky dětského divadla a celostátní přehlídky dětských recitátorů ve dnech 9.–15. června 2023 ve Svitavách**.**

Do krajského kola dle postupového klíče z kol okresních bylo vysláno celkem 47 dětí, 45 se zúčastnilo. Vlastní přehlídku hostil prostorově vhodný přednáškový sálek zmíněného knihkupectví, času přestávek mezi jednotlivými kategoriemi a času potřebného pro poradu lektorského sboru (poroty) mohli všichni využít prohlídkou knihkupectví a knih v něm, což pak nepochybně všem pomohlo ve výběru knih za knižní poukázky; ty dostali všichni recitátoři k diplomu (namísto v minulosti sladké odměny). Během dne se na přehlídce představily děti všech věkových kategorií, dopoledne patřilo první a druhé kategorii, odpoledne kategorii třetí a čtvrté, nedílnou součástí byly i reflexe a rady do budoucna od lektorů.

Den zahájilo dvanáct dětí z **první kategorie**. Dramaturgický výběr textů odpovídal věku i možnostem a dovednostem dětí a lze konstatovat, že i úroveň přednesová byla vcelku dobrá, ač tu a tam byly ještě patrné rezervy v traktování textu po smyslu („čárkování"), v přirozené větné intonaci („vlnkování", mechanické rytmizování, vnější „malování" hlasem či nepřirozené důrazy – vyrážení slov), v hyperkorektní výslovnosti slovesa být v přítomném čase či naopak v občasné nezřetelné artikulaci („šumlování"), v nesprávném pořadí řečených autorů a názvů textu (správně má být nejdřív autor, pak název). Nicméně o v podstatě solidní úrovni svědčí nepochybně i udělená ocenění.

Čestné uznání získala **Antonie Fojtíková** (ZŠ Žižkova 518, Turnov) za poutavé a sdělné vyprávění příběhu *Zbyňka Malinského O andělíčkovi strážníčkovi* a druhé čestné uznání obdržel **Daniel Světlík** (ZŠ Aloisina výšina, Liberec) za práci s náročným textem básně *Shela Silversteina Já gdojá a můj copřeseň,* který přednesl se zjevným zaujetím a pobavením z textu i jeho sdělením. **Pochvaly poroty** byly uděleny tři: **Anně Drahoňovské** (ZŠ Žižkova 518, Turnov) za nalezení vztahu k textu *Zbyňka Malinského Jak bydlí čmeláci,* jehož soustředěným a kontaktním vyprávěním (i přes občasné drobné „čárkování") a dobrou kulturou mluvy zaujala; **Anně Rokosové** (ZŠ Mozartova 3678/24, Jablonec n/N.) za radost z vyprávění příběhu *Josefa Bruknera Liška a králíček* s hezkou čistou mluvou, přirozenou prací s přímou řečí, se schopností pracovat s napětím a s pobavením ze sdělení; **Ondřeji Vašíčkovi** (ZŠ Aloisina výšina, Liberec) za napínavé vyprávění příběhu básně *Miloše Kratochvíla Létání*, jímž byl zcela zjevně pobaven a živým přednesem se o něj rád podělil s ostatními, což převážilo nad občasným drobnými intonačními nedostatky.

Druhou kategorii, v níž recitovalo 11 dětí, lze v obecné rovině interpretačních dovedností, především techniky vnější, charakterizovat podobně jako předchozí, ovšem s posteskem, že vyskytující se nedostatky byly častější a většího rázu, včetně vnější ilustrace naučeným gestem. Naproti tomu jsme slyšeli děti, které svým přirozeným autentickým, sdělným a kontaktním přednesem posluchače zaujaly. Nejlepší porota ocenila, a to doporučením k postupu na celostátní přehlídku do Svitav, čestným uznáním a pochvalami poroty. Jednou z **postupujících** je **Emma Gajdošová** (ZŠ U Soudu, Liberec), která si zasloužila ocenění za komunikaci s divákem citlivě a s pochopením přirozeně přenášenou básní *Jiřího Koláře Mezi tupci.* Liberecký kraj zastoupí na svitavské přehlídce i **postupující Alžběta Ortová** (ZŠ nám. Míru 128, Nový Bor), u níž porota ocenila vyzrálý autentický a inteligentní projev v přednesu básně *Evy Vaškové Ovce*; recitátorka je vybavená vnější i vnitřní technikou, soustředěná a kontaktní, přednáší s jasnou představou a směřováním k pointě, již naplnila. *Čestné uznání* získala **Aneta Š**írová (ZŠ Školní 700, Železný Brod) za přirozené vyprávění prózy *Astrid Lindgrenové Nocujeme na seníku,* a i když by do budoucna pomohlo lepší členění textu (a místy i zlepšení techniky mluvy), byli jsme svědky hezkého a soustředěného vyprávění příběhu, s nímž byla recitátorka vnitřně propojená. **Pochvala poroty** putovala k **Antonínu Peškovi** (ZŠ Bělá 31, Mírová pod Kozákovem) za nalezení vztahu k textu *Jana Skácela Uspávanka se studánkou,* což mu umožnilo (i přes drobné mluvní nedostatky) přednést báseň s pochopením (bylo zjevné, že ví, o čem a proč přednáší) a jasným směřováním k pointě i k vlastnímu stanovisku a k **Danielu Švihovskému** (ZŠ U školy 222/6, Liberec) za práci s představou při přednesu básně *Pavla* Šruta Píseň o moři, jejíž text se mu nepřehlédnutelně líbí, a proto ji přednáší s chutí, i když by projevu do budoucna prospělo menší ulpívání na jednotlivostech a s tím souvisejícím občasným hlasovým ilustrováním.

Odpolední přehlídkový blok zahájila **třetí kategorie** čítající deset děvčat a jednoho chlapce. Již v minulosti se u dětí této kategorie ukázalo, že vzhledem k jejich věku bývají někdy přednesová vystoupení problematická ať už z hlediska dramaturgického, tak z hlediska techniky vnější i vnitřní, z hlediska nakládání s textem i z hlediska schopnosti celkového sdělení. Nejinak tomu bylo u této kategorie letos na liberecké přehlídce, včetně toho, že očekávané zlepšení přednesu s postupujícím věkem se dostaví, nebylo u všech přítomných recitátorů zcela naplněno a mezi některými dětmi byly rozdíly značné. Všechny děti přednášely oba připravené texty, a zatímco na jedné straně byla vystoupení vyzrálá a kultivovaná, na druhé straně se nedostatky ukázaly být ještě výraznějšími než vyjmenované u první kategorie výše. **Postupujícími** ve třetí kategorii se staly dvě dívky: **Marie Houšková** (Gymnázium a SOŠPg Liberec) byla oceněna za civilní a barvitý projev v obou zvolených a přednášených textech. Prózu *Jiřího Kahouna Tam a zpátky* přednášela s nadhledem a odstupem i s jemným humorem, jakož i příběh *Narozeniny v kredenci* z knihy *Zbyňka Malinského Dům ve Sluneční ulici.* Recitátorka je kultivovaná, sdělná a sdělující, kontaktní se smyslem pro situaci i výstavbu celku. Přednáší s radostí, s vnitřní energií i s vnitřním postojem a potěšením „teď a tady" plasticky; zvláštní ocenění si zaslouží i za to, že se v próze Z. Malinského ani na okamžik neuchýlila k povrchní ilustrativní interpretaci**. Do Svitav přijede** i **Markéta Kunášková** (Doctrina – Podještědské gymnázium, Liberec), která se představila jako vybavená recitátorka, která přednáší s vnitřní energií, zaujetím a potěšením z textu a jeho interpretace. Oceněna (a k postupu navržena) byla za zvlášť zdařilé uchopení básně *Ludvíka Aškenazyho Křik*, kterou přednesla s jasným poselstvím a pochopením i s vlastním propojením se s textem, s jasnou představou a zřetelným vědomím toho, že ví, o čem přednáší a proč. V interpretaci básně byla přesnější a adresnější než v přednesu prózy

Jiří Suchého Z deníku praktické dívky Zuzany, ten byl sice solidní, výrazný, osobitý a kultivovaný; k výraznější osobní výpovědi však dospěla ve výše zmíněné básni. *Čestné uznání* získal **Daniel Drahý** (ZŠ Lesní, Liberec), za originální uchopení textů *Jamese Thurbera O ztřeštěně odvážném myšákovi a kočce opatrnici* a *Michala Ajvaze Chobot*. Jeho vnitřní zaujetí, smysl pro gradaci, výstavbu situací i celku, nepřehlédnutelná vnitřní energie, zaujetí a potěšení z textu a z jeho interpretace „teď a tady" – to vše převažuje nad občasnými mluvními nedostatky. *Čestným uznáním* byla odměněna **Andrea Matějíčková** (Doctrina – ZŠ a MŠ, s.r.o., Liberec) za kultivovaný projev v přednesu prózy *Petry Dvořákové Zahrádka v tašce* a básně *Jiřího Koláře Moudrá hlava.* **Magda Honsová** (ZŠ Pivovarská, Jablonec n/N.) přednášela báseň *Inkoust a křída (Jerzy Brzechwa)* a báseň *Jiřího Žáčka Oblázek – pochvalou* **poroty** byla oceněna právě recitátorčina zdařilá a citlivá interpretace Žáčkovy básně.

Vystoupení **čtvrté kategorie** krajskou přehlídku uzavírala; všichni měli příležitost přednést oba připravené texty. Šest z deseti recitátorů bylo oceněno. To by mohlo svědčit o celkově dobré úrovni, leč pravda je taková, že objevivší se všeobecné poetično, odříkání textu bez zaujetí, bez představ a bez pochopení nebo „sekání" básně po verších ocenění hodno není; i u této kategorie se tedy úroveň jednotlivých vystoupení výrazně lišila. Přesvědčivým, osobitým, zaujatým, autentickým a sdělným projevem na druhé straně vynikli dva **postupující recitátoři**: **Antonín Adam** (Doctrina – ZŠ a MŠ, s.r.o., Liberec) byl oceněn a na svitavskou přehlídku vyslán za porozumění textu a pravdivé sdělení v próze *Na zahrádce* z knihy *Každý den zázrak od Bohumila Hrabala* i v próze Václava Havla Zářijová neděle. Představil se jako recitátor vnitřně soustředěný na přednes i sdělení, v projevu přirozený, autentický, kontaktní a plastický psychofyzicky propojený vypravěč se smyslem pro detail, dílčí situaci i gradaci a výstavbu celku směřujícího k pointě. **Alan Peša** (Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec) přesvědčil, zaujal a byl oceněn za skvělou práci s temporytmem a výstavbu situací i celku v próze *Jana Wericha O orlech a hovniválech* i v přednesu prózy *Byli jsme s tatínkem nakupovat (René Goscinny).* V obou případech přednášel se zjevným potěšením z textu i z jeho sdělování, autenticky a osobitě „teď a tady", s nadhledem, odstupem i s porozuměním pro poetiku obou, na první pohled humorných, leč rozdílných, textů. Je kontaktní, sdělný a sdělující s vnitřní energií, se zaujetím a s potěšením z textu a svým vystoupením dokáže posluchače zaujmout. *Čestným uznáním* byl odměněn **Michael Drahý** (ZUŠ Liberec, Frýdlantská 19) za osobitý projev v přednesu próz *Střed generací aneb Výtah jednou týdně* od *Ephraima Kishona* (a v tomto případě i s výraznější osobní výpovědí a postojem) a *Setkání po letech* od *Vratislava Kadlece.* (K dokonalosti recitátorovi schází už jen odstranění místy nečisté výslovnosti.) Druhé čestné uznání si odnesl **David Schmidt** (ZŠ Pivovarská 15, Jablonec n/N.), který sice při přednesu úryvku z Haškovy knihy *Z osudů dobrého vojáka Švejka* opakovaně paměťově selhal tak, že vystoupení nedokončil, na druhé straně ovšem přesvědčil vnitřní představou a věrohodností v *Smutné básni pro Lenku* od *Josefa Hanzlíka,* za což byl oceněn.

Veronika Halířová (ZŠ Skálova 600, Turnov) dostala **pochvalu poroty** za věrohodnost a osobní výpověď v úryvku z prózy *Jacqueline Wilsonové Slavná hvězda;* druhý přednášený úryvek *(Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ)* byl poněkud zatěžkán všeobecností, a proto nebyl tak zdařilý a přesvědčivý. **Pochvalu poroty** získala také **Viola Ortová** (ZŠ U Lesa, Nový Bor) za kultivovaný projev v obou přednášených textech, ač se zdálo, že s poetikou básně *Václava Hraběte Jam session* se možná trochu minula; druhým přednášeným textem byla próza *Aleny Kastnerové Nejrychlejší auto na světě* (z knihy O líné babičce), jíž by více slušel civilnější projev. Nicméně i tak bylo setkání s kultivovanou, vybavenou, vnímavou a kontaktní a perspektivní recitátorkou příjemným oživením pozdního přehlídkového dopoledne.

Pro všechny recitátory příslušné kategorie se uskutečnil malý rozborový seminář a pohovor s recitátory reflektující jejich vystoupení vedený členy poroty/lektorského sboru, a to s důrazem na individuální konzultace. Nabídnutá individuální konzultace všem účastníkům nejen aktuálně reflektovala slyšené, ale naplněny byly i vzdělávací cíle přehlídky, především v oblasti péče o nadané děti. Účastníky rozborových seminářů byly nejen děti, ale i je doprovázející dospělí. Při těchto rozhovorech také vyšlo najevo, že jsou místa (např. okres Česká Lípa), kde (téměř) nemají šanci postoupit děti, které si k přednesu vyberou prozaický text, patrně není místními „odborníky" pokládán za plnohodnotnou literární předlohu k přednesu vhodnou…

K příjemné a neformální přátelské atmosféře přispělo kromě osobního setkání recitátorů alespoň v příslušné kategorii nepochybně i vnímavé publikum, posluchačská pozornost zúčastněných dětí, jejich doprovodů (pedagogických či rodinných) i odborné veřejnosti zastoupené lektorským sborem (porotou) – Štěpánkou Prýmkovou, Eliškou Vobrubovou, Miloslavou Čechlovskou, Jakubem Kubíčkem – a již osvědčená „obálková metoda": pro každého recitátora byla připravena obálka s jeho jménem, do které mohli diváci na lístečky napsat své vzkazy a reflexe právě slyšeného.

Závěrečné poděkování patří nejen pořadatelům a organizátorům přehlídky (DDM Větrník, jmenovitě Miloslavě Čechlovské) ale také všem přednášejícím dětem reprezentujícím své okresy, z nichž do krajského a následně i celostátního kola postoupily. A v neposlední řadě i jejich učitelům a všem dospělým, kteří děti v jejich zájmu o literaturu a sólový přednes podporují a pomáhají jim na cestě od pochopení textu k finální interpretaci, k adresnému sdělení a kultivovanému projevu (v ideálním případě nejen recitačnímu), pomáhají jim stát se vnímavou, citlivou a přemýšlivou lidskou bytostí.

Eliška Vobrubová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA JABLONEC NAD NISOU, 21.–22. 4. 2023

PEDAGOGICKY OD PROCESU K VÝSLEDKU

Regionální postupová přehlídka dětského divadla Dětská scéna 2023 v Eurocentru v Jablonci nad Nisou nabídla řadu mimořádně podařených inscenací. Dokázala však zároveň opětovně otevřít diskusi zejména stran pedagogické odpovědnosti a vlivu na utváření dětského vkusu a uvažování o divadle i jevištní existenci. Lektorský sbor ve složení Kateřina Schwarzová, Michaela Homolová, Peter Varga a Vít Malota krom řady ocenění doporučila dvě a nominovala jednu inscenaci na celostátní přehlídku dětského divadla ve Svitavách.

Biohoror od souboru **NEVA ZUŠ Turnov** pod vedením Romany Zemenové je autorská inscenace zabývající se tématem ekologie. Situace tzv. „hrané" se střídaly se situacemi loutkovými a zde byl projev nejjistější. Loutkovým pasážím (krom skvěle zpracovaných loutek jako takových) nechyběla hravost, vtip. Stálo by za to propracovat a organičtěji provázat i situace v nichž měly být představitelky samy za sebe.

Choreografie **I slunce je někdy dvojí a ukazuje se tam, kde není** od **TaPS Magdaléna Rychnov u Jablonce nad Nisou** nabídla za doprovodu hudby Miroslava Kabeláče a pod vedením Ludmily Rellichové působivé zpracování pocitu osamocení a nemožnosti komunikace v závalu sociálních sítí v podání jedenáctiletých dívek. Krom silného pro-

žitku traumatu šikany nabízela choreografie i možnost úniku a hledání spřízněné duše ve skutečném světě. Ve spojení s perfektní technickou vybaveností a vědomou existencí na jevišti vznikl pevný tvar, který si doporučení na celostátní přehlídku zcela zasloužil.

Druhou doporučenou inscenací byla ***Posledního kousne pes*** od souboru **Bezejména Liberec.** Podle vlastních slov soubor „velmi volně" zpracoval několik příběhů z pohádek Hany Doskočilové, přičemž pracoval s rytmickými i melodickými nástroji přímo na jevišti. Souhra, hudební i herecká, byla největší devízou inscenace na níž se podílel mnohahlavý soubor, který však soustředěně a přesně komunikoval s divákem téma závisti, a skutečnost, jak se právě závist může projevovat ve třech různých kulturách, třech zcela odlišných světech. Za zmínku stojí i práce s barevným laděním situací a jevištních obrazů.

Další a poslední choreografií přehlídky byla ***Modlitba srdce*** opět od **TaPS Magdaléna**, tentokrát pod vedením Marie Herderové. S vyu-

žitím hudby Ivana Kurze dívky ve věku 13 let komunikovaly opět vyspěle a vědomě vlastní téma osamocení a netolerance. Sebestřednost a neschopnost podat pomocnou (či říct si o pomoc) ruku se propisovala do obrazů a pohybů divácky poutavých a sugestivních. Jen škoda, že prostory Kina v Eurocentru jsou značně limitující a nebylo možné zhlédnout v takovém prostorovém rozložení, jaké by si zasloužila.

Nominaci s přímým postupem na celostátní přehlídku si odnesla inscenace ***Linda*** v podání **5. ročníku divadla Vydýcháno B ZUŠ Liberec,** jenž vede Michaela Palaščáková**.** Autorský příběh o bolestném přechodu z útlého dětství do prvotních fází „dospělosti" podali představitelé s takovým citem a suverenitou, že nelze prakticky nic vytknout.

Co je ovšem nejcennější na inscenaci není to, co se odehrává na jevišti, ale co všechno mimo něj. Vedoucí souboru přiznala, že se skupinou tři roky zkoušeli různé náměty a témata, ale až tento se dostal k finálnímu stavu, kdy mohl být „předveden". A právě ona neuspěchanost je na výsledku mimořádně znát. Mladí aktéři a aktérky zkrátka k celku dospěli skrze citlivý skupinový proces a výsledkem je tvar, na který budou diváci, ale především sami protagonisté jistě s radostí vzpomínat.

Poslední tři inscenace, všechny pod vedením Matyáše Hausera, záměrně nechávám na konec. U všech tří souborů s přibližným věkovým rozpětím od 9 do 13 let jako by začínající pedagog ZUŠ rezignoval na smysluplný pedagogický proces a snažil se za každou cenu stvořit „velkou inscenaci". Všechna tři představení spojovala výpravná hudební a zvuková složka, pedagogovy hlasové vstupy v různých rolích (ať už hlas ze záznamu nebo na místě do mikrofonu), nedotaženosti situací, nemotivovanost a délka, již nebyly děti schopny zvládnout, takže se jejich jevištní bytí redukovalo pouze na snahu odříkat kvanta naučeného textu. Je mi líto takových příkrých slov, neboť nevěřím, že na počátku byl zlý úmysl či zanedbání, ale opět vyvstaly otázky po tom, co tvoří dramatickou výchovu a co zase reprezentuje ona. A „výsledek" to rozhodně není. Bez procesu, dlouhého, leckdy náročného – kdy se mladý člověk nejprve učí na jevišti pouze existovat, je nemyslitelné začít vytvářet veliké divadelní tvary a snažit se „hrát". Tyto zásady je nutné zas a znovu připomínat, formovat s citem a nenásilně dětský pohled na divadlo i svět kolem nás. I to je procesem dlouhodobým, který není možné přeskočit či vyčíst z příruček. To je třeba společně zažít.

Vít Malota

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE, HRADEC KRÁLOVÉ, 20., 21., 24. a 25. 4. 2023

OČIMA ORGANIZÁTORA

Po ročním „vakuu" (konalo se na „koleni" v Sobotce pouze krajské kolo) se organizace všech postupových kol v kraji ujal Klub přátel Divadla Jesličky Josefa Tejkla. Školské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníku se organizace zřeklo (dokonce nám v některých okresech i dost zavařilo – přestože jsem se zástupci tohoto zařízení jednala, některé pracovnice oznámily školám, že se soutěž ruší). Domy dětí, které kdysi organizovaly okresní postupová kola, mají omezené finanční prostředky, musely propustit část zaměstnanců, a tudíž nemají kapacitu na další aktivity. Ale díky kolegům a kolegyním ze základních uměleckých škol (Náchod, Rychnov, Trutnov, Hradec) a Lence Kubínové z K-Klubu v Jičíně se podařilo uspořádat postupová kola v důstojných a vhodných sálech se zázemím jak pro děti, tak i pro porotu. I když jsme dlouho čekali, zda finance skutečně dojdou, abychom mohli uhradit alespoň pronájmy sálů, nakonec se do okresních kol kraje přihlásilo celkem 306 dětí. Radost jsem měla z toho, že se přihlásily i nové školy, které nabídka zaujala, dokonce volalo několik mladých pedagogů s prosbou o pomoc především při volbě textů.

OČIMA POROTCE

Obecně lze říct, že největším kamenem úrazu je dramaturgie! Slyšeli jsme celkem 8 Vodníků a 5 Polednic Karla Jaromíra Erbena, 48 Žáčků, 9 textů z internetu (včetně textu V horní hospodě hoří hovno), 3 úryvky z Rowlingové a 5 nových básní Janka Ledeckého. Po dlouhé době se objevily i monology – 1x Taťána, 2x Julie (z mé paměti vystoupil dávný zážitek slečny, která si naboso, v legínách a vytahaném tričku objednala na střed jeviště židli a magnetofon a začala kolem tančit a volat Jsem Manon, jsem Manon a vedla dialog s rytířem, který byl ukryt v magnetofonu. Když už toho dost nabrebentila, pustila magnetofon, ze kterého zněl patetický hlas rytíře, kterého namluvil doma její otec, takže do nahrávky štěkal pes a vrčela cirkulárka. Než se rytíř vypovídal, slečna se civilně opřela o židli a kontrolovala si nás, jestli dáváme pozor. Když se rytíř vypovídal, vypnula magnetofon a skočila do toho nanovo). Nejsilnější zážitek jsme zažili v Rychnově nad Kněžnou s první a druhou kategorií – tolik radostné energie, chuti něco sdělit, o něco krásného se podělit – to že nemáme všechny zoubky, že neumíme správně dýchat? Ale jsme upřímní. A další silný zážitek přinesla čtvrtá kategorie v Hradci Králové – osobitost, dramaturgie, kontrastně vybírané dva texty, silná sdělení, technicky připravení recitátoři. Prostě radost. Při rozhodování o postupech do celostátního kola při komplexním pohledu na všechny složky vystoupení rozhodovaly doslova maličkosti.
Naštěstí mohli porotci oceňovat čestnými uznáními i výkony dalších recitátorů.

V **1. kategorii** získali **čestné uznání** poroty: **Lilly Anna Schödlbauerová** ze ZŠ M.Horákové v Hradci Králové (*Hana Doskočilová: Oříšek*), **Viktorie Kurtyncová ze** ZŠ Lázně Bělohrad (*Jiří Havel: Až ze Sněžky s ježky pěšky*), **Elen Krtičková** ze ZŠ Velké Poříčí (*František Hrubín: Červená Karkulka*), **Amálie Pelinková** ze ZŠ Solnice (*Miloš Kratochvíl: Smutný čmelák*) a **Anna Janatková,** Studio Šrámkova domu v Sobotce (*Jiří Kahoun: Povídavá rybička*). **Cenu poroty** si odnesly **Klára Matyášová** ze ZŠ M. Horákové v Hradci Králové (*Když žena nemá co na sebe*) a **Kateřina Petráková** z Masarykovy ZŠ v Plotišti (*Pavel Šrut: Hrabě Drákula a Nováková z 3.C*).

Ve **druhé kategorii** získali **české uznání poroty František Bien** ze ZŠ M. Horákové v Hradci Králové (*Jiří Žáček: O medvědovi, který znal nejlepší odpověď*), **Jana Hyková** ze ZŠ Žacléř *(Ludvík Aškenázy: O dívence, která malovala blesky*), **Barbora Nerudová** z Církevní ZŠ v Hradci Králové (*Ondřej Hník: Mlha a déšť*), **Tobiáš Skořepa** ze ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři (*Shel Silverstein: Únos)* a **Amálie Dostálová** ze ZUŠ Rychnov nad Kněžnou (*René Gosciny: Mluvili jsme do rádia*). Do celostátního kola postoupili **Eliška Lacková**, Studio Šrámkova domu v Sobotce (*Jiří Kahoun: Dva kňourci*) a **Dominik Dlabola z** Církevní základní školy v Borohrádku (*Emanuel Frynta: Óda na lelky*).

I recitátoři ve **třetí kategorii** získali několik čestných uznání. Byli to **Jan Janatka** se Studia Šrámkova domu v Sobotce (*Eva Papoušková: Kouzlo proti sardinkové pomazánce; Olga Hejná: Něžná*), **Vít Blažej**, také ze Studia Šrámkova domu v Sobotce (*Pavel Šrut: Myška Kyška a myška Hryžka; Emanuel Frynta: Trychtýře, Noky, Sýček*), **Barbora Volková** ze ZUŠ Střezina v Hradci Králové (*Jiří Havel: Samá voda; Emanuel Frynta:* Jeleni) a **Eliška Brandejsová** ze ZUŠ Rychnov nad Kněžnou (*Miloš Kratochvíl: Mák a projímadlo; James Reeves: Kdyby prase mělo křídla*). Do celostátního kola postoupili **Jan Vávra**, Biskupské gymnázium a ZUŠ Střezina v Hradci Králové (*Rudolf Křesťan: Krystalický host; Pseudolus otrok: Sonet o plivání z mostu do vody*) a **Miriam Boumová** z Biskupského gymnázia v Hradci Králové (*Jan Skácel: Uspávanka; Daisy Mrázková: Tajemství*).

Ve čtvrté kategorii si k čestnému uznání odnesli **Jan Růžička** ze ZŠ Komenského v Trutnově (*Jiří Žáček: Levá nebo pravá; Jacques Prevért: Stránka ze sešitu*), **Jan Musil** ze ZUŠ Střezina v Hradci Králové (*Christian Morgenstern: Problém; Petr Nikl: Záhadka*), **Ela Čížkovská**, ZUŠ Střezina Hradec Králové (*Robert Fulghum: To je moje sousedka; Emanuel Frynta: Podzim*) a **Ema Vlková** ze ZUŠ Rychnov nad Kněžnou (*Robert Fulghum: Prase Norman; Ivan Martin Jirous: Další pohádka pro Františku*). Do celostátního kola postoupily **Mariana Hegerová** (Petr Šabach: Tisíc a jedna noc; Pavla Pazderníková: Básně) a **Anna Pohořálková** (*Alexandra Berková: Magórie; Ivan Wernisch: Zvrhlík*), obě ze ZUŠ Střezina v Hradci Králové.

Jana Portyková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA HRADEC KRÁLOVÉ, 15. a 16. 4. 2023

Divadelní setkání v divadle Jesličky Josefa Tejkla ZUŠ Na Střezině se konalo v polovině dubna 2023. Dokonalý servis Jesliček, příjemná tvůrčí atmosféra, bezchybná organizace Kateřiny Prouzové. V části přehlídky, ve které soubory směřovaly na celostátní přehlídku Dětská scéna 2023, bylo pět souborů. V části loutkářské s výběrem na Loutkářskou Chrudim bylo také pět souborů.

S předlohou Jana Wericha ***Proč je moře slané?*** pracovalo **Studio Šrámkova domu v Sobotce** pod vedením Lady Blažejové (režie, dramatizace, scénografie a kostýmy). Dobře vybraný a upravený kvalitní text. Diskuse se rozvinula nad použitím úvodního „dvorečku". Představení se bez něj obejde. Začíná příběh dvou bratrů, vtipně exponovaných. Je štědrý večer, chudý bratr Kouba nemá jídlo pro děti. Jde pracovat k bohatému a chamtivému bratrovi Markovi. Zde je zajímavě využita basa jako zvukový a akční symbol řezání dříví. Basa zajišťuje hudební doprovod v celém představení. Jediným scénickým prvkem je velká bedna, která slouží jako stůl, zásobárna rekvizit, vstup do pekla, loď, aj. Kouba získá od čerta kouzelný mlýnek. Zde se vedla debata, že by bylo dobře nějak výrazněji ozvláštnit kouzlení mlýnku (např. při přičarování buchet, atd.) Marek mlýnek ukradne a konec asi znáte… Děti různého věku mají stylizovaný jednoduchý kostým, jsou na jevišti přirozené. Na inscenaci bude soubor ještě pracovat, ale už teď lze říci, že se jedná o poučenou a poctivou divadelní práci. Soubor byl **navržen do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2023**

Inscenace ***Byl jednou malý tygřík*** vznikla podle literární předlohy Libuše Palečkové O malém tygrovi režie, v „dílně": Romany Hlubučkové (dramatizace, loutky)Loňský úspěšný soubor Tkanička **ze ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou** (*Když koukne sluníčko*) nám trochu povyrostl. A tak vedoucí hledala opět text pro partu holčiček. A měla šťastnou ruku, protože příběh o malém tygříkovi, který se všeho bojí a má neustále strach, přináší množství situace pro akci a hru. Ke zvukové a scénografické stránce dívky používají perkusní nástroje bookmakry, animují předměty a hlavní hrdina je loutka. Sympatickým rysem práce Romany Hlubučkové je, že titulní roli si vyzkouší skoro všechna děvčata. A výsledek je velmi dobrý. Devět holčiček se na scéně cítí svobodně, jsou přirozené, navzájem se slyší, neustále jsou v akci. Soubor byl navržen **do širšího výběru na celostátní** přehlídku Dětská scéna 2023**.**

Soubo**r Klokan, ZUŠ Střezina Hradec Králové** zpracoval v režii Jiřiny Krtičkové vlastní téma pod názvem ***www.trápení*** s vlastní scénografií a kostýmy. Tento soubor starších žáků už druhý rok pracuje na tématech, která jsou pro ně důležitá, která je trápí. Představení má pět obrazů: Češtinářka, Deváťáci, Chvalitebný, Fatty Patty, Volná oprátka. Příběh jedné třídy, problémy šikany ze strany učitelů, spolužáků, problémy neúplné rodiny, anorexie. Hraje se pouze s židlemi, které jsou jednou třídou, jindy postelí, sedačkou, pojízdným vozíkem. Drobný problém vzniká s jejich manipulací při přestavbách, které se díky tomu protahují a zpomalují temporytmus. Scénografii doplňuje zadní projekce jejich chatů. V prvním obraze třídní učitelka zavede webové stránky pro svou třídu, aby si žáci mohli pomáhat, radit, povzbuzovat. Tento nápad není nadšeně přijímán. V posledním obraze, kdy učitelka stránky ruší, dojdou žáci k poznání, že to nebyl tak špatný nápad a že si založí vlastní stránky. Nejzdařilejší jsou poslední dva obrazy, které jsou divadelně nejzdařilejší. Závěrečný příběh, kdy po zhlédnutí hororu má dívka noční můry, budí se ze spaní, dojde nakonec k jejímu sblížení se spolužákem a se sestrou. Obraz končí jejím romantickým videosnem. Inscenace je kolektivním dílem, interpreti vzali téma za svoje, přemýšlejí o něm. Možná by bylo pro diváka lepší, kdyby pro své postavy zvolili česká jména. Do budoucna chtějí hrát představení pro vrstevníky a besedovat o nastolených problémech Soubor získal **individuální ocenění za citlivé autorské zpracování současné generační problematiky.**

Známý text Jana Wericha ***Rozum a štěstí*** zinscenoval **Dramatický kroužek ZŠ Železnická pod vedením Richarda Koníře a Pavla Horáka** (režie a dramatizace). Soubor kluků a děvčat vedený dvěma zkušenými pedagogy Základní školy Železnická z Jičíně. To je energie a radost valící se z jeviště. Práce obou vedoucích je známa z minulých

let, kdy několikrát se svým souborem vystupovali na celostátním kole Dětské scény. Výběr předlohy výborný. Děti jsou na jevišti svobodné, temporytmus funguje, humor je všude přítomný. Děti mají dobrou jevištní mluvu, slušně i zpívají. Hrají v jednoduchých stylizovaných kostýmech, náznakovou funkční scénu tvoří lepenkové krabice. Prostě

radost! **Soubor byl nominován na celostátní** přehlídku Dětská scéna 2023 a **vedoucí obdrželi individuální cenu za dlouholeté a systematické pedagogické vedení školního divadelního souboru.**

Pátá inscenace se jmenovala **NN** a soubor **Projekt MOŘE** jipřivezl ze **ZUŠ Chlumec nad Cidlinou**. Skupinku začínajících menších žáků dramatického obor vede Kateřina Šarounová. Ekologické téma, seznamování se s možnostmi stínového divadla pomocí projektoru. Zajímavé nápady, soustředěná práce na animaci. Zatím práce na začátku, ale důležitá pro soubor a milá pro diváky.

V loutkářské části jsme ještě viděli velice zajímavé představení souboru **POPCORN, ZUŠ Jaroměř *Svět je v rozpacích*** v režii Jarky Holasové. Skupina deváťáků vzala za své ekologické téma zpracované na základě grónských mýtů a zápisků Knuda Rasmussena. Sugestivní představení využívá stínového divadla a dataprojektoru, zvuků bubnu, Zajímavé a je škoda, že soubor neprošel okresním kolem Dětské scény. Určitě by byl navržen do širšího výběru DS. Takto byl navržen pouze do širšího výběru na Loutkářskou Chrudim.

Další dvě loutkářská představení byla hrána dospělými. **Soubor Maminy** uvedl vlastní verzi pohádky ***Sněhurka a trpaslíci*.** Zaujal humorem a divadelními nápady. Soubor je nominován na Loutkářskou Chrudim 2023. **Loutkové divadlo Sokola Pražského Kašpárek** uvedlo dramatizaci pohádky Boženy Němcové ***Sedm krkavců***. Soubor hrál klasickými marionetami, s rozdělením na vodiče a nahraným zvukem mluvičů. Soubor byl pronásledován neustálými technickými problémy.

Součástí zdařilé přehlídky byly dílny pro účastníky přehlídky a rozborové semináře pro vedoucí souborů, které vedl lektorský sbor ve složení Nina Malíková, Dominik Linka a Jaroslav Dejl.

Jaroslav Dejl

PARDUBICKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE PARDUBICE, 11.–14. 4. 2023

Vzpomínka na krajskou přehlídku

Tuto zprávu jsem nazvala vzpomínkou, protože její napsání mě potkalo více než po měsíci, mezi tím jsem se účastnila dalších podobných záležitostí, takže jde opravdu o paměťovou sondu. A tak se i ukáže, co bylo pro mne z pardubického recitačního dění podstatné. Neměla jsem tento článeček psát, protože jsem o pardubické přehlídce psala nemálo ročníků za sebou a měla jsem obavy z opakování se. A všechny zainteresované, i mně, by jistě zajímal jiný pohled. Ale z pochopitelných příčin se tak nestalo, a aby se o této pohodové přehlídce na celostátní Dětské scéně vědělo, ujala jsem se psaní opět já, když se nenašel někdo jiný (nebyla jsem u třetí kategorie, přiložím ale záznam kolegy).

Čeho si na ní nejvíce cením je to, že každá kategorie má svůj den. Nikde po republice jsem se s touto předností nesetkala a je to naprosto skvělá varianta. Na vše je dostatek času – na ranní ladění, seznamování se s prostorem i se navzájem, rozmlouvání, na přednes druhých textů u třetí a čtvrté kategorie, na neuspěchané vyhlašování výsledků a zejména na rozborové semináře. Ty bývají hojně navštěvované, s kolegy v lektorském týmu jsme se rozdělili a děti s dospělým doprovodem nás obcházely, přičemž se snažily stihnout rozhovory s námi všemi. I s takovým zájmem jsem se nikde nesetkala, přičítám ho opět k rozdělení přehlídky do čtyř dnů. Nikdo nemusel spěchat na dopravní spoje, což je obvyklý důvod neúčasti lektorských rozborů. Milá je taky hojnost cen a darů, knižních a jak jinak než perníkových.

Složení lektorského sboru bývá v Pardubicích pestré, pozvány bývají nejen osvědčené osobnosti dramatické výchovy, ale i mladí (mnozí nyní již renomovaní lektoři si poprvé zkusili hodnocení dětské recitace právě v Pardubicích) a někdy i profesionální herci, většinou z místního divadla. Různý úhel pohledu na dětský přednes bývá leckdy ku prospěchu, určitě je přínosnější než názory vesměs zcela nepoučené o tom, jaká je podstata hodnocení dětské recitace. V lektorském týmu se vystřídali: Hana Lichtenbergová (1. a 3.kategorie), Nina Martínková (1. a 2.), Eva Navrátilová (4.), Martin Šantrůček (2., 3. a 4.), Josef Vrána (3.) a Emilie Zámečníková (1., 2. a 4. kategorie).

Vše se konalo v honosně a důstojně působícím sále Jana Kašpara (KÚ Pardubického kraje), tento dojem z něj však díky vstřícné a pohodové atmosféře postupně vyprchal.

A ještě jedna pardubická ojedinělost – texty se mohou poslat buď předem, nebo předložit lektorům ve třech kopiích až před samotným vystoupením, což tak učinila převážná část recitátorů. Ti hodnotitelé, kteří si rádi prostudují texty předem, by možná proti tomuto protestovali, ale nikdy jsem takovýto protest nezaznamenala. Každopádně tento přístup usnadní organizátorům, v tomto případě obětavým a vstřícným knihovnicím, protože pořadatelem přehlídky je Krajská knihovna v Pardubicích, práci.

A nyní k samotnému přednesu, dle vzpomínek a poznámek…

Vzpomínka na 1. kategorii

Děti byly převážně velmi přirozené, radostné, přednes je evidentně bavil. Na první kategorii velmi dobré, leckdy vynikající recitační výkony, celková úroveň skvělá. Výběr textů poutavý a převažovala poezie!!!

Z poznámek u textů si lze mnoho představit: lépe členit!; skvěle sdělená představa situace; zase opačně uvedený autor a název…; čárkování, buřtování, nelogické kouskování vět; vůbec nenapodobuje Náročného! (u *Macha a Šebestové*); houpe se do rytmu, odříkává, „zpívá“, kolovrátek…; skvěle vystavěný konec!; uhonila konec…; konečně se rozsvítila!; spěch – škoda, je skvělým vypravěčem; ví co říká…; mluví přirozeně, ale nehne brvou, jakoby pro sebe; skvěle charakterizuje postavy! (*Pipi Dlouhá punčocha*); s radostí, vervou, lépe završit!; má tu knížku moc ráda…; po smyslu, ale bez vztahu k ději, postavám; hezky mluví…ale jen to; velké soustředění; zaujatost příběhem; oblouk! ne tak monotónně…; dlouhý, mnohoslovný text…ale ona je skvělá!; mluví po smyslu, s humorem; nevyužila všeho, co jí text nabízel; pěkné momenty; zbytečný plyšák v ruce…ale asi mu pomáhá proti trémě.

Diplom v první kategorii získali: **Lada Burešová** (ZŠ Heřmanův Městec), **Beata Petráková** (ZŠ Heřmanův Městec), **Lucie Škaroupková** (Masarykova základní škola Polička), **Jonáš Cach** (ZŠ Oldříš). **Čestným uznáním** byli oceněni: **Terezie Brabencová** (ZŠ Resslova, Hlinsko), **Celine Brašíková** (ZŠ Vysoké Mýto, Javornického). **Agáta Grodlová** (ZŠ Trhová Kamenice), **Adéla Slouková** (NOE – Křesťanská základní a mateřská škola v Pardubicích); **Veronika Šmejdová** (ZŠ Závodu míru, Pardubice); **Alexandra Zmítková** (ZŠ Montessori, Pardubice) a **Jan Teplý** (Masarykova základní škola Polička).

Vzpomínka na kategorii druhou

Celkový dojem horší než u první kategorie. Dramaturgie velmi pestrá, od textů objevujících se na každé přehlídce (a někdy kopírovaných bez znalosti originálu!), po ojedinělé a objevné. Velmi často děti neukočírovaly svoji energii, často jí nasadily příliš v počátku a pak neubraly.

Z poznámek u textů: ruce semknuté vpředu, uzavřel se…; sdělný, čekala jsem, kam to dojde a ono nic; horor předaný s nadhledem; má svoje upřímné sdělení; hezky respektuje verš, je sdělná v přesazích; výborné nakládání s refrénem; skvělá celková výstavba!; není jasné, proč si to vybral, proč to říká…; spěch, spěch, spěch….škoda; co si myslí o postavách a situacích?; neřekl autora…; zbytečně hraje, mění hlas; má představu…; otočila autora a název; moc rychle začala, vše řekla najednou a zbrkle; je to anekdota!; stále stejně tlačí na hlas; má smysl pro humor, jím povídku; obohatila; vyrábí tajemno; přehání rozdíl v jednání postav, tím je její sdělení černobílé…;
nepřirozeně nás poučuje…; konec, to hlavní, řekla příliš potichu; důsledně nedává přízvuk na předložku; asi má knížku ráda – příliš sentimentální – jen úvod bez pointy (Fr. Hrubín *O Květušce*); spěchá, nečlení, nesděluje, nemá kontakt; hezký dialog, má napětí, postavy vztah.

Čestné uznání porota udělila **Evelíně Hladké** (ZŠ a MŠ Kameničky), **Agnese Kalousové** (ZŠ a MŠ Sokolovská, Svitavy), **Nele Musilové** (ZŠ Písečná) a **Gabriele Sirákové** (ZŠ Montessori, Pardubice).

Diplom získaly Stela Klikarová (ZUŠ Chrudim), Kateřina Smolková (Dramatická školička Svitavy) a Josefína Voříšková (ZŠ Javornického, Vysoké Mýto).

Na celostátní Dětskou scénu **do Svitav postoupila Julie Sehnalová** ze Střediska kulturních služeb města Svitavy (*Josef Hanzlík: Konec modrého ptáčka*)**.** Zaujala zejména celkovou výstavbou textu se všemi nuencemi, interpretací refrénu v různých variacích, větvením příběhu, respektováním verše, předáváním **přesahů** a vytvořením vztahu k postavám. Druhým postupujícím je **Jakub Konečný** ze ZŠ Palackého v Moravské Třebové (*Viliam Klimáček: Zločin v* šatníku*)* Recitátor přijal text za svůj, vyvolal představový film, který udatně předával publiku. Nonsensový příběh vyprávěl s nadhledem a se smyslem pro humor. Celkový kultivovaný projev.

Zpráva o kategorii třetí od Martina Šantrůčka

V pátek 14. dubna 2023 se, i přes nepříznivé počasí, v pardubickém sále Jana Kašpara sešli recitátoři 3. kategorie. Výkony recitátorů z šestých a sedmých tříd byly kvalitní. Většina recitátorů recitovala prozaické texty a možná i proto porotu velmi zaujal recitátor, který velmi umně přednesl poezii *Pavla Šruta Jací jsou jaci*.

Obecně se byly výkony recitátorů třetí kategorie vyrovnané, nicméně se celým dnem prolínala tenká nit neobratné práce s pauzami a tím se většině recitátorů poněkud hroutila výstavba textů. Oproti jiným rokům se ale velmi zlepšila práce s hlasem a výslovností.

Čestným uznáním porota odměnila **Veroniku Malínkovou** (ZUŠ Petra Ebena, Žamberk), **Magdalenu Pavlíčkovou** (Středisko kulturních služeb města Svitavy), **Terezu Tůmovou** (ZŠ Heřmanův Městec) a **Víta Pilaře** (ZUŠ Chrudim).

Diplom získaly **Karolína Špinerová** (Gymnázium, Pardubice, Dašická ul.) a **Emma Vašíčková** (ZŠ Prodloužená, Pardubice).

Diplom s návrhem na postup obdržela **Josefína Kroutilová** ze ZŠ Bohemia v Chrudimi (*Michael Olivier:* Život k sežrání; Jiří Žáček: *Kdo je nejsilnější).* Recitátorka vystupovala s celkově kultivovaným přednesem**.** Pěkně vystavěla příběh a s představou o textu i o příběhu. Nasazení udržela po celou délku textu. **Stejně byl oceněn i Štěpán Dvořák** ze ZUŠ Pardubice-Polabiny, Lonkova ul. (*Eva Papoušková: Ve školce; Pavel Šrut: Jací jsou jaci).* Bavil publikum tím, že si zdařile pohrává se slovním humorem textů. Mezi jeho kvalitní vybavenost patří položení hlasu a výslovnost. Má nadhled a nenechá se strhnout emocemi.

Vzpomínka na přehlídku recitátorů čtvrté kategorie

Neznalý toho, jak to chodí na přehlídkách dětské recitace, by mohl očekávat, že ve 4. kategorii budou ti nejvyspělejší a nejlepší. Není tomu tak, jen u těch, kteří se přednesu věnují se zasvěceným vedením už od malička, lze nalézt přednesovou vybavennost. A tak se mi vybavuje i pardubická přehlídka nejstarších recitátorů – na jedné straně vystoupili ti, kteří byli evidentně v přednesu jako doma, na druhé straně pak ti netušící co přednes je a co jim nabízí. A pak byli ještě ti, kteří sice objevili přednes až nyní, ale oslovil je natolik, že jejich vystoupení byla velmi osobitá, sdělná, ovšem někdy narážela na neznalost výrazových prostředků a tak podobně. Vzpomíná se mi přes to všechno na ten den velmi příjemně, nevystoupil nikdo, kdo by nic nesděloval, nepředával, nebo se alespoň o to nepokusil. Někdy právě neznalost přednesových postupů zapřičinila výběr textu, který neposkytoval možnost přednašečského naplnění, nebo sice nabízel téma, které jasně přednašeče oslovilo a mohlo oslovit i publikum, ale jak postupovat při přípravě, neznalost prostředků, a zejména zameškaný rozbor textu, to vše způsobilo, že se sdělení úplně nezdařilo.

Z poznámek u textů: není to próza ale poezie!; upřímné sdělení; spěch, spěch, spěch…; proč někdy ztišuje tak, že ji není slyšet?; dobrý nápad, že si vybrala dva překlady Košilely, ale proč je spojila dohromady? Vznikl nesrozumitelný paskvil…; proč si tak talentovaná recitátorka vybrala tak povrchní humor? (*Jiří Žáček*: *Desatero svátečního řidiče*); při přednesu Variace na renesanční téma recitátorka málem samým sentimentem vzlétá…ale o čem to je neví…; chybí postoj vypravěčky; ona je Popelka?; věřím; náročné, jen zvukomalebnost; jen slovní humor bez oblouku příběhu; zahozený konec, škoda, ví o čem to je?; tolkienovsky se stylizuje…z jakého důvodu?; je to ryze chlapecké vyprávění, proč ho přechýlili na holku?; má skvělý kontakt, proč ale mluví tak rychle?; kouskuje věty, vyráží, škoda, je to zajímavá osobnost; změnili slůvko v závěru z „a bašta“ na „a basta“, ochudili tím velmi pointu (*M. Macourek*: *Modrý hrnec, který rád vařil rajskou omáčku*); hezký hlas, osobitý vypravěč, ale vybral si jen agitku…nekázat nám jak se máme chovat v lese!; dlouhý úryvek bez konce….vytrženo z celku…; výstavba!; svit v očích, ale kam mě vede?; malovala hlasem, výrazná, ale o čem je text?; kdo poslal z okresního kola jasný monolog?; písňový text…nemůže se melodie zbavit….škoda; prozaický kolovrátek; nechat doznít konec.

Čestná uznání byla udělena Elišce Chalupníkové (Letohradské soukromé gymnázium o. p. s., Letohrad), **Anette Kočí** (ZŠ Závodu míru, Pardubice) **, Kláře Kolářové** (Gymnázium, Pardubice, Dašická ul.), **Šarlotě Tlapákové** (ZŠ Chrast, U Pošty) a **Tomáši Koukalovi** (Gymnázium SŘMR ve Skutči).

Diplomem porota ocenila čtyři dívky: **Tatianu Chalupníkovou** (ZUŠ Vysoké Mýto), **Ninu Markovou** (Gymnázium a LOŠ Moravská Třebová), **Barboru Šimkovou** (ZŠ Sezemice) a **Štěpánku Šimonovou** (Středisko kulturních služeb města Svitavy)

Na celostátní přehlídku postoupila Helena Burešová ze ZŠ Heřmanův Městec (*Miloš Macourek*: *Chameleon; František Hrubín*: *Pohádka o Květušce a její zahrádce)***.** Recitátorka ovládala dobrou recitátorskou (včetně mluvní) techniku**,** působila svou přirozeností projevu**.** Text přijala za svůj a předala jeho tematický přesah. Měla výborný kontakt s publikem. Ve druhém textu (*F. Hrubín*: *Pohádka o Květušce a její zahrádce*) potvrdila přednašečské kvality zejména prací s veršem a vytvořením atmosféry textu. Na celostátní přehlídku postoupila také **Ivana Müllerová** ze ZUŠ Chrudim (*František Nepil: Než začne ptáček hnízdit; Květa Legátová Popelka)***.**Oba její výkony byly vyrovnané a kvalitní .M**ěla dobrou hlasovou a technickou mluvní vybavenost,** dokázala vytvořit dílčí i celkové pointya povýšila texty o osobní rozměr.

Ema Zámečníková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA SVITAVY, FANDŮV DÝCHÁNEK, 1.–2. 4. 2023

Fandův dýchánek vznikl spojením dvou krajských přehlídek: Svitavského Fandy a Svitavského dýchánku. Stalo se tak pro malou pocovidovou účast souborů, vloni i jich i po tomto sloučení vystoupilo jen šest. A letos!!!

Celkem 19 představení: Vločky DŠ Svitavy: **Prondeš-prondeš, neprondeš-neprondeš,** Světlušky: **Kdo k nám přijde?,** Invisible Theatre Kalawatsch R.A.J.: **Utlačování nebo intervence,** Na vlně: **Jedno moře;** No name: **A bude líp?,** Prostě Hanka: **Případ s Hejkalem,** Divadelní kroužek Šmrnc: **Záhada spisovatele Karáska,** Úplněnahé Divadlo: **Půjdeš si se mnou hrát?,** Céčko Svitavy: **To jsou věci,** Nové divadlo ! YESSS!!!: **Kintsugi,** Úplněnahé divadlo: **Jako by se nechumelilo,**DS Kucmoch: **Bakchantky,** A zbyly už jen dvě ...: **Mistr Bobo,** Po másle DŠ Svitavy: **Duhové pohádky,** PastaBasta: **Domů,** Thea: **Strážci Země,** Reverzní dveře: **Zdrhnout z Indie,** Nové divadlo! YESSS!!!: **Sága ledu a ohně,** Hana Voříšková: **Nikdy naráz netrápí tě mráz a oblak komárů.**

V důsledku sloučení se stal Fandův dýchánek přehlídkou studentského divadla, experimentálního divadla a divadel poezie a dále také i přehlídkou dětského a loutkového divadla s postupem na Šrámkův Písek, Mladou scénu Ústí nad Orlicí, Wolkrův Prostějov, Dětskou scénu Svitavy a Loutkářskou Chrudim 2023 (nejen) Pardubického kraje.

Přehlídka se konala na obvyklých místech – tedy v divadle Trám a v divadelním sále kulturního centra Fabrika Svitavy. A já jsem s radostí přijala pozvání do poroty, kde jsem zasedla spolu s Irenou Marečkovou a Vladimírem Hulcem, a věřte, přes náročnost tohoto lektorování vůbec nelituji. Proč *náročnost*? Spočítali jste si fandovská představení? Přebíhali jsme z Trámu do Fabriky v krátkých časových intervalech, někdy nebyl ani čas si sdělit a vyladit dojmy a už jsme seděli na rozborovém semináři. (Měla jsem intenzivní pocit nonsensového snu – já, spíše neloutkař, rozebírám a hodnotím loutkářskou inscenaci genia Karla Šefrny, který sedí přede mnou a pokorně mi naslouchá!) Náročnost se zvyšovala intenzitou zážitků z jednotlivých představení, téměř každé by stačilo pro katarzi na celý den, ale už začínalo další, neméně skvělé, přitom úplně jiné! Tak zážitkově vydatnou přehlídku jsem snad ještě nezažila, a že něco v amatérském divadle pamatuji (nejvíce mi letošní *Fanda* připomínal předrevoluční divadelní žatvu napříč žánry, *Inspiraci*, kterou jsme pořádaly spolu s Mirkou Císařovou). Jak neviditelná nit se prolínala mnohými loutkářskými produkcemi céčkařská poetika, ale vždy v jiném, osobitém podání.

Avšak nyní je mým úkolem podat zprávu o představeních dětského divadla, bylo jich celkem pět, a velice pěkných, krom nominovaného, jsme tři doporučili.

Divadelní kroužek Šmrnc má na **Základní škole U Školek v Litomyšli** velmi bohatou historii, protože zde funguje jako volnočasová aktivita téměř 20 let. Každý rok se členové souboru obměňují a v říjnu se vždy začíná od začátku. Někteří žáci pokračují, jiní končí a přichází noví, což je velká výzva pro nováčky ve vedení divadla, kterými jsou Veronika Řeháková a Ilona Holomková. Každý školní rok se začíná téměř od nuly. Soubor využívá hudebních kulis a vlastních videoprezentací na dokreslení atmosféry. Nezapomíná se ani na zařazení tanečního vystoupení, soubor spolupracuje i s tanečním kroužkem. V letošním roce divadlo navštěvují žáci 3.–7. ročníku, a na představení je vidět, že zřejmě funguje dialog mezi vedoucími kroužku a žáky. Žáci mají údajně nejen prostor připomínkovat a měnit své repliky dle toho, aby jim vyhovovaly, ale mohou také napsat celé divadlo, které následně nazkouší. Na jevišti se nikterak nepitvoří, jsou sami sebou, je vidět, že všichni táhnou za jeden provaz, jednotlivé jevištní nápady jsou jasně jejich, vlastně celé představení se vykazuje sounáležitostí a radostí ze společného činění. Autorem scénáře k inscenaci ***Záhada spisovatele Karáska*** je Jan Kratochvíl, žák páté třídy Základní školy U Školek Litomyšl, který zároveň v inscenaci hraje jednu z hlavních rolí. Inspirací se Janovi stala jeho vlastní povídka z literární soutěže Kriminacht, ve které získal první místo.

Soubor Vločky DŠ Svitavy je v současné době jeden z věkově nejstarších souborů Dramatické školičky. Inscenace ***Prondeš-prondeš, neprondeš-neprondeš*** byla původně připravována pro přehlídku POSED ve Svitavách na téma *Cesta na sever*, proto soubor sáhl po *Ledových povídkách* Eskymo Welzla (kontroverzní „Čech moravské národnosti“, cestovatel po Dálném severu, dobrodruh, lovec, obchodník, námořník, zlatokop a vypravěč, *Ledové povídky* napsali Bedřich Golomek a Eduard Valenta dle jeho vyprávění). Soubor však představení na Posed dokončit nestihl a uvedl je v premiéře až na Fandově Dýchánku 2023. Představení, ve kterém v režii zkušené Jany Mandlové účinkují tři děvčata a chlapec, zaujalo především gejzírem inscenačních nápadů – výtvarných (obrazy a atmosféra zimy v ledových končinách, gramofon v mrazivé pustině, lidí tam žijících...), loutkářských (zejména proměny rukávníků Eskymáků na vlky a jejich animace ...) a tematických (krutá, ale ryzí příroda versus civilizace, doba geniálních objevů začátku minulého století, prolnutí do doby dnešní, existence moravštiny, či brněnštiny, na dálném severu...). Inscenace sice vykazovala mnohá nedořešení v tematických linkách a celkové výstavbě, a i děti na jevišti působily občas nejistě a mnohdy vázl kontakt mezi nimi i s publikem, ale pro ojedinělost východiska, množství originálních prostředků, zaujatost a nasazení celého souboru, se lektorský tým rozhodl doporučit tuto inscenaci na celostátní přehlídku.

Jako výchozí materiál zvolil pro svou inscenaci ***Kdo k nám přijde?*** začínající soubor pěti menších děvčat a jednoho chlapce (kolektiv se formuje od září loňského roku) **Světlušky LDO ZUŠ Zábřeh na Moravě** básně ze sbírky Ewalda Murera *Zprávy tajnou řečí*, jejichž

obsahem je pohrávání si s dětským, víceméně chlapeckým, pohledem na svět kolem sebe. Jedná se o slibně nakročenou inscenaci dětského divadla poezie: dívky vysílají zprávu, a čekají, kdo na ni zareaguje, přičemž recitují, vytvářejí scénické obrazy, některé texty rozehrávají, někdy velmi funkčně, občas s nadbytečným ilustrováním. A přijde „kocour“ – chlapec, kterého lze před jeho příchodem kolem hracího prostoru zahlédnout, i když se pohybuje poněkud „nepřiznaně“. Celek působí poeticky, díky výtvarnému řešení a použitým zvukům, děti hrály a recitovaly soustředěně a se zaujetím (přestože v začátku příchodem opozdivších diváků bylo jeviště nepřiměřeně osvětleno a děti vyrušeny ze soustředění). Jejich pedagožka, Lenka Janyšová, je zkušená divadelnice, proto možná jde cestou zdivadelnění, někdy na úkor sdělení a vypointování jednotlivých textů. Zdá se, že i rámec, čekání na „kocoura“, má ještě trhliny, ale soubor si je toho vědom, nestihl do přehlídky vše v inscenaci vyřešit. Ale představení zapůsobilo na přehlídce jako zajímavý počin – přístupem k divadlu poezie a intenzitou zájmu dětí i učitelky, proto bylo též **doporučeno ke zvážení při výběru souborů do programu** celostátní přehlídky.

Duhové pohádky jsou první společnou inscenací dvou děvčat, svým založením velmi rozdílných, alias souboru **Po másle DŠ Svitavy**. Štěpánka je výraznou osobností přeplněnou zdánlivě nezvladatelnou energií, Madlenka působí naopak klidně a až introvertně. Spolu pak tvoří vyváženou dvojici, která přímo jiskří hravými nápady (původně se potkávaly v Dramatické školičce jen v hodinách recitace). Dívky se svojí pedagožkou Janou Mandlovou si jako východisko vybraly dvě úvodní pohádky stejnojmenné knihy Daniely Fischerové – *Jak se Slunko strašně nudilo* a *Jak se Měsíc urazil* (viz výše uvedená rozdílnost aktérek, Slunko-Štěpánka, Měsíc – Madlenka). Došlo tak k dalšímu šťastnému potkání – s adekvátní předlohou, soubor se s ní zcela ztotožnil a přizpůsobil ji *obrazu svému*.

Představení lze plnohodnotně označit za alternativní. A to díky řadě skvěle zvládnutým inscenačních prostředků – přirozeně dětsky hereckým (i s náznaky klauniády), hudebním (písničky mají i vyprávěcí funkci), výtvarným a loutkářským. Přičemž posledně jmenované výrazivo situace neilustruje, ale povyšuje a pointuje, potkáváme se i s dokonale vystavěnými loutkářskými „gegy“. Příběh o sporu Slunka a Měsíce se odvíjí překvapivě, bez zbytečného lyrizování, má spád a oblouk. Vše působí funkčně a logicky, inscenace byla na **celostátní Dětskou scénu nominována.**

Soubor **Na vlně LDO ZUŠ Žamberk**, který tvoří tři děvčata, pracoval na inscenaci ***Jedno moře*** pod vedením Olgy Strnadové a Karla Šefrny. A ti jistě byli s nimi *na stejné vlně,* neboť kolektiv působil v malém hracím prostoru velmi přirozeně a kompaktně. Představení *Jedno moře* nezapře „céčkovskou“ poetiku – výtvarnem, světly a zejména velice funkční hudbou. Zdá se být technicky dokonalé – přesnými střihy, nasazením a vypravěčským umem aktérek a zejména hudebním plánem. Při vytváření jednotlivých jevištních, velice jemných až křehkých, poetických obrazů vše funguje dokonale. Inscenace vznikla na motivy drobné prózy Olgy Hejné *Jak si mořský koník, mořská jehla a hvězdice udělali malé milé moře*, a tvůrci inscenace pluli s autorkou na stejné lyrické, až „přelyrické“, vlně. Jako koření vnášejí do představení humor loutky žraloků, jak situačně, tak i výtvarně, jinak většinou se jedná statické používání droboučkých artefaktů. Ale pro řadu funkčně použitých prostředků lze tuto drobnou inscenaci považovat za šperk alternativního divadla a proto ji lektorský tým **doporučil k zařazení do programu celostátní přehlídky**.

Ema Zámečníková

KRAJ VYSOČINA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE TŘEBÍČ, 25. 4. 2023

První a druhá kategorie přinesla mnoho inspirativních výkonů především ve druhé kategorii. Devatenáct recitátorů obou kategorií v letošním roce objevovalo texty Drijverové, Fischerové, Šruta, Macourka, Jirouse, Silversteina, Dvořáka, Končinského a Klánové, Ledeckého, ocenění získaly i texty M. Zinnerové a K. Čapka.

Lektorský sbor ve složení Markéta Nekudová, Kateřina Petrlíková, Jaroslav Dejl ocenil diplomem tři recitátorky **první kategorie**: **Magdalenu Marečkovou, Lucii Houdkovou a Elišku Vejmelkovou**, **čestná uznání** putovala **Nele Kroupové a Lucii Šrámkové**. **Ve druhé kategorii** se těšíme na setkání ve Svitavách s **Filipem Chlupáčkem** *(Pavel Šrut: Jak mě medvěd sněd)* a **Martinem Půlkrábkem** *(Tomáš Končinský, Barbora Klárová: Překlep se představuje),* **ocenění** získala **Marie Jaklová, Markéta Houdková, Kateřina Honzlová, Lucie Švestková a Kristian Dejmek.**

Trošku se v letošním roce vytratil čas na rozborový seminář, se zájemci a postupujícími jsme probírali texty individuálně. Je opravdu škoda, že si doprovod recitátorů nevyhradí více času na přehlídku, která by mohla dětem i jejich pedagogům a doprovodu připravit např. inspirativní vystoupení nebo workshop. Zahájení tak bylo jediným společným setkáním všech účastníků přehlídky, na kterou nás svou návštěvou poctila paní senátorka Hana Žáková.

Kateřina Petrlíková

Třetí a čtvrtá kategorie

Ano, s paní senátorkou jsme pokecali o umění a provokatérech, kterým obětaví občané přispívají na dluhy a potom jsme v DDM vešli do bývalé průmyslové haly s halem, kde se halasilo (ač bez přítomnosti Františka Halase) ve složení Radka Blatná (zdravotní klaun), Jarka Vykoupilová (moderátorka, rozhlas), Stanislav Nemrava (učitel LDO ZUŠ).

Zapomněli jsme nejdříve paní tajemnici z DDM vysvětlit, jak je to s tím časem, než někdo přijde a někdo se připraví, takže to zpočátku vypadalo na dostihy, ale všechno se pak zklidnilo a děti nám už s přestávkami sdělovaly své zážitky ze setkání s literaturou a porota (jak je vždycky napsáno na dveřích), jež není porota, ale lektorský sbor, se snažila pečlivě naslouchat a hledat obsahy slov, která se tu více tu méně zahalena snášela na posluchače.

Ve zkratce, kdo zaujal **ve 3. kategorii: Nikol Zedníčková** (*Markéta Zinnerová – Tajemství proutěného košíku, Hvězdy rostou na švestce*) – příjemná vypravěčka skvělé artikulace s občasným vymalováváním situace. Když to nepřežene, radost. **Tereza Hochmannová** (*Arto Paasilinna, úryvek z knihy Autobus sebevrahů*) – brutální text přednesený s velkým zaujetím věrohodně, fyzicky i mentálně až dospěle působící dívkou (kromě pozdějšího slamu nejdiskutovanější část dne), doporučena byla drobná úprava textu pro posluchače neznalé knižní předlohy.

Ve 4. kategorii zaujali: **Mikeš Brátka** (*Anatol Svahilec, Vincent van Pedagogh*) – tuten slam pojal mladík s otevřenou myslí velmi bezprostředně a bez těch slamařských tyátrů. **Vojtěch Kuchař** (*Emanuel Frynta, Máte bratra?)* – dynamický přesvědčivý projev, doporučili jsme mu, aby občas trochu ubral na hlasitosti. A ještě v rozporu s propozicemi jsme si dovolili **doporučit k postupu Terezu Honzlovou** (*Božena Němcová, Babička)*. Citlivý přednes příjemně archaického textu bez sklouzávání k sentimentu. Druhými texty jmenovaní nic nepokazili.

V odpoledním diskusním kruhu se nesměle ozvalo – co to je slam? Je už jasné, že asi proběhne u pedagogů diskuse, jestli je SLAM POETRY s texty autorů – performerů, jejichž vystoupení je na pomezí poezie a divadla a důležitá je přitom hlavně komunikace s diváky (je tu hodně mimiky, výrazu, pohybu, rytmu, improvizace), jestli jsou tedy tyto přímočaré, zavádějící, ironizující atd. texty vhodné k přednesu pro děti.

Kdysi jsme diskutovali, že je možné přednášet telefonní seznam, na Wolkrově Prostějově byla i policejní svodka… Měli bychom samozřejmě pracovat s kvalitní literaturou, ale občas se naskytne výzva – ne co, ale jak a proč. Tak diskutujme.

A ještě na konec: v DDM Třebíč se o nás pěkně starali – někdy mám pocit, že jezdíme na přehlídky kvůli těm veledobrým chlebíčkům. Třebíč je moc zajímavé město a nejdůležitější osoba přehlídek Jarda Dejl, který pochází z Českých Budějovic, ví o Třebíči úplně všecko. Jeďte tam.

Stanislav Nemrava

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA TŘEBÍČ, 24. 4. 2023

Krajského kola dětských divadelních souborů Dětská scéna 2023 v Třebíči, které proběhlo v pondělí 24. dubna 2023 v sálech Městského kulturního střediska na Karlově náměstí, se zúčastnilo celkem osm souborů ze tří okresů Kraje Vysočina. A na úvod je nutno říci, že letošní ročník byl nejzdařilejší za poslední roky. Záštitu nad přehlídkou převzala paní senátorka Hana Žáková, organizaci zajišťovali pracovníci DDM a MKS Třebíč. Soubory vystoupily ve dvou blocích po čtyřech. Ten dopolední zahájily dva školní soubory, které lze zařadit mezi zástupce souborů pracujících tradičními postupy ochotnického divadla a tvořících představení pro rodiče a známé. Na druhou stranu je nutno je pochválit, že se na přehlídku přihlásily a přišly hledat inspiraci.

***Zlatovláska trochu jinak,* Divadélko Světlo ZŠ Světlo Třebíč,** autorka textu a vedoucí souboru: Hana Hrozníčková

Paní učitelka připravila pro děti scénář známé pohádky, bohužel je nechala často libovolně improvizovat, dodávat i nevhodné aktualizace. Děti hrají v malovaných kulisách, které ale nejsou využívané, mají bohaté kostýmy, které jim ale často překážejí. Mají nasazeny zbytečné mikroporty, jež jim někdy nefungovaly. Soubor menších dětí je na začátku cesty.

***Dobytí severního pólu*, Soubor Páťáci ZŠ Rapotice,** vedoucí souboru a režie: Roman Jánský

Skupině devíti žákyň a žáků páté třídy malotřídky vybral pan učitel text L. Smoljaka z dílny Divadla Járy Cimrmana. Bohužel text, který se pro takto staré děti naprosto nehodí. A dvakrát škoda. Jednak pan řídící nacvičuje divadlo s dětmi řadu let a jednak tyto děti měly větší jevištní dovednosti než z výše uvedeného souboru. Tak snad příště.

***Hanin kufřík,* Soubor HAJALA ZUŠ Jana Štursy Nové Město na Moravě,** režie: Lada Hubáčková Pokorná a Jana Mokrá

Jde o dramatizaci stejnojmenné knihy Karen Lavene souborem pod vedením Lady Hubáčkové Pokorné, Jany Mokré a Hany Chalupníkové, pohybová spolupráce: Hana Chalupníková.

Cenné na tomto představení je téma a příběh, který je součástí města, ve kterém žáci dramatického a tanečního oboru žijí. V jejich spolupráci vznikl příběh novoměstského děvčátka Hany Bradyové, která zahynula v roce 1944 ve svých třinácti letech v Osvětimi. A tak se před námi odvíjí příběh židovské rodiny Bradyových a malé Haničky. Představení začíná předválečným šťastným dětstvím v Novém Městě. Pokračuje obdobím, kdy se schyluje k válce, zákazy v životě Židů po okupaci Německem, odsunem do Terezína a končí transportem do Osvětimi. Nedílnou součástí inscenace jsou i působivé taneční obrazy. Jedná se o představení, které má zvlášť v dnešní době svoje vysoké morální poselství. Divák tak přijme i závěrečný emotivní apel. Ke zvážení bylo dáno doporučení na zkrácení některých pasáží (v ukázce předválečného života, v obraze selekce vězňů v Osvětimi). Je to i ukázka kvalitní spolupráce dvou oborů ZUŠ. Soubor byl navržen do **širšího výběru na celostátní** přehlídku Dětská scéna 2023**.**

Je divnej, soubor **Palermo ZUŠ Jihlava,** režie: Michaela Matějová Mikulová

Skupina starších členů dramatického oboru si pod vedením své vedoucí vytvořila vlastní text o tom, jak se člověk pro své okolí může stát divným pro své chování, pocity, jednání. Sledujeme příběh patnáctiletého Jáchyma, kterého čeká stěhování do nového bydliště, změna školy, noví spolužáci. Má problémy také s rodiči, kterým začíná vadit jeho chování. Na jejich přání musí navštívit terapeutku. Jáchym ale má jednoho kámoše. Jmenuje se Luis a je imaginární. Ten mu našeptává, můžeme říct, že Jáchymem manipuluje. Vznikají zajímavé dialogy mezi Jáchymem a Luisem. Konec hry není úplně jasný a čitelný – proč a z jakého důvodu se imaginárního kámoše zbavil (terapeutka totiž neuspěla). Protože získal skutečného reálného kamaráda? Na jevišti jsou děti přirozené, uvěřitelné. Vyniká představitel Luise. Soubor byl navržen do **širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2023.**

***MÝiSTOPY/i(s)*, Soubor HuSDrŠ ZUŠ Jana Štursy Nové Město na Moravě**, režie: Jana Mokrá

Skupina osmáků a deváťáků pod vedením Jany Mokré vytvořila generační výpověď o hledání svého místa v životě a na této planetě. Jedná se o volný sled improvizací na téma Filip hledá místo – nejdříve mezi diváky, potom začíná hra o volnou židli na jevišti, která se řetězí počtem židlí a přibývajícími aktéry. Vzniká napětí, emoce. Další improvizací je Filipovo přemýšlení, zda lze sedět na dvou, třech, …, židlích a zda lze všem a všemu vyhovět. Není ale vůbec snadné všem vyhovět. Filip se ocitne náhle sám, bez vazeb, bez kamarádů, bez svého místa. Další situace – nesnadné hledání svého místa v novém prostředí. Skupina přechází na ekologické téma – příliš mnoho lidí, příliš málo místa (obraz Bombaj). V dalším obraze každý člen skupiny popisuje své nejlepší místo. Inscenace končí obrazem nejopuštěnějšího místa na světě. Představení klade divákovi mnoho otázek, na které si musí hledat i on, stejně jako interpreti, svoji odpověď. Prostor, herci, emoce, hra, židle, světlo, zvuk, …, inspirace. Představení bylo **nominováno do programu celostátní** přehlídky Dětská scéna 2023**.**

Děti z Bullerbynu, soubor **100 a více příběhů ZUŠ Jihlava,** režie: Michaela Matějová Mikulová

Výborný výběr scén z oblíbené knížky Astrid Lindgrenové a jejich zdařilá dramatizace (Michaela Matějová Mikulová, Markéta Ketnerová a soubor), která dává sedmi mladším dětem a jedné starší dívce, která představuje maminku, možnost přirozeného života na scéně, příležitost ke hrám a nejrůznějším činnostem, jako je plení řepy, trhání zubu, stanování. Hraje se bez výpravy, děti si vystačí s několika kusy hnědé látky, které se mění v míče, řepu, stany apod. Je to milé, přirozené a na dětech je vidět, že je to baví a že vědí, o čem hrají**. Inscenace získala čestné uznání za zdařilou dramatizaci a jevištní projev.**

***Sněhurka v deseti obrazech*,** soubor **Divadelní trest ZUŠ Třešť,** dramatizace a režie: Věra Obertlíková

Úprava klasické pohádky (inspirováno knihou Pohádkové (příběhy) pohromy od Fabrice Colin, Zelda Zonk… a bratry Grimmov**ými)** pojednaná humorně a v nadsázce, hraná skupinou dětí v průměrném věku dvanácti let. Scénografii slouží jeden větší dřevěný rám, který se mění v rám obrazu, v zrcadlo, potok, vchod či okénko do domečku trpaslíků, jejich postýlky a víko rakve. Jednotlivé obrazy uvádí kočka (tady je zbytečné, aby dívka chodila po čtyřech). Trpaslíci pochodují po kolenou, což je zbytečné a pro děti omezující. Asi šlo ještě najít jiný vtip, jak je dostat na jeviště a z něho. Některé obrazy a momenty jsou vtipné. Možná by šlo ještě více podpořit nadsázku a humor parafráze této notoricky známé pohádky. Hraje se ve stylizovaném černém oblečení doplněném barevnými detaily.

Věc, soubor **Zebry ze západu ZUŠ Jihlava**, režie: Martin Kolář

Martin Kolář je znám svým hledačstvím témat. Skupina osmi děvčat si přála zahrát něco jako sci-fi, inspirované seriály a počítačovými hrami, které dnešní děti sledují a hrají. Navíc se skupina skládá ze dvou částí, tři děvčata jsou mladší, pět je starších. Pod vedením Martina Koláře si tvořila text a strukturu inscenace. Příběh se odvíjí v časových přesmyčkách. Menší dívky utečou z děcáku, v lese objeví neznámý tajemný předmět – věc – artefakt X, zároveň se odvíjí situace laboratoře, kam se dívky dostávají, jsou pozorovány a je s nimi experimentováno. Mladší jsou na jevišti aktivní, starší dívky hrající vědkyně jsou stylizovány a zároveň povahově odlišeny a své role dodržují. Jedna z nich, hrající jejich šéfovou, na třebíčském představení chyběla a její text byl čten dospělou osobou. A ejhle, ono se to neprojevilo jako hendikep, ale dostalo to nový rozměr a význam. Zajímavá práce. Inscenace získala **čestné uznání za pokus o sci-fi.**

Po každém bloku představení probíhal rozborový seminář pro vedoucí souborů, pro děti byl připraven program s návštěvou interaktivní výstavy PAT a MAT v Malovaném domě, židovské synagogy či prohlídkou centra Třebíče.Lektorský sbor pracoval ve složení Radka Blatná Dokulilová, Stanislav Nemrava a Jaroslav Dejl.

Jaroslav Dejl

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE A DĚTSKÉHO DIVADLA BRNO, 27.–29. 4. 2023

Knihovna Jiřího Mahena v centru moravské metropole hostila po dva dny recitační část krajské Dětské scény Jihomoravského kraje (organizovalo SVČ Lužánky). Oba dny (během kterých se představilo téměř osmdesát recitátorů) zasedal lektorský sbor ve složení Ema Zámečníková, Jiří Zajíček a Petr Theodor Pidrman. Inspirativní atmosféra obou dnů byla vyšperkována recitačními výkony na velmi vysoké úrovni.

Přehlídku zahájila **nultá kategorie**. V lektorském sboru jsme společně ocenili velmi zdařile zpracované texty, které byly velmi vhodně zvolené vzhledem k věkové skupině přednašečů. Ocenění si odnesli **Max Bertók** (*Vojtěcha Jurik: Už se nebojím tmy*), **Marek Veselý** *(Michal Černík: Perníková chaloupka*), **Štěpán Čech** (*Ester Stará: Lekavá babička*), **Jolana Hořejší** (*Jiří Žáček: Aprílová škola*), **Barbora Kučerová** (*Asen Bosev: Hra na dvorku*) a **Růžena Šildová** (*Jiří Slíva: Výlet*).

Věkově vyspělejší **první kategorie** svými výkony nijak nezaostávala. Mezi šestnácti recitátory jsme se v lektorském sboru shodli na šesti oceněních, která si odnesli **Matěj Kabriel** (*Nevěsty: Miloš Kratochvíl*), **Přemysl Kyncl** (*Daniel Hevier: Zapomnětlivý parašutista*), **Theodor Bocek** (*Miloš Kratochvíl: Popelka),* **Benedikt Lepka** (*Zdeněk Svěrák: O požáru mlýna*), **Elen Koutná** (*Jan Skácel: Uspávanka se sněhem a krásnou paní*) a **Aneta Bumbálková** (*Dušan Taragel: O lakomé Dorotce*).

Z patnácti recitátorů ve druhé kategorii jsme volili **dva postupující na celostátní přehlídku**. První postup si převzala **Ester Davidová**, která posluchačům představila text *Králíčkova rada od Daisy Mrázkové*. Nejen, že recitátorka přednesla text srozumitelně s přirozeným projevem, ale také v něm našla téma jinakosti a hledání vlastních odlišností, které je pro její věkovou kategorii velice blízké. Dalším postupujícím je **Gabriel Velecký**, který svým osobitým pojetím *Charmsova Veselého houslisty* předvedl interpretační vyspělost a nadhled nad textem jako takovým.

Ve třetí kategorii jsme ocenili vypravěčský talent a přirozený projev **Marie Hladké** v textu *Všude byl, všechno zná, všechno ví* od *Jana Wericha*. Do Svitav Marii doprovodí i **David Hreňo** *(Jiří Kolář: Jak se stanu bystrozrakým),* který zaujal lektorský sbor svou přirozenou vypravěčskou hravostí.

Z nejvyspělejších recitátorů jsme do národního kola přehlídky poslali **Adama Havránka**, který v pásmu *Básně k nepotřebě Ernsta Jandla* prokázal kromě intenzivního kontaktu s diváky i velkou míru hravosti a jistou dávku experimentálního nakládání s pomlkami a pauzami. **Karel Hruška** v úryvku z knihy *Www.bez-bot.cz Ivony Březinové* vyprávěl napínavou epizodu s překvapivě přirozeným klidem a uvolněním.

Třídenní přehlídka vyvrcholila v budově SVČ Lužánky, konkrétně v jejím divadelním sále „Ornis“. Sobota tedy patřila veskrze komorní **divadelní části přehlídky**. V lektorském sboru Jiřího Zajíčka vystřídala lektorka Marie Bravencová a čekaly nás celkem tři inscenace, každá svým způsobem velmi specifická.

Jako první se představili žáci čtvrté **třídy ZŠ a MŠ Pramínek, o. p. s., Brno** s inscenací ***A jak to všechno začalo…***. Jednalo se o vybrané epizody z dějin od Velkého třesku po založení základní školy, ze které dětští herci pocházejí. V anotaci se píše, že inscenace byla vytvořena k výročí školy a jedná se o inscenační prvotinu jak dětí, tak vedoucí souboru Markéty Hulánové. V diskuzním reflektivním kruhu jsme se od tvůrců dozvěděli, že „nacvičování“ inscenace probíhalo bez zatemnění v prosté školní učebně. Inscenační nezkušenost byla znát nedůsledností při výstavbě jednotlivých situací nebo v povrchním výběru hudebních podkladů.

Druhá inscenace naopak vznikla pod vedením Moniky Jelínkové, zkušené divadelní pedagožky. Se souborem **Kocouři** vytvořila inscenaci ***Faust***, která je věkové skupině (9–13 let) velmi blízká zkoumáním

nekonečné zvídavosti lidí. Stěžejním inscenačním prvkem se stala loutka Fausta, kterého zvědavost a neustálé pokládání otázek přivedly do záhuby. V inscenaci se objevuje i množství loutek čertů a andělů, kteří se přetahují o Faustovu duši, ty jsou podpořeny ještě kostýmy a škraboškami a ve finále jejich potenciál není naplno využit, což je u poměrně dobře vybaveného souboru na škodu. Drobné nedostatky však nebyly v takové míře, aby zabránily **přímé nominaci souboru na celostátní přehlídku do Svitav.**

Poslední inscenaci přehlídky přivezli žáci **ZŠ Rájec-Jestřebí**, kteří se rozhodli zpracovat notoricky známou ***Červenou Karkulku***. Podle anotace se jedná o autorskou inscenaci, která vznikla v rámci školního kroužku dramaťáku. Různě šílené interpretace klasického příběhu byly (dramaturgicky docela nešťastně a prvoplánově) poskládané do skečovité „hry ve hře“, která byla plná absurdních situací. Nasazení herců však bylo veliké, bylo znát že si hru z velké části skutečně vymysleli sami a na jevišti se cítí skutečně dobře.

Velmi přátelskou atmosféru celé přehlídky jsme zakončili reflexemi. Děti reflektovaly po svém v divadelním sále a my jsme se odebrali diskutovat s jejich vedoucími o inscenačních procesech viděného. Zkušenosti a zázemí souborů je různé, nasazení vedoucích a dětí je však podobné. Nikdo nepřijel vyhrát, nikdo neodjíždí poražen – cílem bylo se navzájem inspirovat a v diskuzi snad i podpořit. A to bylo splněno na sto procent.

Petr Theodor Pidrman

OLOMOUCKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE OLOMOUC, 14. a 17. 4. 2023

Krajská postupová přehlídka dětských recitátorů se konala (již tradičně) v budově ZUŠ Žerotín. Dalším pořadatelem byl DDM Olomouc, ale převážná organizační zátěž spočívala na učitelích LDO téhle ZUŠ. (A protože měli také svá „želízka v ohni" v různých kategoriích, jednalo se o *zátěž* vskutku *zátěžovou*). Děti z 1., 2. a 3. kategorie recitovaly ve stejném čase v pátek 14. dubna, ze 4. kategorie pak v pondělí 17. dubna. Tuto variantu, kdy probíhá najednou ve stejném čase v různých prostorách několik kategorií, považuji pro uspořádání dětských recitačních přehlídek jistě vhodnější, než když probíhá vystoupení všech kategorií za sebou. Pak se většinou, alespoň podle mých zkušeností, jedná o zápas s časem, který narušuje tvůrčí a vstřícnou atmosféru. Ideální je, když má každá kategorie svůj den (tak jako například v Pardubicích), pak je klid a čas na vše – nalaďovací a rozmlouvací dílny, na porady lektorů, přednes druhých textů všech recitátorů 3. a 4. kategorie a zejména na důkladné rozborové semináře. Ty jsou samozřejmě ovlivněny hlavně zájmem zejména dospělých, kteří děti na přehlídku přivádějí, pokud si oni čas na seminář nevytvoří, tak ani tato podoba organizace dostatečný rozsah seminářů nezajistí. Ovšem, někdy organizátoři nemají ideální podmínky pro uspořádání těchto akcí, jsou rádi, když se přehlídka uskuteční, ať tak nebo onak. To však se netýkalo olomouckých organizátorů, budova školy nabízela nejen dostatek místností, ale i další vymoženosti.

Mě pozvali pořadatelé do lektorského týmu 3. kategorie, spolu s režisérem Vladimírem Kracíkem a učitelkou LDO ZUŠ Štemberk Janou Magdalenou Jurkasovou. O jejím průběhu mohu podat zprávu, jak probíhaly ostatní kategorie, mě informovali příslušní lektoři, jejich pohledy zde uvádím (v nezměněné podobě).

První kategorie

Na krajském kole recitační soutěže v Olomouci se v 1. kategorii předvedlo 20 malých recitátorů. Lektorky ocenily především osobitost projevu už u začínajících recitátorů. Celé dopoledne bylo plné radostných a přirozených textů adekvátních věku. Poezie a próza byly zastoupeny ve stejné míře. I tradičně známé básničky byly předneseny svérázným a neotřelým způsobem. Lektorky nejvíce zaujala něha a citlivost při recitaci lyrického textu *Miloše Kratochvíla Vrabčák* a vyspělost, tvárnost a schopnost podpořit zvukomalebnost textu *Ester Staré Lekavá babička*.

Magdalena Spurná, Hana Šprynarová, Martina Kolářová

Druhá kategorie

Deštivý páteční den 14. 4. 2023 se nesl ve znamení setkání recitátorů Olomouckého kraje.

V budově ZUŠ „Žerotín" Olomouc se ve 2. kategorii sešlo za doprovodu rodičů, babiček nebo učitelek 21 účastníků, vítězů okresních kol, kteří ještě před zahájením vlastní soutěže prošli dílnou – společným setkáním, seznámením se a hlasovou rozcvičkou, kterou vedla předsedkyně lektorského sboru Magdaléna Strejčková.

V 10.00 hod zahájily lektorky (Magdaléna Strejčková, Jana Gricová a Zuzana Nováková) recitační přehlídku. V příjemné, tvůrčí atmosféře se většinou technicky dobře vybavení recitátoři představili s vhodně vybranými texty. Krajské kolo zaznamenalo dobrou úroveň, již tradičně převažovala próza, méně bylo poezie. Většina textů byla humorných, k čemuž tato věková kategorie inklinuje, ne všichni však dokázali přistoupit k textu s nadhledem a předat poetiku a humor.

Velkým překvapením byl výkon recitátorky **Sofie Kaucké**, která přednesla báseň *J. Préverta Jak namalovat obraz ptáka* a jednoznačně všechny v sále mimořádně zaujala. Existuje však riziko, že ne vždy se podaří tento nesnadný text znovu předat, i přesto se lektorky nakonec rozhodly udělit tomuto výkonu ocenění s **postupem na celostátní přehlídku**.

Další dva mimořádné výkony podali sympatičtí kluci **Teodor Mysliveček** (*text hudební skupiny Kašpárek v rohlíku: Bejt mimino je dost podivný*) a **Kristián Kopeček** (*Miloše Kratochvíla: Dosorožec*). Oběma se podařilo předat text s humorem a nadhledem. Bylo těžké rozhodnout, kterého z nich poslat na celostátní přehlídku, lektorky proto zvolily Kristiána alespoň jako náhradníka.

Dopoledne uteklo jako voda, kromě dvou přímých postupujících lektorský sbor ocenil ještě dalších 9 recitátorů, tři z nich kromě diplomu dostali i knižní odměnu.

Zuzana Nováková

Třetí kategorie

V této kategorii jsme se mohli těšit na 24 recitátorů postoupivších z okresních kol, dvě recitátorky se pro nemoc nedostavily. Já jsem se potkala s dětmi o hodinu dříve než kolega a kolegyně – děti se snažila uvolnit, seznámit se sálem a s ostatními účastníky, rozmluvit apod. Zajímavé pro mě bylo, že ti účastníci, kteří se i přes moji usilovnou snahu uvolnění a naladění vzpírali, stejně neuvolněně působili i při pozdější recitaci. Nebo ti, kteří mne „přijali" a využili do poslední vteřiny ranní třičtvrtěhodinku a mé nabídky, pak se mnou nenápadně komunikovali při vystoupení, působili sdělně a uvolněně. Sál byl větší, s jevištěm a světly, myslím, že přípravná chvilka byla na místě, zejména pro ty, kteří na kukátkové jeviště nejsou zvyklí.

V dramaturgii výrazně převládala próza, celkem (včetně druhých textů) jen 11 básní. Ne vždy byly úryvky z knih šťastně vybrány, často působily jako vytržené z celku, pro diváka neznajícího celou knihu nesrozumitelně. Mnohdy vázla celková výstavba vyprávění, a to i u textů, kde již při pouhém přečtení byla zřejmá. Často se jednalo i o tematickou neujasněnost, i ta vycházela z nešikovně vytvořeného úryvku, nebo dokonce z neznalosti celku. Do monotónního projevu děti upadaly i pro zbytečné pokládání se do čárek, nebo celkového nelogického „kouskování" vět. Při rozborových seminářích se často o těchto problémech mluví, přitom pořád převládají. Některým přednesům ublížil i zbytečný spěch, který zapříčinil nesdělení podstatných informací pro vnímání celku, zejména v expozicích příběhů. Přes uváděné negativní postřehy hodnotím přehlídku dětských recitátorů 3. kategorie jako nadprůměrnou, rozhodování při výběru postupujících na celostátní přehlídku nebylo jednoduché. Nakonec do Svitav zavítá **Robin Pekr** (*Roald Dahl: Matilda; William Saroyan: Tati, tobě přeskočilo*) a **Lucie Strejčková** (*Morris Gleitzman: úryvek z knihy Potom; Hana Doskočilová: O bláznivém Ládíkovi*). Radost mi jen zakalila malá účast při rozborovém semináři (nejmenší ze všech recitačních setkání, které jsem měla možnost letos navštívit), přičemž samotná přehlídka nekončila nijak pozdě, takže dle mého mínění šlo opravdu jen o míru zájmu.

Ema Zámečníková

Čtvrtá kategorie

4. věková kategorie byla kvůli kolizi s termíny přijímacích zkoušek posunuta až na pondělí 17. 4. I přes tento trochu nešťastný termín se interpreti dostavili v hojném počtu dvaceti účastníků.
V lektorském sboru jsme ocenili dramaturgii textů, která byla různorodá a pestrá. Přesto dominovaly texty z období druhé světové války, což lze chápat i jako potřebu interpretů vyrovnávat se s aktuální situací, která je válkou v mnohém poznamenaná. Účinkující ve většině případů působili zkušeně, sebejistě, byli schopni se na jevišti zabydlet a poradit si s poměrně velkým prostorem sálu, ve kterém přehlídka proběhla.

Za problém, který se opakoval velmi často, považujeme přílišné rozehrávání detailů v rámci textů na úkor jejich celkové stavby. Tato drobnokresba často vedla k narušení rytmu a tempa výkonu a bránila jeho srozumitelnosti pro posluchače. Především u prvních textů tato zarputilost vedla k tomu, že v humorně laděných textech se nedařilo vtipy využít a nedocházelo tak ani k reakci od publika. Proto jsme se v rámci rozboru snažili nabídnout interpretům i jiné cesty, kterými lze k textu přistupovat, jako je nadhled, odstup nebo práce s tempem. Zajímavé bylo, že v případě druhých textů jako by došlo u mnohých k uvolnění, díky kterému jejich výkony fungovaly lépe.

Na celostátní přehlídku do Svitav se vydají **Anna Julie Wittmannová** (*William Saroyan: Tracyho tygr, úryvek; Irena Dousková: Oněgin byl Rusák, úryvek*) a **Antonína Mocharko** (*Jan Otčenášek: Romeo, Julie a tma, úryvek; Diane di Prima: Noční můra 12).*

Celá přehlídka každopádně proběhla v příjemné, soustředěné atmosféře a i organizačně proběhla bez problémů.

Josef Kačmarčík

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OLOMOUC, PODĚS, 15.–16. 4. 2023

Přehlídka dětského divadla Poděs byla letos již po osmnácté a v budově ZUŠ Žerotín se na ní představilo 8 souborů jak z Olomouckého, tak Zlínského kraje. Kromě soutěžních představení mohli účastníci Poděsu zhlédnout také **inspirativní představení *Kašpárek domek staví*** pražského loutkového divadla **LokVar**. Součástí Poděsu byly také Dílny her a improvizací, a také dílny rozborové. Vedoucím souboru byly určeny tradiční Pohovory s porotou.

Porota složená z Hany Cisovské, Hany Volkmerové a Vladislava Kracíka označila za vrchol přehlídky ***Černobylské dívky*** souboru **Ženy z LDO3 ze ZUŠ Zábřeh na Moravě**, která vycházela z knižní předlohy stejnojmenného románu Anne Blankmanové, jenž vypráví osudy žen během výbuchu černobylské elektrárny. Pozitivní ohlas sklidil už samotný výběr látky, který velmi poutavě zpracovává společensky závažné téma, které je zároveň bohužel i tématem výsostně aktuálním. Soubor zpracoval úvodní část knihy, která dostala v jevištním provedení formát mozaiky, složené z krátkých výstupů a příběhů nejrůznějších postav, mezi kterými dominují postavy dcer a jejich matek. Inscenace byla velmi dobře zvládnutá po režijní stránce, dívky velmi sebevědomě zvládaly převtělování do odlišných postav, jejich existence na jevišti působila sehraně a přesvědčeně o důležitosti tématu, které sdělují. Což byl paradoxně zároveň největší kámen úrazu inscenace, neboť výsledku trochu „ublížila" celková výrazová přepjatost. Přílišné prožívání tragických rolí označila porota za ne příliš vhodné a doporučila souboru v nasazení o něco ubrat, tedy ve smyslu „získat si odstup". I přesto byly Černobylské dívky inscenací, která rozhodně nenechala diváky ani porotu chladnými, a je dobře, že již Poděs skončil, neb by se o ní diskutovalo a přemýšlelo (v dobrém slova smyslu) dodnes. Černobylské dívky dostaly **doporučení na Dětskou scénu**.

Doporučení na druhém místě získal soubor **Naprostí šílenci ZUŠ Prostějov** s inscenací. Autorská inscenace zpracovávala téma strachu a úzkostí u mladých lidí, což je v kontextu nedávné „doby kovidové" rovněž téma tíživě aktuální, a to nejen mezi mladými. Kromě tématu ocenila porota také autorství inscenace. Chválu sklidil i ústřední princip, kdy byl strach (nebo strachy) hlavní postavy na jevišti zobrazen dalšími třemi herci, kteří hrdince někdy našeptávali, jindy bránili v jejím konání. Škoda jen, že tento princip nebyl dotažen do důsledku, takže diváci někdy zůstali ne pochybách, co přesně tyto personifikované postavy v danou chvíli hlavní hrdince přinášejí. Negativně byla rovněž hodnocena slabá motivace postav v příběhové části inscenace. Naopak velmi pozitivně byly brány postupy dramatické výchovy, které byly použity při genezi inscenace.

Kromě Naprostých šílenců se na Poděsu objevily ještě další dvě autorské inscenace. Soubor **Partička divošek ZUŠ Jižní Svahy** uvedl inscenaci ***Partička divošek***, příběh o skupině rozhádaných spolužaček, které spojilo pátrání po domněle ztracené kamarádce. Autorská byla rovněž detektivní parodie ***Případ mrtvého věšáku*** **souboru Divadovádidlo Hudebně-dramatického centra Galimatyáš Šumperk**, díky kterému se na jednom jevišti potkal výkvět detektivního žánru od Sherlocka Holmese, přes Jamese Bonda až po Komisaře Rexe.

S detektivním žánrem se rovněž potýkal soubor **Viktor ZUŠ Jižní svahy** s adaptací knihy Vojtěcha Steklače ***Případ strašidelného mnicha***. Paletu poděsáckých inscenací doplnily tři adaptace vycházejí z kvalitních literárních předloh. **Ráčci Roveňáčci ze ZŠ Rovensko** zpracovali Knihu džunglí Rudyarda Kiplinga v inscenaci ***Maugli***, a mile překvapili tím, že některé děti hrající zvířecí role vnějškově nenapodobovaly daná zvířata, ale hrály jejich charaktery (Šerchán nehrozí tygřím vrčením, ale svojí proradností). Soubor **Libavské komety z Libavé** uvedl jevištní podobu povídky Gianni Rodarihho ***Trable s televizí*** a potěšil trefným sarkastickým humorem zejména z úvodu inscenace. A konečně soubor **Kdo (si) hraje, nezlobí Hudebně-dramatického centra Galimatyáš Šumperk** uvedl inscenaci na motivy knížek Betty MacDonaldové ***Haló, paní Láry Fáry***. Soubor si získal diváky svojí energií a také bezprostředností, se kterou děti řešily situaci, kdy se něco vyvine jinak, než bylo v plánu. A to se na divadle stává často, jak na dětské přehlídce, tak v Národním divadle.

Celkově byl 18. Poděs vydařený. Kromě celkově velmi slušné úrovně zúčastněných inscenací ho zdobila bezvadná organizace (za což velký dík pořádajícímu Sdružení D), inspirativní doprovodný program, ale hlavně, jiskřivá atmosféra radosti ze sdílení zážitků a vzájemné inspirace. A za to všem velký dík!

Vladislav Kracík

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE BOHUMÍN, 17. 4. 2023

Svátkem radosti i poezie se stalo docela všední pondělí 17. dubna 2023, kdy se konalo krajské kolo přehlídky Dětské scény v recitaci pro Moravskoslezský kraj. Organizace se tentokrát ujala agentura TeRaSa, z.s. a garantem se stala Lucie Semančíková (učitelka LDO ZUŠ Karviná, recitátorka, moderátorka, porotkyně soutěží, organizátorka okresních i krajských přehlídek WP a dalších kulturních akcí). Díky ní se podařilo smysluplně a radostně strávit celý den naplněný příjemnou atmosférou, krásou slova a jeho spolusdílením v prostorách sálu K3 v Bohumíně.

A o tom, že to byl úkol nelehký, svědčí celkový počet dětských recitátorů, kterých bylo napříč kategoriemi celkem 73. K tomu je ovšem nutno připočíst i jejich pedagogický či rodinný doprovod. S organizací pomáhali také starší žáci LDO ZUŠ, nazvala bych je pravou rukou Lucie, kteří se stali zároveň milými průvodci celým dnem pro všechny zúčastněné. Postupující účinkující spolu s recitátory oceněnými porotou získali diplom, knihu a byli dekorováni keramickou medailí své kategorie. Společná fotografie byla samozřejmou součástí slavnostního vyhodnocení.

Lektorský sbor pracoval ve složení Jakub Hulák, Vít Roleček, Stanislav Nemrava A Olga Strašáková.

Dopolední 1. část přehlídky byla věnována **0.–1. kategorii**, která je v tomto kole již nepostupová, nicméně v okresních kolech se „urodilo" 26 recitátorů, kteří tak měli možnost se v krajském kole představit, nahlédnout a vzájemně se inspirovat. Pro obě kategorie byla připravena společná hlasová rozcvička přímo na jevišti, kde se děti mohly rozpohybovat, uvolnit, hravou formou rozdýchat, rozrezonovat, rozmluvit, vyzkoušet si svůj hlas směřovat přímo k divákům.

V obou kategoriích zazněly texty zejména od Miloše Kratochvíla, Shela Silversteina, Daniely Fischerové, Jiřího Žáčka, ale objevil se i Jiří Trnka či František Hrubín a K. J. Erben.

V 0. kategorii porota **ocenila Eduarda Růžičku** s textem *Jiřího Havla Nepořádný krtek* a **Zuzanu Pavlorkovou** s textem *Miloše Kratochvíla Výstava koček*. K dalším oceněným tentokrát ve stříbrném pásmu patřili **Mikuláš Janšta** (*J. Trnka: Zahrada*) a **Jakub Nerovský** (*M. Kratochvíl: Proč je pštros největší*), čestné uznání si odnesli **Lucie Kupková** (*D. Fischerová: Tuleni*) a **Jindřich Krč** (*L. Pavlásek: Zpěvák*).

V **1.kategorii** byla porotou **oceněna Marie Veselá** (*Shel Silverstein: Děkuji,nechci*) a Bára **Mařádková** (*R. Křivánek: Správný kluk se nesmí bát*), k dalším oceněným patřili **Štěpán Tašner** (*M. Kratochvíl: Co lidi vidí*), **Matouš Pyško** (*S. Silverstein: Bordelář*). **Čestné uznání** bylo uděleno **Michaelu Mrůzkovi** (*R. Malý: Kdo se těší na prázdniny*), **Sofii Kilhof** (*J. Žáček: Zabíjačka v Kotěhůlkách*), **Antonínu Skýbovi** (*K. J. Erben – Polednice*).

Recitátoři obou kategorií přinesli úžasnou energii i chuť sdělovat s radostí, bezprostředností a beze strachu, i když obecně známé připomínky týkající se práce s veršem – „kolovrátkem" a intonační nepřesností, zbytečně používanými ilustrativními gesty byly nutné sdělit recitátorům i zde.

Po dopoledním rozboru textů s recitátory a porotou následovalo vystoupení recitátorů **4. a 3. kategorie**, pro které byla taktéž připravena hlasová rozcvička spojená s pohybem po jevišti.

Začínala 4. kategorie, v níž se sešlo 16 recitujících, kteří přinesli svá témata, o něž se prostřednictvím své interpretace podělili s ostatními. Někteří dokázali sdělovat přirozeně, s nadhledem a lehkostí, přinášeli humor i radost.

Mezi **oceněné s postupem** porota vybrala **Elišku Semančíkovou** (*D. Hilarová: Nemám žádné jméno – 1942*) V přednesu úryvku z kapitoly autobiografické knihy Dagmar Hilarové, pojednávající osudový moment vztahu mezi židovskou dívkou a příslušníkem Hitlerjugend,

projevila Eliška svou mimořádnou recitátorskou zkušenost a technickou dovednost. Jednotlivé situace pohnutého příběhu dokázala živě a barvitě předat divákům a přesvědčivě dovedla příběh až k závěrečnému vyústění. Působivost přednesu by mohlo ještě posílit civilnější a odlehčenější uchopení úvodní části – zatím recitátorka zbytečně brzy předznamenává závažný až tragický rozměr textu. Ve svém druhém vystoupení (*Olga Tučková: Huši*) se recitátorka velmi úspěšně pokusila interpretovat báseň v nářečí. I přes obtížnou srozumitelnost některých výrazů dokázala divákům zprostředkovat její humor i dramatický děj.

Druhou oceněnou postupující recitátorkou se stala **Elen Honzlová** (*O. D. West: Starý had a žabí král; Olga Hejná: Samí chytří)* – technicky velmi dobře vybavená recitátorka velmi čistě a poutavě převyprávěla africkou bajku a dovedla ji ke zdařilé pointě a závěrečnému poučení. Porota recitátorce doporučila pro Dětskou scénu ve Svitavách právě tuto bajku.

Oceněni diplomem poroty byli **Laura Mellarová** *(I. Wernisch: Zvrhlík*), **Radek Neuwirt** (*I. Vyskočil: Proč se lidé bojí zajíců*)**, čestné uznání** si odnesli **Jakub Zatloukal** *(J. Wittlin: První setkání s holčičkou*), **Waren James Honců** (Z. Svěrák: *Betlémské světlo*).

Následovalo vystoupení 17 recitátorů 3.kategorie, z nichž porotu jednoznačně zaujala **Tea Lotta Szpyrcová,** kterou také vybrala k **postupu na celostátní přehlídku Dětská scéna**.

Jako svůj první text si recitátorka zvolila nonsensovou báseň francouzského básníka a *vědce Charlese Crosse: Balada o uzeném slanečku* z r. 1872 (zřejmě v překladu Jaroslava Vrchlického). Technicky dobře vybavená recitátorka dokázala textem zaujmout, postavila ho ale jen na principu kontrastu mezi vážně vyprávěným příběhem o zavěšení vysušeného slanečka na provaz spolu s mechanickým opakováním slov na konci každého verše a závěrečnou slokou, kde básník přiznává, že jde o provokaci. Mnohem víc proto recitátorka zaujala pozoruhodnou interpretací kapitoly z knihy *Haló, Jácíčku, Daisy Mrázkové* – Co můžeš sníst dnes, nenechávej na zítřek. I tento příběh vyprávěla s naprostou vážností, která ovšem skvěle odpovídá dětskému pohledu malého zajíčka na svět. Díky tomu dokázala předat humor textu, ale i jeho filosofický rozměr.

Jako druhá postupující recitátorka byla vybrána **Eva Martínková** (*Alena Ježková: Ruce houslisty – „Skrz slzy se usmívám", Jan Kunze: Poslední den v týdnu*). Text Aleny Ježkové, líčící osudy židovské rodiny transportované do koncentračního tábora v Terezíně a potom kamsi dál, byl zjevně razantně seškrtán a působí poněkud fragmentárně. Recitátorka ho ale převyprávěla citlivě a působivě. Nepoddala se při tom sentimentu, který je v textu obsažen, přesto by možná některým situacím slušel ještě o trochu věcnější tón.

Porota v této kategorii udělila také několik **čestných uznání**, a to **Davidu Vicanovi** (*M. Bystrov: Pestrá ryba*), **Ludmile Vondráčkové** (*W. Szymborska: Prospekt*), **Tadeáši Trzaskalikovi** (M. *Švandrlík: Jak tuleň začal štěkat*), **Amálii Kováčikové** (*J. Dvořák: Housenka a růže*), **Jiřímu Kabátovi** *(J. Schneider: Zrza).*

Pozdní odpoledne v sále K3 patřilo 2. kategorii, a to z důvodu konání přijímacích zkoušek na osmiletá gymnázia. Představilo se 13 recitátorů, z nichž porota vybrala k postupu **Barboru Veselou** s textem *Petra Nikla Holá pohádka*. Známou nonsensovou hříčku Petra Nikla přednesla recitátorka velmi čistě, s potěšením a hravostí. Všechny verše měla podložené přesnou představou, takže si diváci mohli příběh skrytý za hrou se slovy užít společně s ní. Jisté rezervy lze vnímat v posledních slokách básně, zejména v pointě, která by mohla být výraznější.
Dalším postupujícím se stal **Matyáš Novotný** (*Jiří Dvořák: Angrešt*). Recitátor vynikl v rámci vystoupení recitátorů 2. kategorie velmi přirozeným, neokázalým projevem. Ve svém vyprávění anekdotického příběhu se spolehl na vnitřní představu a vyhnul se jakýmkoli vnějším efektům. I díky tomu velmi dobře zvládl dovést příběh k pointě.

Také v této kategorii udělila porota několik **čestných uznání**, a to **Barboře Káňové** (G.Rodari: Výchovně vzdělávací bonbón), **Kláře Stachovské** (*S. Hrnčíř: O čem si povídáme v lednu*), **Mii Sznapka** (**J. Brzechwa Kos**), **Kateřině Theisové** (J. Seifert První dopis mamince).

Naprosto naplněný den se nachýlil ke svému závěru. Věřím, že jsme si ho všichni užili a díky skvělé organizaci Lucie Semančíkové a jejího týmu se budeme těšit na příští setkání v následujícím roce.

Olga Strašáková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OSTRAVSKÁ LOKÁLKA, 21. – 22. 4. 2023

Krajská přehlídka dětského divadla s názvem Ostravská lokálka se pro Moravskoslezský kraj letos pořádala v Divadle loutek Ostrava již po šesté. Ráda bych ještě zpětně připomenula, že i v době covidu v roce 2020 se podařilo uskutečnit dvoudenní online setkání se dvěma workshopy (tanečním a improvizačním) a s prezentacemi tvorby souborů v online prostoru. V říjnu 2021 se pak uskutečnila jednodenní přehlídku s možností postupu na Popelku Rakovník (ta se následně kvůli covidovým opatřením nekonala) a v roce 2022 se opět mohly soubory setkat naživo plné dva dny v Divadle loutek Ostrava. Tu letošní přehlídku si užilo devět souborů z celého kraje, pro které byly připraveny rozehřívací workshopy před jejich představeními a druhý den přehlídky výběrové workshopy s profesionálními umělci: jevištní pohyb a improvizace. Součástí přehlídky bylo **večerní inspirativní improvizační představení** s loutkami improvizační skupiny loutkářů a herců z Divadla loutek Ostrava ***Improvázky***. Jako předešlé roky, tak i letos probíhaly diskusní semináře pro dětské účastníky vedené mladými lektory studujícími na JAMU obor Divadlo a výchova a odborné debaty s porotou pro vedoucí dětských souborů. Porotu, neboli lektorský tým, tvořila Hana Cisovská, Daniela Jirmanová, Tomáš Volkmer a Jakub Tomoszek a jejich tajemnicí byla Hana Volkmerová. Na následujících řádcích nabízím shrnutí jejich zápisků k jednotlivým představením.

Ostravskou lokálku 2023 otevřelo představení ***Trable s televizí*** skupiny několika dívek **Fajne Lejdys ze ZUŠ V. Petrželky z Ostravy – Hrabůvky** hrající pod vedením Ireny Schubertové. Viděli jsme dramatizaci pohádkové prózy Gianniho Rodariho o poštovním úředníkovi, kterému se do pokoje z televizního přístroje nastěhuje takřka celý svět a kterou dramatizovala Irina Ulrychová. Skupina působí na jevišti sebevědomě, jsou vidět jak její dovednosti pohybové, tak mluvní, stejně jako jejich vzájemná souhra. Inscenace se lomila do dvou částí. V první skupina dovedně vytvořila živými obrazy a jednáním na jevišti svět, který obývá hlavní postava (poštovní úřad, obývací pokoj). Ve druhé části tento princip skupina opouští a na prázdném jevišti se ocitají postavy, vycházející z televize. Zde už nejsou jevištní prostor a vyprávění příběhu tak dobře zvládnuté. Jako by souboru docházela při vymýšlení scén a situací síla a invence. Přestože si skupina vybrala kvalitní předlohu, není jasné, o čem tyto sympatické mladé dívky vyprávějí. Téma zůstalo, bohužel, nesděleno.

Následovalo představení ***Podivní*** divadelního souboru ***MY*** **z Frýdlantu na Ostravicí** pod vedením Jitky Kvasničkové. Soubor pracoval se dvěma příběhy, které se snažili propojit motivem holubů, což bohužel nezafungovalo. První příběh byl odehrán jako stínové divadlo, s využitím loutek i rukou, dokonce i vlasů znázorňující keř, světel a barev, které nesly významy (červená – vztek/zlo, zhasnutí světýlka – smrt postavy). V tomto případě vše dobře a srozumitelně fungovalo. Situace byly vtipné, dotažené, vypointované. Druhý příběh byl o komplikovaném soužití holubů a lidí v Londýně. Byly využity jiné výtvarné prostředky, například papírové krabice jako domy atp. Herci byli na scéně, měli hodně textu, což byl důvod k citelné herecké nejistotě. Tato část inscenace působila těžkopádnějším dojmem, oproti propracované stínohře první půlky.

Diváci Ostravské lokálky si tento rok mohli užít i taneční a pohybové divadlo souborů **PULSÍK a PULS z Opavy**, které přijely s inscenacemi: ***Kdo si hraje…*** (mladší skupinka děvčat ve věku od 6 do 9 let) a ***Z tikotu tik*** (starší skupinka dívek ve věku od 10 do 15 let)

s vedoucí Evou Vondálovou. K prvnímu, asi desetiminutovému představení, lze ve zkratce napsat: prázdná scéna, plno dětí, rytmus, energie a nadšení, kdo si hraje? Hrají všichni, pocit, že stačí málo a vidíme hodně. V druhém, asi pětiminutovém, tanečním představení druhého dne přehlídky zhlédli diváci brilantní skupinovou pohybovou studii běhu času: pohybem ztvárňované metafory spěchu, úprku, ztráty orientace v čase, zpomalení až zastavení, opětovné vbíhání do chvatu, chaos i řád. To vše ve skvěle kolektivně a prostorově zvládnutém pohybu. Oceněníhodné je u obou tanečních souborů především pedagogické vedení, které dětem nabízí zvládání jevištního pohybu v prostoru, vzájemného vnímání se na jevišti a vnímání rytmu, učení se kolektivní spolupráci, vede je k přirozenému projevu. Porota zvažovala, zda tato vystoupení patří na přehlídku dětského divadla a shodla se jednohlasně, že patří! Už kvůli inspiraci pro ostatní účinkující soubory. **Představení *Z tikotu tik*** bylo **oceněno** nejen diváky (Cena Zážitkomatu, kdy diváci dávali hlasy každému ze zhlédnutých představení), ale i porotou **za pohybové ztvárnění tématu a bylo doporučeno na celostátní přehlídku DS ve Svitavách**.

První den přehlídky pak uzavíralo představení ***Malý pán*** souboru **Kutilové z literárně dramatickém oddělení ZUŠ Karviná**. Soubor se pro svou inscenaci inspiroval knihou Lenky Uhlířové Velká cesta malého pána. Knihu společně rozečetli, ale jelikož měli při inscenování, podobně jako i jiné soubory, problém s pravidelným setkáváním všech členů souboru, začali si pokračování příběhů postav dílčím způsobem vymýšlet. Samostatně vzniklé části inscenace, ve kterých využívaly různé scénografické prvky (kovové kruhové pojízdné konstrukce, štafle, praktikábly), materiály (igelit, textilie), předměty (kufry, lavory, knihy) i loutky (maňásci, stínové loutky) pak umístili na půdu. Vzniklo tak situačně i formálně bohaté představení setkání skupiny dětí na půdě. Divák se nicméně v průběhu představení přestal v příběhu orientovat a příběh Malého pána se postupně téměř vytratil. Děti projevily téměř nekončící fantazii v řešení jednotlivých situací příběhu, kterou vedoucí souboru Lucie Semančíková a Radka Veselá nechaly samostatně rozvíjet a bohužel ji nekorigovaly a nevedly děti ke větší sdělnosti příběhu a udržení hlavní dějové linky.

Druhý den přehlídky otevřelo představení ***Deník Humly Hanssonové*** souboru **Mrkváči** tvořícího pod vedením Kláry Kvasničkové. Obecně bývá zapeklité, když mají děti hrát role dospělých. V tomto souboru se tomu částečně snažili vyhnout tím, že v dialozích Humly s rodiči byly vidět pouze ruce rodičů – tj. gesta. Bohužel nebyl tento princip zcela čitelný a tudíž pochopitelný. Ke sdělení retrospektivních situací, např. vzpomínek na to, jak si Humla hrála se svou tetou, co všecko spolu zažily, využíval soubor velmi nápaditě a vtipně meotaru. Hlavní problém celého představení však byl v energii dětských herců. Chyběla. Hráli tzv. na padesát procent. Porota při rozpravě souboru doporučila ještě dramaturgicky lépe vybudovat vrstvení Humliných problémů a jevištně posilnit motivace postav tak, aby bylo vždy jasné, proč jednají tak, jak jednají.

Soubor **Nenalezen** ze **ZUŠ B. Martinů** v Havířově s vedoucím Lukášem Moravcem hrál na Lokálce poprvé, a to autorskou inscenaci s názvem ***Diův rozvod***. Jevištně zpracoval reálie života řeckých bohů na Olympu, které byly nahlíženy optikou dnešních vztahových problémů. Škoda jen, že není uvěřitelné, že se problémy, tak, jak byly v inscenaci zpracovány, týkají náctiletých. Autorem scénáře je jeden z členů souboru, který se nechal inspirovat nejen řeckými mýty, ale zjevně i bulvárními komediemi. Vedoucí souboru dával žákům při tvorbě velkou volnost ve volbě a zpracování zvoleného námětu. V souboru tkví silný potenciál s touhou tvořit vlastní inscenace od scénáře po jevištní tvar. Tento potenciál je samozřejmě ze strany pedagoga nutno podpořit, ale také kultivovat a reflektovat již proces psaní scénáře. Pozitivem souboru je dobrá mluvní, pohybová vybavenost, stejně jako schopnost vést dialog a vnímat partnera na jevišti. Celou reflexi přehlídky uzavírá představení ***Zlobivá čertí princezna*** pravidelně hostujícího souboru **Štěkáček** fungujícího ve **SVČ v Opavě** pod vedením Daniela Kollmanna. Námět pohádky by se dal shrnout takto: o zlobivé čertí princezně, která nezlobila. Pohádku napsal a režíroval vedoucí souboru. Bohužel zde platilo, že když selhala příprava v základu (námět a text), pak i přestože byl soubor dobře vybavený, tvořivě přistupoval k přípravě a poctivě nazkoušel inscenaci, ve výsledku minul cíl. A pak se vkrádá otázka: o čem to tedy celé bylo? U dětí je důležité, aby tématu porozuměly. Je zřejmé, že pohádka vznikla k pobavení rodičů a přátel. Porota ocenila dobrou vybavenost a poctivý přístup souboru.

Hana Volkmerová.

ZLÍNSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 28. 4. 2023

SVÁTEK MLUVENÉHO SLOVA V UHERSKÉM HRADIŠTI

V pátek 28. dubna 2023 se uherskohradišťská ZUŠ stala místem „svátku mluveného slova". Proběhla zde Krajská přehlídka Zlínského kraje a nadšených recitátorů – nejen prózy, ale i poezie – se sešlo opravdu dost na to, abych si troufla polemizovat a nesouhlasit s výrokem Jiřího Žáčka, že „poezie, to je trasa osamělých běžců". Na přehlídce u mladších zazněly verše Jiřího Žáčka, Shela Silversteina, Ludvíka Středy, Jiří Havla, Janka Ledeckého i jiných.

Na recitátory čekaly dva prostory a dva lektorské sbory. Skoro to působilo jako dvě samostatné přehlídky. Spolu se mnou (Lucie Semančíková, LDO ZUŠ Karviná) nadšené mladičké recitátory 1. a 2. kategorie nadšeně poslouchaly také kolegyně Barbora Dojčar Majíčková (redaktorka TVS televize Slovácko) a Tereza Hrabalová (herečka NVN – na vlastní noze, dříve Slovácké divadlo).

Součástí přehlídky bylo počáteční rozmluvení a uvolnění dětí, volba ceny diváka i závěrečná debata s recitátory a jejich doprovodem. Pořádající Základní umělecké škole se pod vedením Stanislava Nemravy podařilo vytvořit příjemné, komorní, neformální, zároveň však i důstojné prostředí a tomu pak odpovídala i přátelská a přející atmosféra v sále. U první i druhé kategorie se diváci při volbě ceny diváka zcela shodli s lektory.

V 1. kategorii svým velmi osobitým a přirozeným vyprávěním textu *Jiřího Kahouna Něco na stromeček* rozněžnil poslouchající publikum **Tobiáš Ondrůšek**. Jeho výkon lze považovat za nejsilnější zážitek z recitací těch nejmladších. Tobiáš získal ocenění „za mimořádný a osobitý recitační výkon". Lektorský sbor však rozdal vícero ocenění. Zaujalo je také například „zářivé a napětí udržující vyprávění" příběhu *Sluníčko a ptáček zpíváček* od stejného autora, který recitátorka **Berenika Budínská** okořenila i vtipem a upřímnou radostí zvláště při sdělování pointy. S pointou si velmi dobře poradila i **Veronika Kadlčíková** (*Janek Ledecký: Hadí tajemství*). Nakonec ocenění poroty získala také **Lucie Krestová**. Nad rozborem její recitace *(Jiří Žáček: O ježibabě*) se za zavřenými dveřmi lektorského sboru a následně pak i u rozboru ozývala např. i tato slova – přirozená, sdělná, kontaktní, pracuje s dynamikou, gradací…

Také v **2. kategorii** se lektorský sbor zcela shodl s diváky. Jednoznačně zde zazářila na celostátní přehlídku nominovaná **Amélie Sobotková**. Ta sice nepřiveze do Svitav objevný text, ale poměrně známou *Silversteinovu báseň Monika, co chtěla poníka*, ovšem lehkost, přirozená schopnost navazování kontaktu s posluchači, smysl pro vtip a pro pointu, schopnost přirozené gradace – to vše se podařilo Amélii textem předat. U volby další nominované recitátorky na celostátní přehlídku již taková shoda nepanovala, byly zde nakonec dvě adeptky na postup. U obou lektoři vnímali jejich výrazné klady, ale k oběma měli i jisté výhrady. Nakonec se **do Svitav** podívá **Dorota Bičanová** s textem *Daisy Mrázkové Nejlepší botičky*, v přednesu autentická, hravá a kontaktní, s naléhavou potřebou sdělit poselství textu. Recitátorce bylo doporučeno zpřehlednit pro posluchače výstavbu. **Náhradnicí** se pak stala **Alena Zůbková**, která v textu *Ester Staré O žalování* prokázala výrazný vypravěčský talent i s naznačeným (ne však zcela ujasněným) postojem recitátorky. Lektorský sbor ocenil i další recitátory2. kategorie: **Gabrielu Kmeťovou** (*František Nepil: Jak vypadají hvězdy*) a **Anetu Čihalovou** (*Ludvík Středa: Zlobivý kolibřík*).

Lucie Semančíková

Třetí a čtvrtá kategorie

Patronem a hlavním organizátorem regionální recitační přehlídky se stala hradišťská ZUŠ v čele se Standou Nemravou. V její budově na Tyršově náměstí (naproti Slováckého divadla) se představily poslední dubnový pátek tohoto roku všechny věkové kategorie přednášejících.

Třetí kategorie zde byla zastoupena desítkou interpretů (4 hoši a 6 děvčat). V převaze básnických textů (Kainar, Kolář, Seifert, Silverstein,

Skácel, Szymborská, Suchý...) se však neztratily i zdatně interpretované prózy (Brezina, Goscinny, Macourek, Werich...). Celkově se dá kladně hodnotit výběr textů, které odpovídaly a možná dokonce i mírně atakovaly adekvátní vhodnost pro tuto věkovou kategorii. Lektorský sbor ocenil **postupem Anežku Hanákovou** za velmi procítěnou interpretací druhého textu *Zpáteční zavazadla* (*W. Szymborská*) i přirozený projev u prvního textu *Nejjistější způsob, jak něco nestihnout, je mít na to spoustu času* (*B. Šťastná*). Dalším nominovaným z tého kategorie se stal **Josef Vybíral**. který se se ctí popasoval s *Macourkovým textem Sedmá hlava*, osobitou interpretací zaujal i svým druhým textem *Jiřího Suchého Malý blbý psíček*.

Čtvrtou kategorii tady reprezentovalo tucet recitátorů respektive recitátorek (10 děvčat a 2 hoši). I zde převažovaly básničky (Devátá, Halas, Klimáček, Krylov, Přidal, Seifert, Šrut, Queneau, Žáček...) nad prózou (Hejná, Klimáček, Skácel, Stevenson, Szymborská, Viewegh, Žáček...). Mezi protřelou klasikou občas zazářily jako svěží diamanty překvapivé novinky. Ve čtvrté kategorii vynikla s textem *Dur-molová symfonie* (*V. Klimáček*) **Anna Marie Janíková** a své interpretační kvality potrhla i při výkonu s druhým textem *Leje* (*R. Queneau*). Postupem byla také **oceněna Justýna Marková** za svou osobitou interpretaci textů *Vokative, ozvi se!* (*I. Devátá*) a *Kaluže* (*A. Chrástecká*).

Porota pro třetí a čtvrtou kategorii pracovala ve složení Silvie Mlynarczyková, Katka Mrkosová Petrlíková a Tom Mohapl Doležal, který s využitím společných poznámek sepsal tuto zprávu.

Tom Mohapl Doležal

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 23. –24. 3. 2023

První polovina školního roku 2022/2023 byla obdobím radikálních změn ve financování soutěží a přehlídek ze strany MŠMT. Podpora přehlídek dětského divadla z prostředků MŠMT byla sice v minulosti zanedbatelná (pořadatelé byli závislí především na dotacích Ministerstva kultury, případně z krajských a městských rozpočtů), střediska volného času a domy dětí a mládeže byly ovšem aktuálními změnami postiženy i snížením objemu prostředků na provoz a na zaměstnance, což mnohde vedlo ke ztrátě tradičních pořadatelů. Byl to i případ DDM Uherské Hradiště, jehož pracovnice Martina Dörrová musela s lítostí oznámit, že instituce není nadále schopna organizovat přehlídky dětské recitace a dětského divadla na krajské ani okresní úrovni. Přehlídek se naštěstí obětavě ujal Stanislav Nemrava ze ZUŠ Uherské Hradiště a některé z nich pozoruhodným způsobem zkombinoval s okresními koly soutěže LDO ZUŠ. Byl to případ krajské přehlídky dětského divadla Zlínského kraje, která se částečně překrývala s okresní soutěží LDO ZUŠ v kategorii souborů.

Přehlídka se uskutečnila v útulném „vesnickém“ Kulturním zařízení Vésky v jedné z okrajových částí Uherského Hradiště. Lektorský sbor přehlídky s postupem na Dětskou scénu zasedal ve složení Jaroslav Dejl, Lucie Semančíková a Jakub Hulák, pět z celkových devíti představení ovšem hodnotil spolu s porotou soutěže ZUŠ ve složení Daniela Evjáková (Veselí nad Moravou), Veronika Zmeškalová (ZUŠ Zlín), Lenka Sasínová (ZUŠ Kroměříž) a Jan Chytil (ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm). Na okraj dodávám, že to bylo velice příjemné setkání.

Když se za přehlídkou ohlédnu, asi největším divadelním zážitkem bylo představení inscenace ***Skellig*** souboru **27 a 53** ze **ZUŠ Uherské Hradiště**, která vznikla pod vedením Stanislava Nemravy. Velký podíl na tomto zážitku má bezesporu zajímavá literární předloha Davida Almonda (vyšlo pod názvy *Skellig* nebo *Tajemný Skellig*), ale nejen ona. Vedoucí souboru vhodně zvolil epický princip, aktéři příběh vyprávějí a zároveň hrají jeho postavy v ringu, veškeré dospělé postavy jsou eliminovány, přítomna je pouze postava Skelliga, ovšem jen jako hlas z reproduktoru. Situace se rozehrávají v nepopisném náznaku, hlavní postava chlapce Michala je zmnožena čtyřmi aktéry (to inscenaci pomáhá, ale není to dostatečně divadelně zdůvodněno). Přestože je patrné, že si členové souboru za svou inscenací stojí, bohužel ji zatím nedokážou přesvědčivě herecky naplnit. Největší překážkou účinku představení na diváka je samotná srozumitelnost mluvního projevu. Přestože jsme seděli vepředu, slyšeli jsme sotva každé třetí slovo. Představení přes všechny problémy nepostrádá působivost, bylo proto doporučeno do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna.

Působivost nechyběla ani úvodnímu představení přehlídky. Inscenace ***Linda*** souboru **Honzovy buchty** ze **ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm** (ved. Jan Chytil) zkoumá prostřednictvím postavy školní psycholožky motivy, které vedly dívku k pokusu o sebevraždu. Poněkud schematický příběh se podařilo naplnit řadou citlivě podaných a autenticky působících situací. Struktura, vycházející z řady „výslechů“ spolužáků a spolužaček Lindy, se ale brzy stane stereotypní. Slabinou inscenace je i ztvárnění dospělých postav, ani ne tak školní psycholožky, která je i díky svému naturelu poměrně uvěřitelná, ale především třídní učitelky nebo rodičů.

O různých druzích smutků vyprávěly tři dospívající dívky ze souboru **Uleželá želva** ze **ZUŠ Uherské Hradiště – pobočka Kunovice** (ved. Olga Strašáková) v představení inscenace ***A smutek utek***, vytvořené z textů knih Marky Míkové A smutek utek a Žvejkačky. Divadlo poezie, kultivovaný projev dívek, členěný hrou na jednoduché rytmické i melodické hudební nástroje, poetická atmosféra a lyrizující přístup... Ve výsledku ale málo konkrétní a bohužel poměrně nevzrušivé.

Kdesi na půl cesty zůstala inscenace ***Lososí prokletí*** souboru **LDO ZUŠ Uherský Brod** (ved. Roman Švehlík). Tajemnému příběhu zpracovanému podle jednoho z tzv. kaidanů (strašidelných příběhů ze starého Japonska) z knihy Kótaró Tanaky Krabí zjevení nechyběla dávka „japonské atmosféry“ posvátného obřadu, v přehlídkovém představení jí však zatím chyběla důslednější pohybová stylizace, pečlivější stavba situací a nakonec i přehlednost a logika příběhu a jasná tematická linka.

Za zajímavý počin lze označit inscenaci ***Umrlčí věnec*** souboru **LDO ZUŠ Zlín** (ved. Jakub Janíček). Zatímco balady Karla Jaromíra Erbena se na jevišti – včetně toho dětského – vyskytují poměrně často, není běžné, že si soubor zvolí za předlohu balady jiných českých klasiků, Jana Nerudy (Romance helgolandská a Balada zimní) a Antonína Klášterského (Obraz). Škoda jen, že za působivou scénografií a obrazivostí inscenace poněkud pokulhával projev dětí (9–13 let), často sklouzávající k mechanické deklamaci veršů.

Zatímco se zdálo, že v případě Umrlčího věnce děti zatím nestačí na to, aby naplnily umělecké ambice vedoucího, ve dvou dalších představeních zlínské ZUŠ to bylo vlastně naopak. Vedoucí souboru v případě inscenací ***Psychopatické princezny*** a ***Princezny na síti*** jako by tentokrát až příliš ustoupil vkusu členů souboru, utvářenému nahlouplými televizními pohádkami a seriály nebo videy z internetu.

Spíš jako shromážděný materiál k dalšímu tvarování než jako plnohodnotná inscenace zatím působily Strachy souboru **Breptalky ze ZUŠ Uherské Hradiště** (ved. Radka Mrázová). Každé z jedenácti dětí prezentovalo v poloimprovizovaném tvaru některý ze svých strachů, někdy v podobě tísnivého snu, jindy jako jednoduše přehranou situaci ze života. Výpověď dětí ale končila na úrovni konstatování a zatím jí chyběl nějaký přesah.

Jindy bezprostřední a spontánní žáci **ZUŠ Bojkovice** byly podle slov svého vedoucího Romana Švehlíka v přehlídkovém představení ***Starých pověstí českých*** neobvykle nekoncentrované a zaražené. Pravda je, že nám jako divákům trvalo poměrně dlouho, než jsme pochopili, že se příběhy o příchodu Čechů do země zaslíbené nehrají vážně a s posvátnou úctou, ale s humornou nadsázkou. I tam, kde byla tato nadsázka zřejmá, ale část dětí naplňovala své úlohy spíš mechanicky a chyběla jim motivace ke sdělování příběhů.

Soubory **Šedíci z LDO ZUŠ Uherské Hradiště, pobočka Kunovice**, s představením ***Šedík a Bubu*** a **LDO ZUŠ Uherský Brod** s ***Povídkami z malého nádraží*** bohužel pro nemoc odpadly. I tak jsme viděli osm představení, která nám přinesla zajímavé zážitky, a hlavně spoustu podnětného materiálu k diskusi.

Jakub Hulák

Odpovědná redaktorka: Iva Vachková.
Redakční spolupráce Jakub Hulák.
Fotografie k článkům: archivy pořadatelů krajských přehlídek.
Grafika Pavel Kocych, sazba Alena Crhová.
Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy.
Náklad 140 ks.